
Prognoza Oddziaływania na Środowisko

Do

Gminnego Programu Rewitalizacji

Miasta Augustów

Białystok, czerwiec 2017 r.

Tytuł:	Prognoza Oddziaływania na Środowisko Do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów	
Zamawiający:	Miasto Augustów ul. 3 maja 60 16-300 Augustów	
Wykonawca:	 EkoExpert Doradztwo Ekologiczne i Gospodarcze EkoExpert Doradztwo Ekologiczne i Gospodarcze Sp. z o.o. biuro: ul. Młynowa 17/1 15-404 Białystok tel./fax. 85 744 44 60 www.ekoexpert.com.pl	
Zespół autorski:	mgr Halina Brulińska mgr inż. Magdalena Wigda mgr inż. Eliza Hawrylik mgr inż. Marcin Zarzecki mgr Ewelina Radziwoniuk	
Zatwierdził:	mgr inż. Stanisław Paniczko	

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	5
2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	9
2.1. Zawartość.....	9
2.2. Główne cele i zakres projektowanego dokumentu	9
2.3. Powiązania z dokumentami strategicznymi	27
2.3.1. Powiązania Programu z dokumentami lokalnymi	28
2.3.2. Powiązania Programu z dokumentami regionalnymi.....	34
2.3.3. Powiązania Programu z dokumentami krajowymi	40
3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	58
4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień Programu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	62
5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu	64
6. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska	65
6.1. Położenie i podział administracyjny	65
6.2. Położenie geograficzno- przyrodnicze	66
6.2.1. Powierzchnia ziemi	66
6.2.2. Gleby.....	67
6.2.3. Klimat.....	69
6.2.4. Walory przyrodnicze	71
6.2.6. Obszary objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody	77
6.2.7. Walory krajobrazowe	90
6.2.8. Wody powierzchniowe	93
6.2.8. Wody podziemne.....	101
6.2.8. Jakość powietrza atmosferycznego	104
6.2.9. Klimat akustyczny	106
6.2.10. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	106
6.2.11. Gospodarka odpadami	107
6.2.12. Zaspokojenie w energię ciepłą, elektryczną oraz odnawialne źródła energii.....	108
6.2.13. Złoża surowców	109
7. Określenie , analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji zadań określonych w Programie.....	110
8. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem.....	112
9. Określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody	114
10. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania Programu.....	128
11. Określenie, analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na poszczególne komponenty środowiska .	129
12. Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	140
13. Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w strategii albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych.....	147
14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	149
15. Literatura	154

Spis tabel

Tabela 1. Zestawienie dokumentów strategicznych, na których oparto cele i założenia Programu.....	27
Tabela 2. Analiza zgodności z dokumentami lokalnymi	30
Tabela 3. Analiza zgodności z dokumentami regionalnymi.....	39
Tabela 4. Analiza zgodności z dokumentami krajowymi	53
Tabela 5. Udział typów siedliskowych lasu.....	72
Tabela 6. Wykaz gatunków roślin podlegających ochronie całkowitej na terenie Nadleśnictwa Augustów ..	74
Tabela 7. Rezerваты przyrody na terenie miasta Augustów	78
Tabela 8. Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie i w okolicach Augustowa	79
Tabela 9. Pomniki przyrody na terenie miasta Augustów	82
Tabela 10. Użytki ekologiczne na terenie Augustowa	83
Tabela 11. Potencjalne zagrożenia form ochrony przyrody zlokalizowanych na terenie miasta Augustów....	84
Tabela 12. Wody powierzchniowe Augustowa [km]	93
Tabela 13. Jednolite części wód powierzchniowych JCWP wyodrębnione na omawianym terenie	94
Tabela 14. Stan czystości wód powierzchniowych w rzekach w rejonie Augustowa w 2015 roku	95
Tabela 15. Charakterystyka jednolitej części wód powierzchniowych zgodnie z Planem gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Wisły oraz Programem wodno- środowiskowym	97
Tabela 16. Wyniki badań jezior na terenie Augustowa w 2015 roku	98
Tabela 17. Charakterystyka JCWPd-32	101
Tabela 19. Charakterystyka jednolitej części wód podziemnych na terenie miasta Augustów, zgodnie z Programem wodno- środowiskowym.....	102
Tabela 20. Ujęcia wody na terenie Augustowa	103
Tabela 21. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	105
Tabela 22. Zadania ujęte w programie, ich skutki oraz identyfikacja zagrożeń na etapie budowy i eksploatacji	117
Tabela 23. Wyniki analizy przewidywanych oddziaływań projektowanego dokumentu	130

Spis rysunków

Rysunek 1. Obszar zdegradowany i rewitalizacji w Augustowie	10
Rysunek 2. Położenie miasta Augustów	65
Rysunek 3. Położenie Augustowa w regionach fizyczno- geograficznych	66
Rysunek 4. Rozmieszczenie gleb III na terenie Augustowa	68
Rysunek 5. Lasy pełniące funkcje ochronne	73
Rysunek 6. Systemy obszarów chronionych w obrębie miasta Augustów	77
Rysunek 7. Rezerваты przyrody na terenie miasta Augustów	78
Rysunek 8. Obszar Chronionego Krajobrazu na terenie miasta Augustów	79
Rysunek 9. Natura 2000 na terenie miasta Augustów	80
Rysunek 10. Korytarze ekologiczne na terenie miasta Augustów	81
Rysunek 11. Położenie pomników przyrody na terenie miasta Augustów	83
Rysunek 12. Wody powierzchniowe na terenie miasta Augustów	94
Rysunek 13. Tereny Augustowa zagrożone wystąpieniem powodzi	100

1. Wprowadzenie

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt dokumentu: „Gminny Program Rewitalizacji Miasta Augustów” (*dalej Program*). Program stanowi dokument mający za zadanie zaprogramowanie całego procesu rewitalizacji wraz z określeniem wizji, celów, systemu monitoringu i ewaluacji, harmonogramu rzeczowo-finansowego i in. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Augustów opracowano w oparciu o zapisy uchwalonej w dniu 9 października 2015 r. ustawy o rewitalizacji.

Ustawa rewitalizację definiuje jako *proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez itinerariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji* (art. 2 ust. 1).

Wraz z uchwaleniem ustawy, rewitalizacja stała się zadaniem własnym gminy polegającym na: *przygotowaniu, koordynowaniu i tworzeniu warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy.*

Podstawą prawną opracowania prognozy oddziaływania na środowisko dla dokumentu „Gminny Program Rewitalizacji Miasta Augustów” jest Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016r., poz. 353). W świetle zapisów Artykułu 46 i 47 Ustawy, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty dokumentów strategicznych (m. in. polityk, strategii, planów, programów) *„opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”.*

Przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. dokonują transpozycji do prawodawstwa polskiego postanowień następujących dyrektyw Unii Europejskiej:

- Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli;

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającej ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej).

Ocena oddziaływania Programu jest przeprowadzona zgodnie z określonymi wymogami prawnymi zawartymi w art. 51 ust 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 poz. 353).

Prognoza wpływu na środowisko traktowana jest jako narzędzie prewencji podczas procesu decyzyjnego i w trakcie przechodzenia do realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Ocena środowiskowych skutków realizacji strategii polityk programów i planów winna być podstawowym narzędziem weryfikacji zamierzeń administracji rządowej i samorządowej pod kątem spełnienia zasad zrównoważonego rozwoju. Aby prognoza skutków ich wpływu na środowisko była efektywnym i skutecznym narzędziem zapewniającym że podczas ich realizowania uwzględniane są zasady zrównoważonego rozwoju należy:

- jasno określić jej założenia i merytoryczny zakres oceny,
- koncentrować się na relacjach pomiędzy lokalnymi i krótkoterminowymi celami rozwoju związanymi z wykorzystaniem środowiska a celami i zadaniami długoterminowymi tak aby chronić środowisko przed nieodwracalnymi zmianami,
- określić mierniki ekologicznych oddziaływań służących do obiektywnej oceny oddziaływań bezpośrednich i pośrednich krótko- i długoterminowych,
- zapewnić zintegrowany proces podejmowania decyzji poprzez określenie związku pomiędzy strategiczną oceną oddziaływania a innymi instrumentami polityki rozwoju.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 poz. 353), na podstawie której sporządza się Prognozę oddziaływania na środowisko dokument ten powinien zawierać w sobie opisy dotyczące:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Ponadto strategia powinna określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Jako dokument strategiczny Prognoza oddziaływania powinna również przedstawiać:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto prognoza powinna również uwzględniać zakres i stopień szczegółowości określony przez właściwego Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz właściwego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Niniejsza *Prognoza* odpowiada powyższym wymaganiom.

Celem opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko Programu jest przede wszystkim określenie skutków zakładanej rewitalizacji obszaru Gminy Miasto Augustów na środowisko naturalne.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Augustów został sporządzony na podstawie ***Uchwały nr XX/171/16 Rady Miejskiej w Augustowie z dnia 2 marca 2016 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla miasta Augustowa.*** Program został

opracowany dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego przez ***Uchwałę nr XX/170/16 Rady Miejskiej w Augustowie z dnia 2 marca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z dnia 2 marca 2016 r. Poz. 1222)***¹. Uchwała wyznaczyła obszar zdegradowany i rewitalizacji składający się z czterech podobszarów rewitalizacji: Centrum I, Kaczy Dołek, Koszary oraz Lipowiec.

1

Zmienionej Uchwałą nr XXI/181/16 Rady Miejskiej w Augustowie z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie zmiany uchwały nr XX/170/16 Rady Miejskiej w Augustowie z dnia 2 marca 2016 r. (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z dnia 7 kwietnia 2016 r. Poz. 1738). Zmiana ta nie dotyczyła jednak granic obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

2.1. Zawartość

Nakreślone cele i zadania Programu wpisują się w założenia dokumentów strategicznych i programowych wyższego rzędu, w tym takich jak: Strategia Rozwoju Gminy Miasta Augustów na lata 2014-2020, Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku, Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020, Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030, a także Strategia Europa 2020.

Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych wyższego szczebla oraz z opracowań gminnych posłużyły do wyznaczenia celów i kierunków ochrony środowiska niniejszego Programu, który jest z nimi kompatybilny.

Główne założenia tych dokumentów zostały opisane rozdziale 2.3.

2.2. Główne cele i zakres projektowanego dokumentu

Naczelną zasadą przyjętą w przedmiotowym programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która zapewnia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska.

W wyniku wielokryterialnej analizy porównawczej przeprowadzonej w ramach opracowania pn. *Diagnozy i analizy w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w Mieście Augustów* określono granice obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, spełniające wymogi zarówno *Ustawy o rewitalizacji*, jak również *Wytycznych* Ministra Rozwoju. Podstawą do spełnienia przez dany obszar kryteriów obszaru zdegradowanego jest występowanie kryzysu w obrębie zjawisk społecznych. Tak wysoki stan koncentracji negatywnych zjawisk społecznych stwierdzono w czterech jednostkach referencyjnych (urbanistycznych) na terenie miasta. Były to:

1. Lipowiec,
2. Koszary,
3. Kaczy Dołek,
4. Centrum I.

Przeprowadzone analizy dotyczące wymienionych grup zjawisk potwierdziły ich współwystępowanie w co najmniej jednej grupie zjawisk we wszystkich czterech jednostkach urbanistycznych, na obszarze których zidentyfikowano występowanie kryzysu w sferze społecznej. W poszczególnych jednostkach o możliwości uznania ich za obszar zdegradowany zdecydowały następujące grupy zjawisk:

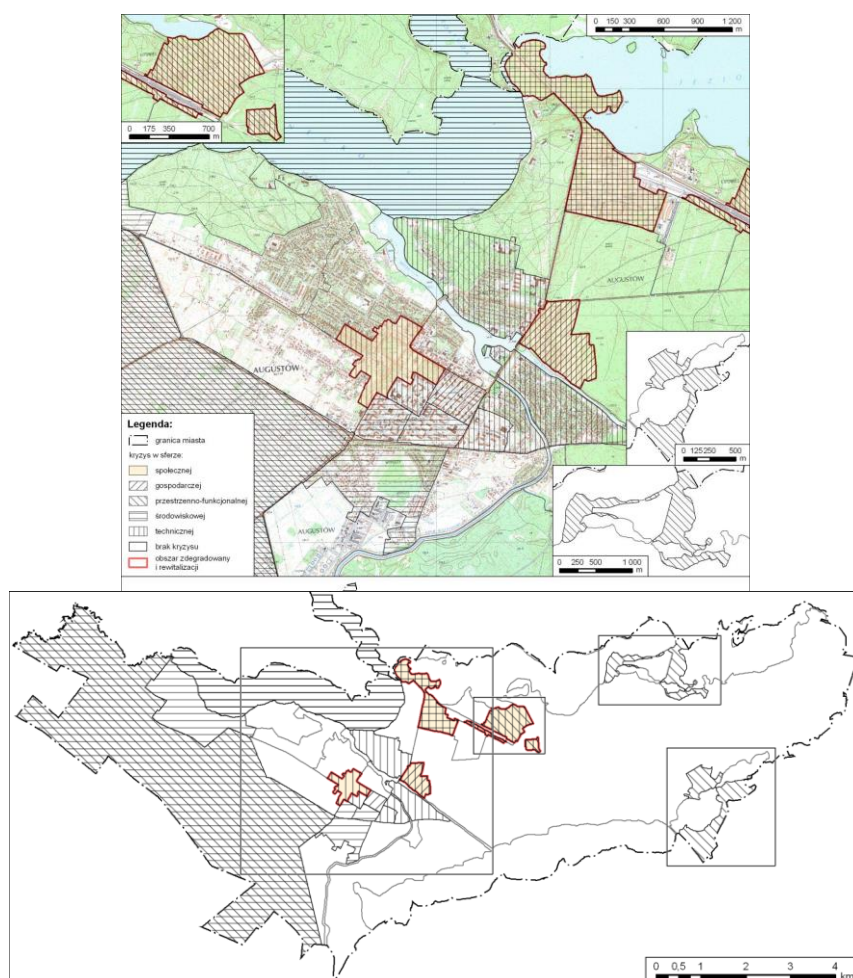
1. **Lipowiec – negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne.**
2. **Koszary – negatywne zjawiska środowiskowe i techniczne.**
3. **Kaczy Dołek – negatywne zjawiska gospodarcze i techniczne.**
4. **Centrum I – negatywne zjawiska techniczne.**

W konsekwencji opisanego powyżej rozkładu wewnątrzmijskiego negatywnych zjawisk, za obszar zdegradowany uznano wszystkie cztery jednostki urbanistyczne, w których występowały

wysoka koncentracja negatywnych zjawisk społecznych tj. Lipowiec, Koszary, Kaczy Dołek oraz Centrum I. Ze względu na fakt, że jednostki kryzysowe nie posiadały ze sobą wspólnych granic przyjęto, że każda z nich jest odrębnym podobszarem obszaru zdegradowanego miasta. Za podziałem takim przemawiał również zróżnicowany charakter zidentyfikowanych procesów degradacji zarówno w sferze zjawisk społecznych, jak i pozostałych grupach. Wszystkie cztery podobszary pełniły istotne funkcje z punktu widzenia ich roli w strukturze przestrzenno-funkcjonalnej miasta. Były one następujące:

- Ponadlokalne funkcje administracyjne, handlowe i komunikacyjne (Centrum I).
- Funkcje gospodarcze (Koszary).
- Funkcje mieszkaniowe (Kaczy Dołek, Lipowiec).

Dlatego też, przyjęto że wszystkie cztery podobszary będą stanowić obszar rewitalizacji Gminy Miasta Augustów.

Rysunek 1. Obszar zdegradowany i rewitalizacji w Augustowie

Źródło: projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów

Opracowany Program jest dokumentem umożliwiającym i ułatwiającym uporządkowanie działań podejmowanych w celu rewitalizacji wyznaczonych obszarów. Poprzez przeprowadzoną diagnozę stanu aktualnego ustalono konkretne cele rewitalizacji oraz metody jakie należy zastosować w procesie ich osiągnięcia. Wszystkie cele operacyjne i strategiczne, jakie zaplanowano do realizacji w poszczególnych sferach życia i działania lokalnej społeczności są elementami

częściowymi stanowiącymi podłoże do realizacji celu nadrzędnego określonego jako wizja programu rewitalizacji.

Podstawą do podjęcia skutecznych działań rewitalizacyjnych jest określenie stanu, który będzie w przyszłości stanowił punkt docelowy programowanego wsparcia. *Ustawa o rewitalizacji* określa ten planowany efekt rewitalizacji jako **wizję programu rewitalizacji**.

Wizja programu rewitalizacji Gminy Miasta Augustów:

„Augustów miastem przyjaznym dla mieszkańców, przedsiębiorców i turystów wykorzystującym optymalnie w zrównoważony sposób swój wewnętrzny potencjał rozwojowy.”

Cele działań rewitalizacyjnych zostały opracowane na podstawie części diagnostycznej służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego na terenie miasta oraz szczegółowej analizy przyczyn degradacji przeprowadzonej dla poszczególnych podobszarów obszaru zdegradowanego. Analizy te uzupełniono o szereg bezpośrednich wywiadów przeprowadzonych wśród lokalnych instytucji działających w sferze społecznej zarówno na obszarze zdegradowanym, jak i poza nim. W rezultacie tak przeprowadzonego postępowania możliwe stało się dość szczegółowe opracowanie zarówno celów programu, jak również w niektórych przypadkach nawet pomysłów na konkretne działania (przedsięwzięcia) w obrębie programu.

Celem głównym programu jest:

Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego miasta poprzez zwiększenie spójności społecznej, poprawę poziomu i jakości życia mieszkańców oraz zagospodarowanie obiektów i terenów zdegradowanych.

Cele strategiczne ze względu na duży poziom ogólności odnoszą się do całego obszaru rewitalizacji miasta Augustów. Natomiast cele operacyjne różnicują się dla poszczególnych podobszarów w zależności od specyfiki zachodzących na ich terenie procesów degradacji.

Na poziomie strategicznym wyróżniono następujące cele:

1. Zapobieganie wykluczeniu szczególnie zagrożonych nim grup mieszkańców poprzez aktywizację i integrację.
2. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.
3. Obniżenie poziomu bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
4. Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców poprzez modernizację i rozbudowę zasobu mieszkaniowego, poprawę dostępności do funkcjonalnych przestrzeni półpublicznych oraz zagospodarowanie obiektów zdegradowanych.

Centrum I**Cel C1. Zapobieganie wykluczeniu szczególnie zagrożonych nim grup mieszkańców poprzez aktywizację i integrację.**

Przeprowadzone prace diagnostyczne wyraźnie wykazały potrzebę wsparcia działań z zakresu aktywizacji i integracji zarówno społecznej, jak i zawodowej całego szeregu grup mieszkańców. W toku prac nad programem szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym i zawodowym okazały się następujące grupy mieszkańców:

- Osoby niepełnosprawne i przewlekle chore.
- Rodziny wieloproblemowe.
- Osoby bezrobotne, w tym kobiety.

Cel operacyjny C1.1. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych.

Działania aktywizacyjne i integracyjne skierowane do tej grupy osób powinny obejmować szerokie spektrum działań, w tym np.

- Różnego rodzaju usługi opiekuńcze, w tym miejsca pobytu dziennego i całodobowego.
- Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze.
- Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnością.

Cel operacyjny C1.2. Wsparcie rodzin wieloproblemowych w tym dzieci i młodzieży oraz samotnych rodziców.

W ramach działań rewitalizacyjnych powinny zostać one objęte szczególnie intensywnym wsparciem. Formą wsparcia tego rodzaju rodzin mogą być usługi asystenta rodziny oraz szereg działań aktywizacyjnych prowadzonych przez jednostki miejskie oraz organizacje pozarządowe.

Działania te powinny wykorzystywać istniejącą infrastrukturę, w tym wymagającą ewentualnej rozbudowy i modernizacji (Cel C2.1.).

Cel operacyjny C1.3. Aktywizacja osób bezrobotnych w tym w szczególności kobiet.

Profil bezrobocia na podobszarze ujawnia występowanie szeregu problemów szczegółowych. Precyzują one grupy docelowe działań z zakresu aktywizacji zawodowej. Te powinny koncentrować się na: matkach, które nie wróciły do pracy po urodzeniu dziecka, osobach bez kwalifikacji zawodowych, długotrwale bezrobotnych, powyżej 50 roku życia oraz do 25 roku życia.

Cel C2. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej oraz poprawę dostępności do funkcjonalnych przestrzeni publicznych i półpublicznych.**Cel operacyjny C2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego.**

W przypadku podobszaru rewitalizacji Centrum I zidentyfikowano zarówno braki w zakresie istniejącej infrastruktury, jak również problemy wynikające z jej niewystarczającego dopasowania do prowadzonej działalności. Dlatego też konieczne jest jej uzupełnienie, bądź modernizacja tak, aby w sposób optymalny wykorzystać pracę całej rzeszy osób zaangażowanych w sektorze społecznym. Realizacja tego celu może odbywać się m.in. poprzez działalność placówek wsparcia dziennego działających na rzecz dzieci, osób starszych, rozwój bazy długoterminowej opieki zdrowotnej i in. Działania zawarte w tej grupie przedsięwzięć dotyczą także uzupełnienia infrastruktury, która będzie służyła wielowymiarowemu wsparciu i szeroko pojętej integracji

społecznej różnych grup mieszkańców, w tym także osób zagrożonych wykluczeniem z terenu całego miasta. Działania w ramach tego celu powinny obejmować zarówno specjalistyczną infrastrukturę społeczną na potrzeby poszczególnych grup zagrożonych wykluczeniem, jak również taką, która będzie miała szersze grono klientów i służyć będzie integracji i aktywizacji wszystkich mieszkańców podobszarów oraz budowie kapitału społecznego na szczeblu lokalnym.

Cel operacyjny C2.2. Poprawa ładu przestrzennego.

Struktura przestrzenna podobszaru rewitalizacji Centrum I jest jednym z elementów, którego przekształcenie wymaga wsparcia w zakresie planowanych działań rewitalizacyjnych.

Właściwa realizacja tych działań wykreuje przestrzeń dla realizacji działań miękkich związanych z Celem operacyjnym C1.1. i obejmujących działania aktywizujące, integracyjne, czy kulturalne. Partycypacyjna forma planowania i realizowania tych działań pozwoli również na uporządkowanie zagadnień związanych z kwestią obecności miejsc parkingowych w przestrzeniach międzyblokowych i na podwórkach.

Cel operacyjny C2.3. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Podobszar Centrum I odznacza się najwyższymi na terenie miasta wskaźnikami związanymi z przestępstwami i wykroczeniami dokonywanymi na tym terenie. Jakkolwiek pewna część tych zjawisk ma charakter allochtoniczny, to jednak stan ten bezpośrednio wpływa na jakość życia mieszkańców podobszaru. Bezpieczeństwu mieszkańców zagrażają również braki w zakresie podstawowej infrastruktury technicznej takiej jak np. oświetlenie. W obu przypadkach interwencja w ramach programu musi być prowadzona w sposób zintegrowany i równocześnie eliminować braki w infrastrukturze, jak również kształtować właściwe postawy społeczne i obywatelskie poprzez działania z zakresu edukacji i szkoleń.

Cel operacyjny C2.4. Modernizacja infrastruktury technicznej.

W ramach planowanych działań ważną rolę odgrywają inwestycje infrastrukturalne konieczne do przeprowadzenia pozostałych wyznaczonych celów w ramach planowanej interwencji. Głównym wyzwaniem infrastrukturalnym na podobszarze rewitalizacji Centrum I jest rozwój alternatyw do niskosprawnych, rozproszonych i wykorzystujących paliwa stałe, lokalnych źródeł ogrzewania. W dużej mierze odpowiadają one za niską emisję nasilającą się w okresie zimowym. Ta zaś koncentruje się na obszarze centrum miasta.

Cel operacyjny C2.5. Modernizacja zasobu zabytkowego oraz zdegradowanych obiektów kubaturowych.

Występowanie na podobszarze rewitalizacji Centrum I zdegradowanych technicznie obiektów kubaturowych niesie ze sobą potencjał związany z ich ponownym wykorzystaniem. Jest to o tyle istotna kwestia, że w przypadku tego podobszaru wyraźnie widoczny jest deficyt obiektów możliwych do zagospodarowania na cele społeczne.

Cel C3. Obniżenie poziomu bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny C3.1. Tworzenie nowych miejsc pracy.

Podobszar Centrum I obejmuje tereny zdegradowane, których ponowne, zrównoważone zagospodarowanie powinno prowadzić do wytworzenia ważnych impulsów rozwojowych zarówno w skali samego podobszaru jak i całego miasta. Prawidłowo przeprowadzone zagospodarowanie

tych terenów pozwoli, poprzez utworzenie nowych miejsc pracy, zmniejszyć zagrożenie wykluczeniem ekonomicznym dla części grup mieszkańców wymagających wsparcia, jak również pozytywnie wpłynie na rynek pracy całego miasta.

Działania w sferze gospodarczej powinny odbywać się z poszanowaniem istniejącego dziedzictwa materialnego zarówno na poziomie architektonicznym tj. poszczególnych budynków i budowli, jak również urbanistycznym tj. zabytkowego układu urbanistycznego oraz walorów krajobrazowych. Właściwe eksponowanie i zagospodarowanie dziedzictwa materialnego uwzględniające działania społeczne powinno być jednym z priorytetów działań rewitalizacyjnych w tym podobszarze rewitalizacji.

Cel C4. Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców poprzez modernizację i rozbudowę zasobu mieszkaniowego oraz zagospodarowanie obiektów zdegradowanych.

Cel operacyjny C4.1. Poprawa warunków mieszkaniowych.

Szeroko rozumiana poprawa warunków mieszkaniowych na obszarze zdegradowanym to jedna z podstawowych grup działań w obrębie procesów rewitalizacji. Dotychczasowe doświadczenia innych polskich miast wyraźnie wskazują, że interwencja odbywająca się z pominięciem tego elementu bardzo często nie przynosi pożądanych efektów, a czasem nawet powoduje intensyfikację pewnych negatywnych zjawisk jak np. wandalizm. Dzieje się tak ze względu na rosnącą dysproporcję pomiędzy nakładami na działania w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania a pozostającymi na niezadawalającym poziomie warunkami mieszkaniowymi. Dodatkowo, w przypadku Augustowa, jedną z kluczowych kwestii z zakresu poprawy warunków mieszkaniowych jest rozwój sieciowych źródeł ciepła alternatywnych do niskosprawnych, indywidualnych palenisk na węgiel oraz drewno, które powinny być jednym z głównych elementów walki z ograniczaniem niskiej emisji (Cel. C2.4). Działaniom z zakresu wsparcia mieszkalnictwa mają towarzyszyć interwencje dotyczące najbliższego otoczenia budynków mieszkalnych mające na celu poprawę ładu przestrzennego w skali lokalnej (Cel operacyjny C2.2). Będą one odbywały się w przestrzeniach półpublicznych takich jak podwórka, czy przestrzenie międzyblokowe.

Cel operacyjny C4.2. Modernizacja i zagospodarowanie obiektów kubaturowych.

Istotnym obszarem wsparcia zaplanowanym w tej części programu działań jest remont, modernizacja i zagospodarowanie obiektów kubaturowych nie spełniających swoich funkcji ze względu na zły stan techniczny. Część z tych obiektów posiada dodatkowo cenne walory architektoniczne i w związku z nimi wpisana jest do ewidencji lub rejestru zabytków. W podobszarze Centrum I są to np. Dom Turka, budynek przy ul. Wojska Polskiego 1, i in.

Wykorzystanie tego potencjału zarówno w kierunku tworzenia nowych miejsc pracy dla mieszkańców obszaru zdegradowanego oraz w celu rozwoju deficytowych usług społecznych powinno być jednym z ważnych kierunków planowanego wsparcia. W ten sam kierunek działań wpisują się przedsięwzięcia związane z samą tylko modernizacją obiektów infrastruktury społecznej i ich otoczenia mające na celu poprawę zarówno zakresu świadczonych usług, ich jakości, jak również funkcjonalności samych placówek.

Cel operacyjny C4.3. Kompleksowe wsparcie rodzin z zaległościami w opłatach czynszowych w lokalach komunalnych.

Jednym z elementów negatywnie oddziałujących na możliwości wychodzenia przez mieszkańców podobszaru z ubóstwa oraz zmniejszenie uzależnienia od pomocy MOPS są kwestie związane z zadłużeniem wynikającym z zaległości czynszowych w zasobie komunalnym. Wynika on m.in. z wysokiego w skali miasta poziomu bezrobocia wśród mieszkańców podobszaru.

W ramach planowanego wsparcia niezbędna staje się zatem kompleksowa pomoc rodzinom z zaległościami czynszowymi w lokalach komunalnych.

Rozpoczęte przez Urząd Miejski w Augustowie działania na rzecz pomocy osobom posiadającym zadłużenie z tytułu zaległości czynszowych powinny zostać włączone w procesy rewitalizacyjne poprzez uwzględnienie odpowiednich preferencji, priorytetów itp. dla dłużników zamieszkujących na obszarze rewitalizacji.

Lipowiec

Cel L1. Zapobieganie wykluczeniu szczególnie zagrożonych nim grup mieszkańców poprzez aktywizację i integrację.

Cel operacyjny L1.1. Kompleksowe wsparcie rodzin wieloprotblemowych.

Podobszar rewitalizacji Lipowiec jest obszarem o najwyraźniej, w skali całego miasta, zarysowanych zjawiskach problemowych dotyczących rodziny. Dlatego też działania skierowane właśnie do rodzin powinny być jednym z fundamentów procesów jego rewitalizacji. Skuteczną formą wsparcia rodzin z problemami mogą być np. usługi asystenta rodziny, czy działania aktywizacyjne prowadzone przez jednostki miejskie oraz organizacje pozarządowe. Powinny one wykorzystywać istniejącą infrastrukturę, w tym wymagającą ewentualnej rozbudowy i modernizacji, włącznie z budynkami o charakterze zabytkowym (Cel L2.1.). Dotyczy to zarówno infrastruktury o charakterze społecznym i kulturalnym (np. tzw. Klub Tartak), jak również sportowej położonej w granicach podobszaru²¹. W tym ostatnim przypadku aktywizacja poprzez sport i różne formy rekreacji powinna dotyczyć wszystkich grup zagrożonych wykluczeniem, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Priorytetowy charakter działań na rzecz dzieci i młodzieży powinien uwzględniać np. pomoc specjalistyczną, umożliwienie rozwoju zainteresowań, w tym sportowych i in. Działania podejmowane w ramach tego celu powinny wspierać także realizację usług społecznych.

Cel operacyjny L1.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Lipowiec był jednym z podobszarów rewitalizacji, na terenie których stwierdzono negatywne zjawiska z zakresu poziomu edukacji dzieci i młodzieży. Wsparcie edukacji dzieci i młodzieży poprzez szeroką i atrakcyjną ofertę zajęć pozalekcyjnych oraz wsparcie edukacji szkolnej będzie ważnym elementem planowanego procesu wsparcia.

Cel operacyjny L1.3. Wsparcie osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin.

Przeprowadzone prace diagnostyczne wyraźnie wykazały potrzebę wsparcia działań dotyczących rodzin zmagających się z problemami alkoholowymi. Problemy te ze swej natury, dotyczą całej rodziny. Stąd też planowane wsparcie powinno dotyczyć wszystkich osób funkcjonujących w takich rodzinach. Działania z zakresu bezpośredniego wsparcia rodzin powinny zostać uzupełnione działaniami profilaktycznymi i edukacyjnymi prowadzonymi dla mieszkańców całego podobszaru. Ze względu na lokalizację podmiotów działających na polu profilaktyki antyalkoholowej oraz

wsparcia osób i rodzin z problemami alkoholowymi poza Lipowcem dopuszczalne jest realizowanie ich w części poza podobszarem.

Cel L2. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej oraz poprawę dostępności do przestrzeni publicznych i półpublicznych.

Cel operacyjny L2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego.

Większość działań aktywizujących lokalne społeczności musi wykorzystywać pewien zasób infrastruktury służącej wspieraniu takich działań. W przypadku większości jednostek urbanistycznych wchodzących w skład obszaru zdegradowanego miasta zidentyfikowano zarówno braki w zakresie istniejącej infrastruktury, jak również problemy wynikające z jej niewystarczającego dopasowania do prowadzonej działalności. Dlatego też konieczne jest jej uzupełnienie, bądź modernizacja tak, aby w sposób optymalny wykorzystać pracę całej rzeszy osób zaangażowanych w sektorze społecznym. Realizacja tego celu może odbywać się m.in. poprzez działalność placówek wsparcia dziennego działających na rzecz dzieci, osób starszych, rozwój bazy długoterminowej opieki zdrowotnej i in. Działania zawarte w tej grupie przedsięwzięć dotyczą także uzupełnienia na terenach zdegradowanych takiej infrastruktury, która będzie służyła wielowymiarowemu wsparciu i szeroko pojętej integracji społecznej różnych grup mieszkańców, w tym także osób zagrożonych wykluczeniem z terenu całego miasta. Interwencja w ramach tego celu powinna obejmować zarówno specjalistyczną infrastrukturę społeczną na potrzeby poszczególnych grup zagrożonych wykluczeniem, jak również taką, która będzie miała szersze grono klientów i służyć będzie integracji i aktywizacji wszystkich mieszkańców podobszaru oraz budowie kapitału społecznego na szczeblu lokalnym.

Cel operacyjny L2.2. Poprawa ładu przestrzennego.

Struktura przestrzenna podobszaru jest jednym z elementów, którego przekształcenie wymaga wsparcia w zakresie planowanych działań rewitalizacyjnych.

Kwestia optymalizacji przestrzenno-funkcjonalnej dotyczyć powinna nie tylko kluczowych przestrzeni Lipowca takich jak: niezagospodarowany teren zielony wewnątrz podobszaru oraz teren leśny nad jeziorem Białym Augustowskim.

Brak na terenie podobszaru w pełni urządzonej ogólnodostępnej przestrzeni publicznej umożliwiającej integrację lokalnej społeczności powoduje konieczność podjęcia próby stworzenia takiego miejsca. Działania z zakresu modernizacji, urządzenia przestrzeni publicznej powinny być przeprowadzone przy wykorzystaniu narzędzi planowania partycypacyjnego. Właściwa realizacja tych działań wykreuje przestrzeń dla realizacji działań miękkich związanych z działaniami aktywizującymi, integracyjnymi, czy kulturalnymi.

Cel operacyjny L2.3. Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej.

Ważną rolę odgrywają inwestycje infrastrukturalne konieczne do przeprowadzenia w celu realizacji pozostałych wyznaczonych celów w ramach planowanej interwencji. Wyzwaniem infrastrukturalnym na obszarze zdegradowanym jest rozwój alternatyw do niskosprawnych, rozproszonych, lokalnych źródeł ogrzewania na paliwa stałe. W dużej mierze odpowiadają one za

niską emisję nasilającą się w okresie zimowym, której efekty są odczuwane przez mieszkańców podobszaru.

Cel L3. Obniżenie poziomu bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny L3.1. Gospodarcze wykorzystanie terenów zdegradowanych.

Cechą charakterystyczną podobszaru Lipowiec na tle całego obszaru rewitalizacji wyznaczonego w mieście Augustowie, jest obecność terenów przemysłowych. Ich ponowne, zrównoważone zagospodarowanie powinno prowadzić do wytworzenia ważnych impulsów rozwojowych zarówno w skali samego podobszaru Lipowca, jak również całego obszaru rewitalizacji miasta. Zagospodarowanie terenów przemysłowych uwzględniające działania prospołeczne na rzecz defaworyzowanych grup lokalnej społeczności będzie zarówno wzmacniało istniejące kierunki przemian dzielnicy, a więc m.in. funkcję mieszkaniową, jak również prowadziło do intensywnego wykorzystania pozostałej części terenów przemysłowych. Prawidłowo przeprowadzone zagospodarowanie tych terenów pozwoli, m.in. poprzez utworzenie nowych miejsc pracy, zmniejszyć zagrożenie wykluczeniem ekonomicznym dla części grup mieszkańców wymagających wsparcia.

Działania w sferze gospodarczej powinny odbywać się z poszanowaniem istniejącego dziedzictwa materialnego zarówno na poziomie architektonicznym tj. poszczególnych budynków i budowli, jak również urbanistycznym tj. zabytkowych układów urbanistycznych oraz walorów krajobrazowych. Właściwe eksponowanie i zagospodarowanie dziedzictwa materialnego w postaci zabytkowych hal produkcyjnych powinno być jednym z priorytetów działań rewitalizacyjnych. Ważnym działaniem wpływającym na możliwości przeprowadzenia skutecznych działań rewitalizacyjnych na podobszarze będzie uporządkowanie terenów przemysłowych po b. zakładach przemysłu drzewnego i zakładach materiałów budowlanych.

Cel operacyjny L3.2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych powyżej 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych.

Stwierdzona na podobszarze Lipowiec intensywność problemów związanych ze zjawiskiem bezrobocia wymaga podjęcia interwencji również w tym zakresie. Profil bezrobocia na podobszarze pozwolił na identyfikację grup osób bezrobotnych, których aktywizacja powinna być priorytetem w ramach planowanych działań z zakresu aktywizacji zawodowej. Powinny one koncentrować się w pierwszej kolejności na: osobach bez kwalifikacji zawodowych, długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

Cel L4. Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców poprzez modernizację i rozbudowę zasobu mieszkaniowego oraz zagospodarowanie obiektów zdegradowanych.

Cel operacyjny L4.1. Poprawa warunków mieszkaniowych i rozbudowa zasobu komunalnego miasta.

Szeroko rozumiana poprawa warunków mieszkaniowych na obszarze rewitalizacji to jedna z podstawowych grup działań w obrębie procesów rewitalizacji. Dotychczasowe doświadczenia innych polskich miast wyraźnie wskazują, że interwencja odbywająca się z pominięciem tego elementu bardzo często nie przynosi pożądaných efektów. Czasem zaś, powoduje intensyfikację

pewnych negatywnych zjawisk jak np. wandalizm. Dzieje się tak ze względu na rosnącą dysproporcję pomiędzy nakładami na działania w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania, a pozostającymi na niezadawalającym poziomie warunkami mieszkaniowymi. Dodatkowo, w przypadku Augustowa, jedną z kluczowych kwestii z zakresu poprawy warunków mieszkaniowych jest rozwój sieciowych źródeł ciepła alternatywnych do niskosprawnych, indywidualnych palenisk na węgiel oraz drewno, który ma być jednym z głównych elementów walki z ograniczaniem niskiej emisji. Działania polepszające warunki mieszkaniowe mają ważne znaczenie ze względu na fakt, że to właśnie na terenie podobszaru Lipowiec znajduje się znacząca część najstarszego zasobu mieszkaniowego. Działaniom z zakresu wsparcia mieszkalnictwa mają towarzyszyć interwencje dotyczące najbliższego otoczenia budynków mieszkalnych mające na celu poprawę ładu przestrzennego w skali lokalnej (Cel operacyjny L2.2).

Cel operacyjny L4.2. Modernizacja i zagospodarowanie obiektów kubaturowych.

Istotnym obszarem wsparcia zaplanowanym w tej części programu jest remont, modernizacja i zagospodarowanie obiektów kubaturowych nie spełniających swoich funkcji ze względu na zły stan techniczny. Część z tych obiektów posiada dodatkowo cenne walory architektoniczne i w związku z nimi wpisana jest do ewidencji lub rejestru zabytków. Na Lipowcu do takich należą m.in. d. Klub Tartak oraz hale produkcyjne d. tartaku. Wykorzystanie tego potencjału zarówno w kierunku tworzenia nowych miejsc pracy dla mieszkańców obszaru zdegradowanego, jak również w celu rozwoju różnego rodzaju usług społecznych powinno być jednym z ważnych kierunków planowanego wsparcia. W ten sam kierunek działań wpisują się przedsięwzięcia związane z samą tylko modernizacją obiektów infrastruktury społecznej i ich otoczenia mające na celu poprawę zarówno zakresu świadczonych usług, ich jakości, jak również funkcjonalności samych placówek.

Cel operacyjny L4.3. Kompleksowe wsparcie rodzin z zaległościami w opłatach czynszowych w lokalach komunalnych.

Jednym z elementów negatywnie oddziałujących na możliwości wychodzenia przez mieszkańców podobszaru z ubóstwa oraz zmniejszenie uzależnienia od pomocy MOPS są kwestie związane z zadłużeniem wynikającym z zaległości czynszowych w zasobie komunalnym. Wynika on z wysokiego w skali miasta poziomu bezrobocia wśród mieszkańców podobszaru oraz wykorzystywania bardzo drogiego paliwa (olej opałowy) do ogrzewania części lokali komunalnych (przy ulicach Turystycznej i Klubowej). W ramach planowanego wsparcia niezbędna staje się zatem kompleksowa pomoc rodzinom z zaległościami czynszowymi w lokalach komunalnych.

Rozpoczęte przez Urząd Miejski w Augustowie działania na rzecz pomocy osobom posiadającym zadłużenie z tytułu zaległości czynszowych powinny zostać włączone w procesy rewitalizacyjne poprzez uwzględnienie odpowiednich preferencji, priorytetów itp. dla dłużników zamieszkujących na obszarze rewitalizacji.

Kaczy Dołek

Cel KD1. Zapobieganie wykluczeniu szczególnie zagrożonych nim grup mieszkańców poprzez aktywizację i integrację.

Cel operacyjny KD1.1. Aktywizacja i integracja społeczna dzieci i młodzieży oraz osób bezrobotnych.

Przeprowadzone prace diagnostyczne wyraźnie wykazały potrzebę wsparcia działań z zakresu aktywizacji i integracji społecznej dzieci i młodzieży. W toku prac nad programem jako grupy szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym i zawodowym zidentyfikowano ponadto: rodziców samotnie wychowujących dzieci; bezrobotne kobiety, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka. Rozmowy przeprowadzone z przedstawicielami podmiotów działających w sferze społecznej w wielu przypadkach wykazały niewystarczający zakres prowadzonej działalności, który w pewnej mierze był wynikiem trudności w dostępie do źródeł ich potencjalnego finansowania. W działaniach związanych z celem 1.1. mieści się zatem cały szereg działań, które mają za zadanie reintegrację osób już wykluczonych, oraz ograniczenie możliwości wystąpienia takiego zjawiska w przypadku grup mieszkańców szczególnie takim procesami zagrożonych. Ważnym elementem działań w ramach tego celu będzie aktywizacja dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem poprzez zajęcia specjalistyczne i sportowe prowadzone w oparciu o istniejącą, rozbudowaną oraz zmodernizowaną infrastrukturę. Aktywizacja dzieci i młodzieży możliwa jest przy wyrównanych szansach edukacyjnych i rozwiniętych kompetencjach społecznych. Priorytetowy charakter działań na rzecz dzieci i młodzieży powinien uwzględniać w szczególności stworzenie warunków równych szans edukacyjnych, pomoc specjalistyczną, jak również umożliwienie rozwoju zainteresowań, w tym sportowych. Działania podejmowane w ramach tego celu powinny wspierać także realizację usług społecznych.

Cel operacyjny KD1.2. Aktywizacja postaw obywatelskich.

Kaczy Dołek to podobszar rewitalizacji wykazujący bardzo niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym. Stąd planowane wsparcie powinno zostać skierowane na budowę i aktywizację postaw obywatelskich. W tym celu niezbędne do podjęcia są działania o charakterze edukacyjnym i animacyjnym.

Cel operacyjny KD1.3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Podobszar Kaczy Dołek był jednym z podobszarów rewitalizacji, na terenie których stwierdzono negatywne zjawiska z zakresu poziomu edukacji dzieci i młodzieży. Działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży poprzez szeroką i atrakcyjną ofertę zajęć pozalekcyjnych oraz wsparcie edukacji szkolnej będą ważnym elementem procesu rewitalizacji tej części miasta.

Cel operacyjny KD1.4. Wsparcie rodzin wieloprotblemowych.

Podobszar rewitalizacji Kaczy Dołek jest obszarem o wyraźnie zarysowanych zjawiskach problemowych dotyczących rodziny. Dlatego też działania skierowane właśnie do rodzin powinny być jednym z fundamentów procesów jego rewitalizacji. Formą wsparcia tego rodzaju rodzin mogą być usługi asystenta rodziny oraz szereg działań aktywizacyjnych prowadzonych przez jednostki miejskie oraz organizacje pozarządowe. Działania te powinny wykorzystywać istniejącą infrastrukturę, w tym wymagającą ewentualnej rozbudowy i modernizacji. Dotyczy to zarówno infrastruktury o charakterze społecznym i kulturalnym, jak również sportowej położonej w granicach podobszaru (pseudo boisko przy ul. Armii Krajowej). W tym ostatnim przypadku aktywizacja poprzez sport i różne formy rekreacji powinna dotyczyć wszystkich grup zagrożonych wykluczeniem, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Priorytetowy charakter działań na rzecz dzieci i młodzieży powinien uwzględniać np. pomoc specjalistyczną, umożliwienie rozwoju zainteresowań, w tym sportowych i in.

Cel operacyjny KD1.5. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych.

Działania aktywizacyjne i integracyjne skierowane do tej grupy osób powinny obejmować szerokie spektrum działań, w tym np.

- Różnego rodzaju usługi opiekuńcze, w tym miejsca pobytu dziennego i całodobowego.
- Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze.
- Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnością.

Działaniom tym powinny towarzyszyć interwencje związane z niezbędną infrastrukturą np. montowanie wind/podjazdów, dostosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych itp.

Cel operacyjny KD1.6. Wsparcie osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin.

Przeprowadzone prace diagnostyczne wyraźnie wykazały potrzebę wsparcia działań dotyczących rodzin zmagających się z problemami alkoholowymi. Problemy te ze swej natury, dotyczą całe rodziny. Stąd też planowane wsparcie powinno dotyczyć wszystkich osób funkcjonujących w takich rodzinach. Działania z zakresu bezpośredniego wsparcia rodzin powinny zostać uzupełnione działaniami profilaktycznymi i edukacyjnymi prowadzonymi dla mieszkańców całego podobszaru. Ze względu na lokalizację podmiotów działających na polu profilaktyki antyalkoholowej oraz wsparcia osób i rodzin z problemami alkoholowymi poza Kaczym Dołkiem dopuszczalne jest realizowanie ich w części poza granicami podobszaru.

Cel KD2. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej oraz poprawę dostępności do przestrzeni publicznych i półpublicznych.

Cel operacyjny KD2.1. Poprawa ładu przestrzennego.

Kwestia optymalizacji przestrzenno-funkcjonalnej w przypadku podobszaru rewitalizacji Kaczy Dołek dotyczyć powinna w głównej mierze kluczowej przestrzeni publicznej jaką jest wnętrze osiedla budynków wielorodzinnych zawierające się w kwartale ulic: Przemysłowa, 29 listopada, Szosa Sejneńska, Armii Krajowej. Działania z zakresu modernizacji, urządzenia przestrzeni publicznej przeprowadzone przy wykorzystaniu narzędzi planowania partycypacyjnego powinny towarzyszyć planowanemu wsparciu mieszkalnictwa w zakresie modernizacji istniejącego zasobu mieszkaniowego (Cel operacyjny KD4.1.). Właściwa realizacja tych działań wykreuje przestrzeń dla realizacji działań miękkich związanych z Celem operacyjnym KD1.1. i obejmujących działania aktywizujące, integracyjne, czy kulturalne.

Cel operacyjny KD2.2. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Wśród podobszarów rewitalizacji na terenie miasta, Kaczy Dołek należy do grupy tych, które odznaczają się wyższymi niż przeciętna wskaźnikami związanymi z przestępstwami i wykroczeniami dokonywanymi na ich terenie. Ponadto bezpieczeństwu mieszkańców zagrażają również braki w zakresie podstawowej infrastruktury technicznej takiej jak chodnik, czy niewystarczające oświetlenie. W obu przypadkach interwencja w ramach programu musi być prowadzona w sposób zintegrowany i równocześnie eliminować braki w infrastrukturze, jak również kształtować właściwe postawy społeczne i obywatelskie poprzez działania z zakresu edukacji i szkoleń.

Cel operacyjny KD2.3. Modernizacja infrastruktury technicznej.

Ważną rolę odgrywają inwestycje infrastrukturalne konieczne do przeprowadzenia w celu realizacji pozostałych wyznaczonych celów w ramach planowanej interwencji. Działania te powinny dotyczyć uporządkowania i modernizacji gospodarki wodno-ściekowej na Kaczym Dołku.

Dopiero przeprowadzenie tych działań umożliwi rozpoczęcie działań z zakresu modernizacji przestrzeni międzyblokowych i porządkowania miejsc parkingowych na tym obszarze.

Cel operacyjny KD2.4. Aktywizacja mieszkańców poprzez działania kulturalne.

Jednym z rodzajów usług do którego odnotowano pogorszoną dostępność na terenie podobszaru rewitalizacji Kaczy Dołek były szeroko rozumiane usługi kulturalne. Ze względu na profil procesów degradacji podobszaru widoczny jest potencjał związany z wykorzystaniem działań o charakterze kulturalnym do celów aktywizacji szczególnie zagrożonych wykluczeniem grup mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży, kobiet i in. Działania te powinny być, w miarę możliwości, przeprowadzane na terenie podobszaru.

Cel KD3. Obniżenie poziomu bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny KD3.1. Aktywizacja zawodowa kobiet i osób do 25 roku życia.

Przeprowadzone prace diagnostyczne wyraźnie wykazały potrzebę wsparcia działań z zakresu aktywizacji zawodowej kobiet, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka. Rozmowy przeprowadzone z przedstawicielami podmiotów działających na rzecz aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem w wielu przypadkach wykazały niewystarczający zakres prowadzonej działalności. Sytuacja ta była w pewnej mierze wynikiem trudności w dostępie do źródeł potencjalnego finansowania tego rodzaju działań. W działaniach związanych z celem KD3.1. mieści się zatem cały szereg działań, które mają za zadanie reintegrację zawodową kobiet.

Kaczy Dołek, to jednocześnie obszar, na którym w ponadprzeciętnym stopniu koncentruje się grupa najmłodszych osób bezrobotnych tzn. do 25 roku życia. Wsparcie tej grupy w zakresie aktywizacji będzie jednym z wyzwań zaplanowanych działań.

Cel operacyjny KD3.2. Aktywizacja zawodowa osób bez kwalifikacji

Jednym z ważkich problemów społecznych podobszaru rewitalizacji Kaczy Dołek są zagadnienia związane z bezrobociem. Szczegółowa analiza profilu bezrobocia dla tego obszaru wykazała istotne znaczenie w ogóle osób bezrobotnych osób nie posiadających kwalifikacji zawodowych. Aktywizacja osób bez kwalifikacji zawodowych, jako grupy osób bezrobotnych szczególnie wyraźnie koncentrujących się na podobszarze rewitalizacji Kaczy Dołek, powinna być jednym z priorytetów działań związanych ze wsparciem osób w trudnej sytuacji na rynku pracy.

Niezbędnym kierunkiem działań powinny być zatem projekty skierowane na poprawę kwalifikacji zawodowych tej grupy osób. Do takiej grupy zaliczają się m.in. szkolenia, kursy specjalistyczne i in.

Cel operacyjny KD3.3. Edukacja w zakresie postaw związanych z przedsiębiorczością

Niski poziom przedsiębiorczości jest cechą charakterystyczną obszarów zamieszkiwanych przez osoby wykonujące pracę najemną. Uwarunkowania te mają, z punktu widzenia procesów rewitalizacji, charakter trwały i nie podlegają znaczącym zmianom, nawet w przypadku wdrażania różnych form wsparcia. Wzorce dotyczące wyboru ścieżki zawodowej i związanych z nią postaw w zakresie przedsiębiorczości, analogicznie do kwestii związanych z ubóstwem, korzystaniem z pomocy społecznej itp. są łatwo dziedziczone i utrwalane w kolejnych pokoleniach mieszkańców.

Mając to na uwadze, podejmowane w ramach planowanej interwencji działania powinny skupiać się na kształtowaniu właściwych postaw w zakresie przedsiębiorczości wśród grupy osób młodych tj. dzieci i młodzieży. W ramach tego celu powinny znaleźć się działania edukacyjne prowadzone w atrakcyjnej formie i uwzględniające dobre przykłady możliwe do zidentyfikowania na gruncie lokalnym np. przykłady sukcesu lokalnych firm, spotkania z miejscowymi przedsiębiorcami itp.

Cel KD4. Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców poprzez modernizację i rozbudowę zasobu mieszkaniowego.

Cel operacyjny KD4.1. Poprawa warunków mieszkaniowych.

Szeroko rozumiana poprawa warunków mieszkaniowych na obszarze zdegradowanym to jedna z podstawowych grup działań w obrębie procesów rewitalizacji. Dotychczasowe doświadczenia innych polskich miast wyraźnie wskazują, że interwencja odbywająca się z pominięciem tego elementu bardzo często nie przynosi pożądanych efektów, a czasem nawet powoduje intensyfikację pewnych negatywnych zjawisk jak np. wandalizm. Dzieje się tak ze względu na rosnącą dysproporcję pomiędzy nakładami na działania w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania a pozostającymi na niezadawalającym poziomie warunkami mieszkaniowymi. Działaniom z zakresu wsparcia mieszkalnictwa mają towarzyszyć interwencje dotyczące najbliższego otoczenia budynków mieszkalnych mające na celu poprawę ładu przestrzennego w skali lokalnej (Cel operacyjny KD2.1).

Cel operacyjny KD4.2. Kompleksowe wsparcie rodzin z zaległościami w opłatach czynszowych w lokalach komunalnych.

Jednym z elementów negatywnie oddziałujących na możliwości wychodzenia przez mieszkańców podobszaru z ubóstwa oraz zmniejszenie uzależnienia od pomocy MOPS są kwestie związane z zadłużeniem wynikającym z zaległości czynszowych w zasobie komunalnym. Wynika on m.in. z wysokiego w skali miasta poziomu bezrobocia wśród mieszkańców podobszaru oraz ich bardzo niskich dochodów. W ramach planowanego wsparcia niezbędna staje się zatem kompleksowa pomoc rodzinom z zaległościami czynszowymi w lokalach komunalnych.

Rozpoczęte przez Urząd Miejski w Augustowie działania na rzecz pomocy osobom posiadającym zadłużenie z tytułu zaległości czynszowych powinny zostać włączone w procesy rewitalizacyjne poprzez uwzględnienie odpowiednich preferencji, priorytetów itp. dla dłużników zamieszkujących na obszarze rewitalizacji.

Koszary

Cel K1. Zapobieganie wykluczeniu szczególnie zagrożonych nim grup mieszkańców poprzez aktywizację i integrację.

Cel operacyjny K1.1. Aktywizacja i integracja społeczna osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych.

Przeprowadzone prace diagnostyczne wyraźnie wykazały potrzebę wsparcia działań z zakresu aktywizacji i integracji społecznej całego szeregu grup mieszkańców. W toku prac nad programem szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym okazały się dwie grupy. Były to osoby niepełnosprawne i przewlekle chore oraz rodziny wieloproblemowe. Struktura wieku mieszkańców podobszarów rewitalizacji jest z punktu widzenia całego miasta zróżnicowana.

Dlatego też wsparcie powinno obejmować również szersze spektrum grup wiekowych mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem działań mających na celu integrację międzypokoleniową, działania skierowane do osób niepełnosprawnych i in. Rozmowy przeprowadzone z przedstawicielami podmiotów działających w sferze społecznej w wielu przypadkach wykazały niewystarczający zakres prowadzonej działalności, który w pewnej mierze był wynikiem trudności w dostępie do źródeł ich potencjalnego finansowania. W działaniach związanych z celem K1.1. mieści się zatem cały szereg interwencji, które mają za zadanie reintegrację osób już wykluczonych, oraz ograniczenie możliwości wystąpienia takiego zjawiska w przypadku grup mieszkańców szczególnie takim procesami zagrożonych. Ważnym elementem działań w ramach tego celu będzie aktywizacja osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych zagrożonych wykluczeniem poprzez zajęcia specjalistyczne i ruchowe prowadzone w oparciu o istniejącą oraz zmodernizowaną infrastrukturę. Przykładami działań możliwymi do realizacji w ramach tego celu są m.in.:

- Usługi opiekuńcze skierowane do osób starszych i niepełnosprawnych – miejsca pobytu dziennego i całodobowego,
- Usługi opiekuńcze - w miejscu zamieszkania, specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnością,
- Wsparcie rodziny.

Cel operacyjny K1.2. Aktywizacja i wsparcie dzieci i młodzieży.

Przeprowadzone prace diagnostyczne wyraźnie wykazały potrzebę wsparcia działań z zakresu aktywizacji i integracji społecznej dzieci i młodzieży. W toku prac nad programem szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym i zawodowym okazały się następujące grupy: dzieci i młodzież; rodzice samotnie wychowujący dzieci; bezrobotne kobiety, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka oraz osoby w podeszłym wieku. Rozmowy przeprowadzone z przedstawicielami podmiotów działających w sferze społecznej w wielu przypadkach wykazały niewystarczający zakres prowadzonej działalności, który w pewnej mierze był wynikiem trudności w dostępie do źródeł ich potencjalnego finansowania. W działaniach związanych z celem 1.1. mieści się zatem cały szereg działań, które mają za zadanie reintegrację osób już wykluczonych, oraz ograniczenie możliwości wystąpienia takiego zjawiska w przypadku grup mieszkańców szczególnie takim procesami zagrożonych. Ważnym elementem działań w ramach tego celu będzie aktywizacja dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem poprzez zajęcia specjalistyczne i sportowe prowadzone w oparciu o istniejącą, rozbudowaną oraz zmodernizowaną infrastrukturę. Aktywizacja dzieci i młodzieży możliwa jest przy wyrównanych szansach edukacyjnych i rozwiniętych kompetencjach społecznych. Priorytetowy charakter działań na rzecz dzieci i młodzieży powinien uwzględniać w szczególności stworzenie warunków równych szans edukacyjnych, pomoc specjalistyczną, jak również umożliwienie rozwoju zainteresowań, w tym sportowych.

Cel operacyjny K1.3. Wsparcie osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin.

Przeprowadzone prace diagnostyczne wyraźnie wykazały potrzebę wsparcia działań dotyczących rodzin zmagających się z problemami alkoholowymi. Problemy te ze swej natury, dotyczą całej rodziny. Stąd też planowane wsparcie powinno dotyczyć wszystkich osób funkcjonujących w takich rodzinach. Działania z zakresu bezpośredniego wsparcia rodzin powinny zostać uzupełnione działaniami profilaktycznymi i edukacyjnymi prowadzonymi dla mieszkańców całego podobszaru.

Ze względu na lokalizację podmiotów działających na polu profilaktyki antyalkoholowej oraz wsparcia osób i rodzin z problemami alkoholowymi poza Koszarami dopuszczalne jest realizowanie ich w części poza granicami podobszaru.

Cel operacyjny K1.4. Wsparcie rodzin wieloproblemowych.

Podobszar rewitalizacji Koszary jest obszarem o wyraźnie zarysowanych zjawiskach problemowych dotyczących rodziny. Dlatego też działania skierowane właśnie do rodzin powinny być jednym z fundamentów procesów jego rewitalizacji. Formą wsparcia tego rodzaju rodzin mogą być usługi asystenta rodziny oraz szereg działań aktywizacyjnych prowadzonych przez jednostki miejskie oraz organizacje pozarządowe. Działania te powinny wykorzystywać istniejącą infrastrukturę, w tym wymagającą ewentualnej rozbudowy i modernizacji. Dotyczy to zarówno infrastruktury o charakterze społecznym i kulturalnym, czy sportowym położonej w granicach podobszaru (stadion, korty tenisowe i.in.) jak również w bezpośredniej bliskości podobszaru (Park Zdrojowy). W tym ostatnim przypadku aktywizacja poprzez sport i różne formy rekreacji powinny dotyczyć wszystkich grup zagrożonych wykluczeniem, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Priorytetowy charakter działań na rzecz dzieci i młodzieży powinien uwzględniać w np. pomoc specjalistyczną, umożliwienie rozwoju zainteresowań.

Cel operacyjny K1.5. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem kobiet oraz osób bez kwalifikacji zawodowych.

Na podobszarze Koszary zdiagnozowano występowanie problemów związanych ze zjawiskiem bezrobocia stąd wymagane będzie podjęcie interwencji również w tym zakresie. Profil bezrobocia na podobszarze pozwolił na identyfikację osób bezrobotnych, których aktywizacja powinna być priorytetem w ramach planowanych działań z zakresu aktywizacji zawodowej.

Powinny one koncentrować się w pierwszej kolejności na bezrobotnych kobietach oraz osobach bezrobotnych bez kwalifikacji.

Cel operacyjny K1.6. Aktywizacja postaw obywatelskich.

Koszary to podobszar rewitalizacji wykazujący bardzo niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym. Stąd planowane wsparcie powinno zostać skierowane na budowę i aktywizację postaw obywatelskich. W tym celu niezbędne do podjęcia są działania o charakterze edukacyjnym i animacyjnym.

Cel K2. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej oraz poprawę dostępności do przestrzeni publicznych i półpublicznych.

Cel operacyjny K2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego.

Większość działań aktywizujących lokalne społeczności musi wykorzystywać pewien zasób infrastruktury służącej wspieraniu takich działań. W przypadku większości jednostek urbanistycznych wchodzących w skład obszaru zdegradowanego miasta zidentyfikowano zarówno braki w zakresie istniejącej infrastruktury, jak również problemy wynikające z jej niewystarczającego dopasowania do prowadzonej działalności. Dlatego też konieczne jest jej uzupełnienie, bądź modernizacja tak, aby w sposób optymalny wykorzystać pracę całej rzeszy osób zaangażowanych w sektorze społecznym. Realizacja tego celu może odbywać się m.in. poprzez

działalność placówek wsparcia dziennego działających na rzecz dzieci, osób starszych, rozwój bazy długoterminowej opieki zdrowotnej i in. Działania zawarte w tej grupie przedsięwzięć dotyczą także uzupełnienia na terenach zdegradowanych takiej infrastruktury, która będzie służyła wielowymiarowemu wsparciu i szeroko pojętej integracji społecznej różnych grup mieszkańców, w tym także osób zagrożonych wykluczeniem z terenu całego miasta. Działania w ramach tego celu powinny obejmować zarówno specjalistyczną infrastrukturę społeczną na potrzeby poszczególnych grup zagrożonych wykluczeniem, jak również taką, która będzie miała szersze grono klientów i służyć będzie integracji i aktywizacji wszystkich mieszkańców podobszaru oraz budowie kapitału społecznego na szczeblu lokalnym.

Cel operacyjny K2.2. Poprawa ładu przestrzennego.

Struktura przestrzenna poszczególnych jednostek uznanych za zdegradowane jest jednym z elementów, którego przekształcenie wymaga wsparcia w zakresie planowanych działań rewitalizacyjnych. Działanie to wymaga odmiennego podejścia w przypadku różnych jednostek stanowiących podobszary rewitalizacji. Różne są bowiem defekty dotyczące przestrzeni poszczególnych obszarów. Działania z zakresu modernizacji przestrzeni międzyblokowych, czy podwórek przeprowadzone przy wykorzystaniu narzędzi planowania partycypacyjnego powinny towarzyszyć planowanemu wsparciu mieszkalnictwa w zakresie modernizacji i/lub budowy nowego zasobu (Cel operacyjny K3.1.). Właściwa realizacja tych działań wykreuje przestrzeń dla realizacji działań miękkich związanych z Celem operacyjnym 1.1. i obejmujących działania aktywizujące, integracyjne, czy kulturalne. Partycypacyjna forma planowania i realizowania tych działań pozwoli również na uporządkowanie zagadnień związanych z kwestią obecności miejsc parkingowych w przestrzeniach międzyblokowych i na podwórkach. W przypadku podobszaru Koszary interwencją powinny zostać objęte w pierwszej kolejności zdegradowane przestrzenie międzyblokowe wokół najstarszej części zasobu mieszkaniowego.

Cel operacyjny K2.3. Modernizacja infrastruktury technicznej.

W obrębie kompleksowych działań rewitalizacyjnych ważną rolę odgrywają inwestycje infrastrukturalne konieczne do przeprowadzenia w celu realizacji pozostałych wyznaczonych celów w ramach planowanej interwencji. Dopiero bowiem przeprowadzenie tych działań umożliwi rozpoczęcie działań z zakresu modernizacji przestrzeni międzyblokowych i porządkowania miejsc parkingowych na tym obszarze. Innym wyzwaniem infrastrukturalnym na obszarze zdegradowanym jest rozwój alternatyw do niskosprawnych, rozproszonych, lokalnych źródeł ogrzewania na paliwa stałe. W dużej mierze odpowiadają one za niską emisję nasilającą się w okresie zimowym.

Cel K3. Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców poprzez modernizację i rozbudowę zasobu mieszkaniowego oraz zagospodarowanie obiektów zdegradowanych.

Cel operacyjny K3.1. Poprawa warunków mieszkaniowych.

Szeroko rozumiana poprawa warunków mieszkaniowych na obszarze zdegradowanym to jedna z podstawowych grup działań w obrębie procesów rewitalizacji. Na podobszarze Koszary wsparcie w Tym zakresie jest szczególnie potrzebne ze względu na bardzo wysoki udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1945 r. w ogóle budynków mieszkalnych.

Dodatkowo część z tych budynków jest objęta ochroną konserwatorską. Powyższe sprawia, że koszty modernizacji takich obiektów są zazwyczaj wyższe niż w innych przypadkach. Jedną z kluczowych kwestii z zakresu poprawy warunków mieszkaniowych jest rozwój ciepłownictwa sieciowego, który ma być jednym z głównych elementów walki z ograniczaniem niskiej emisji.

Działaniom z zakresu wsparcia mieszkalnictwa mają towarzyszyć interwencje dotyczące najbliższego otoczenia budynków mieszkalnych mające na celu poprawę ładu przestrzennego w skali lokalnej. Będą one odbywały się w przestrzeniach półpublicznych takich jak podwórka, czy przestrzenie międzyblokowe.

Cel operacyjny K3.2. Kompleksowe wsparcie rodzin z zaległościami w opłatach czynszowych w lokalach komunalnych.

Jednym z elementów negatywnie oddziałujących na możliwości wychodzenia przez mieszkańców podobszaru z ubóstwa oraz zmniejszenie uzależnienia od pomocy MOPS są kwestie związane z zadłużeniem wynikającym z zaległości czynszowych w zasobie komunalnym. Wynika on m.in. z wysokiego w skali miasta poziomu kryzysu w rodzinach oraz nakładającymi się na nie problemami związanymi z uzależnieniami. W ramach planowanego wsparcia niezbędna staje się zatem kompleksowa pomoc rodzinom z zaległościami czynszowymi w lokalach komunalnych.

Rozpoczęte przez Urząd Miejski w Augustowie działania na rzecz pomocy osobom posiadającym zadłużenie z tytułu zaległości czynszowych powinny zostać włączone w procesy rewitalizacyjne poprzez uwzględnienie odpowiednich preferencji, priorytetów itp. dla dłużników zamieszkujących na obszarze rewitalizacji.

Określone cele i kierunki działań zostały podzielone ze względu na poszczególne obszary działania, które są zgodne z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych, na podstawie których opracowano Program. Były to w szczególności:

- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (2010-2020),
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030,
- Strategia rozwoju województwa podlaskiego do roku 2020,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka sprawne państwo
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR),
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Polityka Ekologiczna Państwa,
- Narodowy Plan Rewitalizacji
- Pakiet klimatyczno - energetyczny (przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku),
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej,
- Program Ochrony powietrza dla strefy podlaskiej,

- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna),
- Plan Gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- Strategia rozwoju gminy miasta Augustów na lata 2014-2020 ,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Augustowa,
- Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych Augustowa na lata 2017 – 2025.

2.3. Powiązania z dokumentami strategicznymi

W niniejszej części dokonano analizy zgodności celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów z celami innych dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, w tym unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Celem niniejszego porównania była ocena spójności celów Programu z celami innych dokumentów strategicznych pod kątem ochrony środowiska oraz zasady zrównoważonego rozwoju. Poniżej przedstawiono charakterystykę najważniejszych dokumentów strategicznych, z których celami spójny jest analizowany Program.

Tabela 1. Zestawienie dokumentów strategicznych, na których oparto cele i założenia Programu

Zasięg i szczebel opracowania	Tytuł dokumentu strategicznego
Dokumenty lokalne	Strategia Rozwoju Gminy Miasta Augustów na lata 2014-2020, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Augustowa, Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych Augustowa na lata 2017 – 2025, Program ochrony środowiska dla gminy Augustów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021.
Dokumenty regionalne	Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego, Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2012-2017, Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej.
Dokumenty krajowe	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 , Narodowy Plan Rewitalizacji, Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (2010-2020), Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030, Pakiet klimatyczno- energetyczny (przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku), Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,

	Strategia Rozwoju Kraju 2020, Polityka Klimatyczna Polski, Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywą do roku 2016, Krajowy Program Oczyszczania Ścieków, Polityka Leśna Państwa.
--	--

źródło: opracowanie własne

2.3.1. Powiązania Programu z dokumentami lokalnymi

Strategia Rozwoju Gminy Miasta Augustów na lata 2014-2020

W ramach kierunków działań zakreślonych w strategii rozwoju miasta działania rewitalizacyjne występują wprost w obrębie *Celu Strategicznego 1. Budowa nowoczesnej gospodarki z atrakcyjnymi miejscami pracy* i działań zaplanowanych w *Celu Operacyjnym 1.1. Dynamiczny rozwój nowoczesnych i przyjaznych środowisku funkcji przemysłowo-usługowych* jako działanie *Rewitalizacja i zagospodarowanie przestrzeni miejskiej*. Jego cel autorzy dokumentu definiują jako: *Celem tego kierunku działań jest przywrócenie budynków i zaniedbanych terenów miejskich Miastu. Kompleksowa modernizacja, rewitalizacja i rehabilitacja tych obszarów pozwoli wprowadzić tam nowe, przyjazne dla miasta funkcje, w tym usługowo-handlowe. Rewitalizacja ma charakter najczęściej wieloaspektowy, dlatego jej przeprowadzenie będzie również ważne dla realizacji celów 1.4 i 2.2.*

Powyższy opis wskazuje na zrozumienie kompleksowego charakteru działań rewitalizacyjnych i możliwości ich wpływu na podstawowe kierunki rozwojowe miasta związane zarówno ze sferą gospodarczą, jak również szeroko rozumianym poziomem życia mieszkańców.

W działaniach związanych z *Celem Strategicznym 1* działania rewitalizacyjne wpisują się także w działania zaplanowane w *Celu Operacyjnym 1.3. Budowa nowoczesnego, chętnie odwiedzanego przez kuracjuszy i turystów uzdrowiska* jako:

- *Rozwój oferty skierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych.*
- *Rewitalizacja parku zdrojowego.*

Dużo szerzej planowane działania rewitalizacyjne wpisują się *Cel Strategiczny 2. Wysoka jakość życia*.

Działania rewitalizacyjne powiązane są z wszystkimi rodzajami działań zawierających się łącznie w 3 spośród 5 celów operacyjnych. Są to następujące cele operacyjne:

- *Cel Operacyjny 2.2. Rozwój całorocznej infrastruktury kulturalnej i sportowej.*
- *Cel Operacyjny 2.3. Powszechny dostęp do infrastruktury sieciowej.*
- *Cel Operacyjny 2.4. Zapewnienie wysokiej jakości ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej.*

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Augustowa

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Augustowa jest dokumentem bardzo wyraźnie nawiązującym do zaplanowanych działań rewitalizacyjnych. Z tego faktu można wyprowadzić dwa główne wnioski:

1. Pierwszy, dotyczy wysokiej jakości tego dokumentu i trafnie przeprowadzonej w nim diagnozy problemów rozwoju przestrzenno-gospodarczego miasta oraz wynikających z niej celów działań.

2. Drugi, potwierdza strukturalny charakter zidentyfikowanych wówczas problemów. Dobrze oddaje porównanie wskazanych wówczas w SUKiZP obszarów określonych jako *do rehabilitacji i przekształceń*. W zaskakująco dużym stopniu pokrywają się one z obszarem zdegradowanym i rewitalizacji wyznaczonym w wyniku diagnozy przeprowadzonej na potrzeby opracowania GPR.

Cele i działania rewitalizacyjne znajdujące się w niniejszym programie nawiązują zatem do 2 spośród 3 Celów strategicznych SUKiZP. Są nimi:

- Cel A. Wykreowanie Augustowa jako ośrodka wyspecjalizowanych – o wysokim standardzie - usług z zakresu: turystyki, wypoczynku, sportów wodnych i lecznictwa uzdrowiskowego.
- Cel B. Osiągnięcie wysokiego standardu miejsca zamieszkania.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Augustowa na lata 2017 – 2025

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest spośród analizowanych dokumentów strategicznych najbardziej rozbudowanym z punktu widzenia określonych w nim celów planowanych działań. Jednocześnie, w przeciwieństwie do pozostałych dwóch dokumentów, koncentruje się na węższym elemencie struktury przestrzenno-funkcjonalnej miasta, jakim jest sfera społeczna.

Ze względu na fakt, że podstawą działań rewitalizacyjnych są zidentyfikowane problemy społeczne stopień powiązania zaplanowanych w GPR działań z Gminną strategią rozwiązywania problemów społecznych jest najwyższy spośród wszystkich dokumentów.

Program ochrony środowiska dla gminy Augustów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021

Program ochrony środowiska ma na celu realizację założeń dokumentów strategicznych wyższego szczebla (krajowych, wojewódzkich i powiatowych) na poziomie Gminy Augustów uwzględniając zasady ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju wdrażane na szczeblu regionalnym.

Istotą *Programu* jest skoordynowanie zaplanowanych w nim działań z administracją rządową, samorządową (starostwo powiatowe, urzędy miast i gmin) oraz przedsiębiorcami i społeczeństwem a następnie ich realizacja przez wskazane podmioty przy efektywnym wykorzystaniu dostępnych środków finansowych. *Program* określa cele i zadania krótkoterminowe (4-letnie) oraz zadania długookresowe, przewidziane do realizacji do roku 2021. *Program* wyznacza priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, jak również środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym także mechanizmy prawno – ekonomiczne.

Realizacja *Programu* odbywa się w oparciu o cele długoterminowe obejmujące zakres do 2021 roku, oraz wyznaczone w ramach każdego z celów długoterminowych – cele krótkoterminowe, zakładane do realizacji w latach 2014 – 2017.

Program Ochrony Środowiska dla gminy Augustów jest dokumentem bardzo wyraźnie nawiązującym do zaplanowanych działań rewitalizacyjnych. Cele i działania rewitalizacyjne znajdujące się w niniejszym programie nawiązują zatem do 5 spośród 10 Celów długoterminowych POŚ. Są nimi:

Cel 1: Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza,

Cel 2: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania,

Cel 6.Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł Energii,

Cel 9: Ochrona powierzchni ziemi,

Cel 10: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.

Poniżej przedstawiono wyniki analizy.

Tabela 2. Analiza zgodności z dokumentami lokalnymi

Cel strategiczny	Powiązania	Zastosowanie w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Augustów
Strategia Rozwoju Gminy Miasta Augustów na lata 2014-2020		
Cel strategiczny nr 1. Budowa nowoczesnej gospodarki z atrakcyjnymi miejscami pracy – Cel operacyjny 1.1 Dynamiczny rozwój nowoczesnych i przyjaznych środowisku funkcji przemysłowo usługowych – Cel operacyjny 1.2 Rozwój postaw przedsiębiorczych – Cel operacyjny 1.3 Budowa nowoczesnego, chętnie odwiedzanego przez kuracjuszy i turystów uzdrowiska – Cel operacyjny 1.4 Utworzenie wysokiej renomy ośrodka turystyki aktywnej – Cel operacyjny 1.5 Utworzenie spójnego marketingu terytorialnego Cel strategiczny nr 2. Wysoka jakość życia – Cel operacyjny 2.1 Wysokiej jakości edukacja – Cel operacyjny 2.2 Rozwój całorocznej infrastruktury kulturalnej i sportowej – Cel operacyjny 2.3 Powszechny dostęp do infrastruktury sieciowej – Cel operacyjny 2.4 Zapewnienie wysokiej jakości ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej potrzebującym mieszkańcom – Cel operacyjny 2.5 Nowoczesna administracja Cele te są bardzo mocno umocowane w środowisku przyrodniczym. Realizacja każdego z nich jest ściśle związana z uwarunkowaniami środowiskowymi, ale jednocześnie zakłada dbałość o jego stan.	Z	Cele Strategii są spójne z Programem w ramach celu: strategicznego 1, cel operacyjny 1.1, 1.3 oraz celu strategicznego 2, cel operacyjny 2.2, 2.3 ,2.4
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Augustowa		
W mieście Augustów obowiązuje 38 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co łącznie zajmuje powierzchnię 24,50 km² i stanowi 30% powierzchni miasta. Cele strategiczne A. Wykreowanie Augustowa jako ośrodka wyspecjalizowanych – o wysokim standardzie - usług z zakresu: turystyki, wypoczynku, sportów wodnych i lecznictwa uzdrowiskowego B. Osiągnięcie wysokiego standardu miejsca zamieszkania C. Utrzymanie (w odniesieniu do niektórych obszarów przywrócenie) równowagi ekologicznej Cel operacyjny 1. Dostosowanie zarządzania	Z	Cele studium są spójne z Programem w ramach celu: operacyjny 1, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12,14, 15, 16.

miastem do warunków gospodarki rynkowej (A, B). Cel operacyjny 2. Prowadzenie aktywnej działalności marketingowej Cel operacyjny 3. Aktywna gospodarka nieruchomościami (A, B). Cel operacyjny 4. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska przyrodniczego (C, A, B). Cel operacyjny 5. Rozwój komunikacji lokalnej i zewnętrznej (A, B, C). Cel operacyjny 6. Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej (A, B, C). Cel operacyjny 7. Podwyższenie standardu usług w sferze społecznej (B). Cel operacyjny 8. Stymulowanie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, rozwój budownictwa komunalnego (B) Cel operacyjny 9. Działania na rzecz rozwoju bazy turystyki, rekreacji i sportu oraz lecznictwa uzdrowiskowego (A, B, C). Cel operacyjny 11. Działania na rzecz wykształcenia silnego ośrodka administracji ponadlokalnej (A, B). Cel operacyjny 12. Pobudzanie i wspomaganie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (A, B). Cel operacyjny 13. Dostosowanie modelu kształcenia ponadpodstawowego do warunków gospodarki rynkowej Cel operacyjny 14. Działania na rzecz aktywizacji zawodowej bezrobotnych (A, B). Cel operacyjny 15. Polepszenie wizerunku urbanistycznego miasta - podniesienie estetyki jego zagospodarowania (A, B, C). Cel operacyjny 16. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej wokół rozwiązywania problemów rozwoju miasta (A, B, C).		
Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych Augustowa na lata 2017 – 2025		
Obszar: Uzależnienia. Cel I.1. Zminimalizowanie zjawiska uzależnienia (od alkoholu, narkotyków) wśród mieszkańców Augustowa. I.1.A Ułatwienie osobom z problemem uzależnień dostępu do specjalistycznego wsparcia. I.1.B Prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki skierowanej do dorosłych, dzieci i młodzieży. Obszar II. Bezrobocie, ubóstwo, bezdomność. Cel II.1. Zmniejszenie skali zjawiska bezrobocia w Augustowie. II.1.A. Ułatwianie dostępu do usług sprzyjających podjęciu pracy przez osoby korzystające z pomocy społecznej. II.1.B. Zwiększenie liczby miejsc pracy, w tym również w ramach robót publicznych (organizowanych przez samorząd gminy). II.1.C. Zmniejszanie skutków finansowych	Z	Cele strategii są spójne z Programem w ramach celu: I.1,II.1, II.3, III.1,III.2, III.3, IV.1, V.1, V.2

bezrobocia. II.1.D. Profilaktyka wobec grup społecznych szczególnie narażonych na oddalenie od rynku pracy. Cel II.2. Zwiększenie motywacji osób bezrobotnych do podjęcia pracy. II.2.A. Prowadzenie działań wynikających z zadań gminy na rzecz aktywizacji bezrobotnych. II.2.B. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej II.2.C. Upowszechnianie aktywnych postaw wśród dzieci z rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej. II.2.D. Promocja rozwoju ekonomii społecznej. Cel II.3 Zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy MOPS z powodu ubóstwa. II.3.A Prowadzenie działań pomocowych dla osób korzystających z pomocy społecznej w usamodzielnianiu się. II.3.B Prowadzenie szeroko rozumianej informacji dotyczącej aktywizacji osób bezrobotnych oraz informacji dotyczących ofert pracy. Cel II.4 Poprawa warunków świadczenia pomocy osobom bezdomnym Obszar III. Rodzina i przeciwdziałanie przemocy. Cel III.1 Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie. III.1.A Ułatwienie dostępu do kompleksowego wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. III.1.B Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego. III.1.C Prowadzenie działań na rzecz zaniechania różnorodnych form przemocy. Cel III.2 Poprawa sytuacji dzieci z rodzin wieloproblemowych. III.2.A Zintegrowany system działań na rzecz poprawy sytuacji dzieci z rodzin wieloproblemowych. III.2.B Promocja właściwych wzorców rodziny oraz pełnienia ról w rodzinie. III.2.C Ułatwienie dostępu do pomocy psychologiczno – pedagogicznej dzieciom z rodzin wieloproblemowych. Cel III.3 Poszerzenie możliwości wsparcia rodzin w pełnieniu roli opiekuńczej. III.3.A Prowadzenie różnorodnych form pracy z rodziną, w tym rozwój asystentury rodziny. III.3.B Wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem. Obszar IV. Seniorzy i osoby niepełnosprawne. Cel IV.1 Zmniejszenie wszelkich barier utrudniających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczeństwie. IV.1.A Wspieranie inicjatyw mających na celu niwelowanie trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych. IV.1.B Budowanie świadomości lokalnego społeczeństwa o obecności osób z		
---	--	--

niepełnosprawnościami, barierach, z którymi borykają się osoby z niepełnosprawnościami i ich potrzebach. Cel IV.2 Poprawa warunków życia seniorów. IV.2.A Stworzenie warunków do inicjowania i rozwijania różnorodnych form wsparcia dla osób starszych. IV.2.B Ułatwienie seniorom dostępu do dóbr kultury. IV.2.C Tworzenie warunków uczestnictwa osób w podeszłym wieku w kulturze, wypoczynku, spotkaniach, szkoleniach w celu aktywizacji i rozwoju zainteresowań. Obszar V. Pomoc społeczna Cel V.1 Zwiększenie aktywności mieszkańców Augustowa V.1.A Budowa świadomości społecznej i obywatelskiej mieszkańców, otwartość instytucji publicznych na potrzeby środowiska lokalnego, partnerstwo w realizacji zadań. V.1.B Informowanie mieszkańców i konsultowanie z nimi działań mających wpływ na ich życie. V.1.C Promocja aktywnych postaw mieszkańców. Cel V.2 Poprawa warunków funkcjonowania pomocy społecznej w Augustowie. V.2.A Poprawa warunków do realizacji zadań ustawowych przez MOPS w Augustowie: - lokalowych, - finansowych, - kadrowych, - sprzętowych. V.2.B Monitorowanie sytuacji społecznej w zakresie przewidzianym ustawą o pomocy społecznej i reagowanie zgodnie z potrzebami. V.2.C Efektywne korzystanie przez MOPS w Augustowie z posiadanych zasobów. V.2.D Rozwój zawodowy pracowników MOPS.		
Program ochrony środowiska dla gminy Augustów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021		
Nadrzędny cel <i>Programu</i> określony został jako: <i>Zrównoważony rozwój Gminy Augustów przy jednoczesnym poszanowaniu i promocji zasobów środowiska naturalnego</i> Cele długoterminowe określone zostało następująco: 1: Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza 2: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania 3: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji 4: Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów 5: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Z	Cele są spójne z Programem w ramach celów długoterminowych: 1, 2, 6, 9 i 10

6: Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii 7: Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych 8: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi 9: Ochrona powierzchni ziemi 10: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców		
--	--	--

Stopień powiązania:

Z- Cele Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów są zbieżne z celami innych dokumentów strategicznych w obszarze środowiska

źródło: opracowanie własne

W wyniku powyższej analizy stwierdzono wysoką zgodność celów dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym z celami Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów w zakresie ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju.

2.3.2. Powiązania Programu z dokumentami regionalnymi

Strategia rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku

Strategia określa cele strategiczne i operacyjne:

- Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka;
- Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe;
- Cel strategiczny 3. Jakość życia.

U podstaw skutecznej realizacji celów strategicznych leżą cele horyzontalne, których wątki przenikają cele strategiczne:

- Cel horyzontalny: Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody;
- Cel horyzontalny: Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów.

Przyjęte cele horyzontalne z jednej strony warunkują, z drugiej zaś wspierają możliwości skutecznego osiągnięcia celów strategicznych. Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze województwa podlaskiego ma stanowić nie tyle samoistny cel rozwojowy, co wzmacniać naturalną przewagę województwa postrzeganego jako posiadające doskonale zachowane środowisko naturalne. Konieczna dbałość o utrzymanie wysokiej jakości środowiska jest w układzie celów traktowana jako ważny czynnik zwiększający możliwości wzrostu konkurencyjnej gospodarki – szczególnie jej „zielonych” sektorów. Wizerunek regionu o unikalnym środowisku będzie czynnikiem sprzyjającym rozwojowi powiązań zewnętrznych, poprzez przyciąganie inwestorów zainteresowanych szybko rozwijającą się zieloną gospodarką i jako element promujący na zewnętrznych rynkach regionalne marki.

Utrzymanie dobrej jakości środowiska to także kluczowa determinanta wysokiej jakości życia mieszkańców regionu.

W ramach CELU STRATEGICZNEGO 3. JAKOŚĆ ŻYCIA zdefiniowano CEL OPERACYJNY 3.4. OCHRONA ŚRODOWISKA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE JEGO ZASOBAMI

Rozwój gospodarki jest zawsze związany z korzystaniem z zasobów naturalnych. Większość zasobów jest jednak ograniczona ilościowo bądź odnawia się w długim czasie. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów, w tym przestrzeni, jest więc priorytetem w kontekście zapewnienia ich dostępności dla przyszłych pokoleń. Efektywne użytkowanie zasobów jest również ważne ze względów ekonomicznych i geostrategicznych. Obecnie obowiązujące wzorce produkcji mają negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze (zwłaszcza na jakość powietrza, wód, gleb i różnorodność biologiczną), a tym samym na zdrowie i jakość życia człowieka. Niezbędne są zatem przejście na rozwój zasobooszczędny, racjonalizacja wykorzystania zasobów środowiska oraz przemyślane działania kompensacyjne. Zdrowe środowisko przyrodnicze jest równie ważne dla jakości życia, jak stan gospodarki czy czynniki społeczne.

Generalnie dobry stan zachowania środowiska przyrodniczego w regionie nie zwalnia z troski o środowisko i z obowiązku stałego przeciwdziałania czynnikom oraz zjawiskom negatywnie oddziałującym na różnorodność biologiczną. Także ochrona krajobrazu należy do najważniejszych działań podejmowanych w ramach planowania zagospodarowania przestrzennego. W trosce o zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wód dobrej jakości na potrzeby gospodarki i społeczeństwa, należy dążyć do jak najlepszego oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych, a także do propagowania zmian sposobu gospodarowania w zlewni, tak aby doprowadzić do zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wód ze źródeł rozproszonych (rolniczych). Szczególnie intensywne działania powinny być skierowane na jak najskuteczniejszą ochronę głównych zbiorników wód podziemnych oraz stref ochrony ujęć wód podziemnych i powierzchniowych. Efektywna gospodarka wodna powinna prowadzić także do utrzymania niezbędnej ilości zasobów wody oraz usuwania bądź zmniejszania wszelkich zagrożeń związanych z jej deficytem i nadmiarem. Wsparcie w tym zakresie ukierunkowane zostanie w szczególności na wykorzystanie inżynierii ekologicznej. Wspierane będą inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową, w tym systemy odbioru ścieków komunalnych, budowa oczyszczalni ścieków, poprawa parametrów istniejących oczyszczalni, jak również wspieranie gospodarki osadami ściekowymi. Na terenach o zabudowie rozproszonej, w tym w szczególności na obszarach wiejskich, promowany będzie rozwój indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.

W województwie podlaskim głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza są:

ciepłownie miejskie, przemysłowe, rozproszone źródła emisji z sektora komunalno bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne. Działania prorozwojowe koncentrować się będą wokół ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza z energetyki i transportu drogowego, w tym gazów cieplarnianych i pyłów oraz rozpowszechnienia technologii zwiększających efektywność produkcji i wykorzystania energii.

Celem zrównoważonej gospodarki odpadami jest ochrona środowiska i zdrowia ludzkiego poprzez zapobieganie powstawaniu i zmniejszanie niekorzystnego oddziaływania związanego z wytwarzaniem i gospodarowaniem odpadami oraz, pośrednio, poprawa efektywności użytkowania zasobów nieodnawialnych środowiska. Realizacja tak postawionego celu wymaga stopniowego odchodzenia od systemu składowania odpadów do systemu opartego na przetwarzaniu i odzysku surowców oraz energetycznym wykorzystaniu odpadów. Priorytetowym kierunkiem interwencji jest wdrożenie selektywnego zbierania/odbierania odpadów komunalnych i objęcie nim wszystkich

mieszkańców i organizacji województwa. Należy dążyć do zmniejszenia liczby nieefektywnych, lokalnych składowisk odpadów oraz wspierania niskoodpadowych technologii produkcji oraz efektywnych technologii odzysku i unieszkodliwiania. Wszystkie organiczne odpady komunalne i odpady z przemysłu spożywczego powinny być zagospodarowane energetycznie. Istotnym kierunkiem działań będzie wspieranie efektywności energetycznej, m.in. poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym oraz zwiększanie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, takiej jak np. oświetlenie.

Główne kierunki interwencji:

- Edukacja ekologiczna i zwiększenie aktywności pro środowiskowej społeczeństwa,
- Ochrona powietrza, gleb, wody i innych zasobów,
- Efektywny system gospodarowania odpadami,
- Gospodarka niskoemisyjna (w tym efektywność energetyczna),
- Ochrona zasobów przyrodniczych i wartości krajobrazowych oraz odtwarzanie i renaturalizacja ekosystemów zdegradowanych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego

Plan określa zasady ochrony środowiska i korzystania z jego zasobów (ogólne i szczegółowe) w zakresie planowania przestrzennego na obszarze województwa podlaskiego.

Zasady ogólne:

- Nasycanie obszarów sieci ekologicznej różnymi formami ochrony prawnej ze strefowaniem reżimów ochronnych i zagospodarowania oraz wzmacnianie więzi między obszarami węzłowymi,
- Niepodejmowanie decyzji przestrzennych mogących prowadzić do zniszczenia lub dewaloryzacji cennych układów przyrodniczych, w tym przenoszenie działań i urządzeń uciążliwych (tam, gdzie to możliwe) poza obszary sieci ekologicznych,
- Podporządkowanie zagospodarowania i działalności gospodarczej w obszarach prawnie chronionych zasodom określonym w planach ich ochrony lub w stanowiących je aktach prawnych,
- Zmniejszanie kosztów ekologicznych, społecznych i ekonomicznych funkcjonowania i rozwoju osadnictwa poprzez kształtowanie zwartych przestrzennie obszarów zurbanizowanych i hamowanie „rozlewania się zabudowy” zwłaszcza w obszarach podmiejskich większych miast oraz na terenach atrakcyjnych dla rekreacji,
- Zarządzanie popytem na zasoby naturalne we wszystkich formach, a zwłaszcza nieodnawialne, pod kątem oszczędności przestrzeni, surowców i energii,
- Dostosowanie zagospodarowania turystycznego i wypoczynkowego do naturalnej chłonności obszarów, a nie kryterium zysku,
- Dostosowanie rozwoju rolnictwa i leśnictwa do istniejących układów przyrodniczych, w tym siedliskowych, z wykorzystaniem ich możliwości i predyspozycji – bez osłabienia,
- Uwzględnianie nadrzędności ochrony środowiska i krajobrazu również na obszarach wiejskich poza systemami sieci ekologicznej, a zwłaszcza ochrony przed „żywiolową urbanizacją” i chemizacją,

- Zmniejszanie transportochłonności osadnictwa i gospodarki poprzez racjonalne rozmieszczenie miejsc pracy, zamieszkania, usług i wypoczynku oraz preferowanie transportu zbiorowego,
- Lokalizowanie elementów infrastruktury transportowej w sposób minimalizujący jej negatywny wpływ na środowisko,
- Stosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych w transporcie, przemyśle i gospodarce komunalnej, ograniczających do minimum ich negatywny wpływ na środowisko,
- Zapewnienie priorytetu działań chroniących wody powierzchniowe i podziemne oraz powiązane z nimi ekosystemy lądowe przed ponadnormatywnymi zanieczyszczeniami i zmianami reżimów hydrologicznych w procesach urbanizacyjnych i gospodarczych, w tym zmniejszanie wodochłonności gospodarki komunalnej, przemysłu i rolnictwa,
- Uwzględnianie wyników państwowego monitoringu środowiska oraz państwowych norm wykorzystania środowiska w procesach planowania przekształceń i rozwoju zagospodarowania przestrzennego oraz jego realizacji.

W *Planie* zawarte zostało kształtowanie sieci ekologicznej na obszarze województwa. Środowisko przyrodnicze poddano analizie w zakresie uwarunkowań wewnętrznych do zagospodarowania przestrzennego. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa precyzuje także kierunki ochrony zasobów środowiska województwa:

1. W zakresie ochrony przyrody:

- Wdrożenie „Europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000”,
- Ochrona elementów systemu przyrodniczego województwa.

2. W zakresie ochrony powierzchni ziemi:

- Likwidacja źródeł zanieczyszczeń,
- Ograniczenie niekorzystnych skutków przemysłowej eksploatacji powierzchniowej złóż surowców mineralnych,
- Ochrona gleb przed erozją,
- Ochrona wartościowych gruntów rolnych,
- Ochrona powierzchni ziemi przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska.

3. W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz jej skutków,
- Uwzględnienie wyników monitoringu powietrza w procesach sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- Ustalanie dopuszczalnego poziomu niektórych substancji.

4. W zakresie ochrony wód śródlądowych – powierzchniowych i podziemnych:

- Utrzymanie ilości wód powierzchniowych na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej,
- Doprowadzenie jakości wód powierzchniowych powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach,
- Eliminowanie źródeł zanieczyszczeń, zwłaszcza w zlewniach rzek wchodzących w skład obszarów prawnie chronionych,
- Prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi,

- Wdrażanie dyrektyw UE w dziedzinie ochrony wód,
 - Opracowanie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
 - Ustanowienie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
 - Realizowanie międzynarodowych porozumień z Białorusią i Litwą w sprawie kontroli jakości i ochrony wód granicznych,
 - Przestrzeganie zakazów i nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych wyznaczających strefy ochrony pośredniej i bezpośredniej komunalnych ujęć wód,
 - Prowadzenie stałego monitoringu wód śródlądowych w zakresie jakości i ich ilości.
5. Ochrona lasów i zadrzewień oraz wzbogacanie ich walorów,
 6. Ochrona przed hałasem, wibracjami i elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym,
 7. Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska,
 8. Ochrona przeciwpowodziowa.

Plan gospodarki odpadami województwa podlaskiego na lata 2012 – 2017

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego został przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XX/233/12 z dnia 21 czerwca 2012 r. Dokument zawiera analizę stanu gospodarki odpadami w województwie w podziale na rodzaje odpadów.

Przedstawione w Planie cele i zadania dotyczą okresu 2012 – 2017 i dla odpadów komunalnych przedstawiają się następująco:

1. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
2. Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
3. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Ponadto dla poszczególnych grup odpadów określono cele szczegółowe. Dla realizacji osiągnięcia postawionych celów niezbędne jest prowadzenie następujących działań:

1. Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów, ograniczenia ilości odpadów oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
2. Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania,
3. Realizacja wskazanego systemu gospodarowania odpadami opartego na regionach gospodarki odpadami (RGO).

Na potrzeby prognozy analizie zgodności poddano również dokumenty na poziomie regionalnym, odnoszące się do środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Wyniki analizy zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 3. Analiza zgodności z dokumentami regionalnymi

Cel strategiczny	Powiązania	Zastosowanie w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Augustów
Strategia rozwoju województwa podlaskiego do 2020 roku		
Strategia określa cele strategiczne i operacyjne: Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka; Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe; Cel strategiczny 3. Jakość życia. U podstaw skutecznej realizacji celów strategicznych leżą cele horyzontalne, których wątki przenikają cele strategiczne: Cel horyzontalny: Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody; Cel horyzontalny: Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów	Z	Cele strategii są spójne z Programem w ramach celu strategicznego:3 oraz celów horyzontalnych.
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego		
Kierunki ochrony zasobów środowiska województwa: 1. W zakresie ochrony przyrody: – Wdrożenie „Europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000”, – Ochrona elementów systemu przyrodniczego województwa. 2. W zakresie ochrony powierzchni ziemi: – Likwidacja źródeł zanieczyszczeń, – Ograniczenie niekorzystnych skutków przemysłowej eksploatacji powierzchniowej złóż surowców mineralnych, – Ochrona gleb przed erozją, – Ochrona wartościowych gruntów rolnych, – Ochrona powierzchni ziemi przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska. 3. W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego: – Ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz jej skutków, – Uwzględnienie wyników monitoringu powietrza w procesach sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, – Ustalanie dopuszczalnego poziomu niektórych substancji. 4. W zakresie ochrony wód śródlądowych – powierzchniowych i podziemnych: – Utrzymanie ilości wód powierzchniowych na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej, – Doprowadzenie jakości wód powierzchniowych powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach, – Eliminowanie źródeł zanieczyszczeń, zwłaszcza w zlewniach rzek wchodzących w skład obszarów prawnie chronionych,	Z	Cele planu są spójne z Programem w ramach zadań: 1, 2,3,4

– Prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi, – Wdrażanie dyrektyw UE w dziedzinie ochrony wód, – Opracowanie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, – Ustanowienie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, – Realizowanie międzynarodowych porozumień z Białorusią i Litwą w sprawie kontroli jakości i ochrony wód granicznych, – Przestrzeganie zakazów i nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych wyznaczających strefy ochrony pośredniej i bezpośredniej komunalnych ujęć wód, – Prowadzenie stałego monitoringu wód śródlądowych w zakresie jakości i ich ilości. 5. Ochrona lasów i zadrzewień oraz wzbogacanie ich walorów, 6. Ochrona przed hałasem, wibracjami i elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym, 7. Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska, 8. Ochrona przeciwpowodziowa.		
Plan gospodarki odpadami województwa podlaskiego na lata 2012 – 2017		
Cele przedstawiają się następująco: 1. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska, 2. Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych, 3. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.	Z	Cele planu są spójne z Programem w ramach zadań: 1, 2,3.

Stopień powiązania:

Z- Cele Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów są zbieżne z celami innych dokumentów strategicznych w obszarze środowiska

źródło: opracowanie własne

Przeprowadzona analiza spójności w kontekście ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju wykazała wysoką zgodność z dokumentami regionalnymi. Zdecydowana większość celów tych dokumentów została ujęta w bardziej lub mniej szczegółowy sposób w ramach poszczególnych celów Programu.

2.3.3. Powiązania Programu z dokumentami krajowymi

Narodowy Plan Rewitalizacji

Narodowy Plan Rewitalizacji (NPR) został zaprojektowany jako zestaw rozwiązań na rzecz tworzenia korzystnych warunków do prowadzenia skutecznej rewitalizacji. NPR zakłada działania w wielu płaszczyznach, obejmujących m.in. zmiany legislacyjne, narzędzia, informację i edukację

oraz instrumenty finansowe. Wskazuje na kierunki zmian, które tworzą przyjazne warunki dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce oraz upowszechniają i systematyzują jej prowadzenie.

NPR wskazuje konieczność powiązania procesu rewitalizacji ze wszystkimi politykami gminy, m.in. poprzez uwzględnianie interwencji w zakresie przekształceń terenu oraz koordynację programów rewitalizacji z gminnymi dokumentami planowania przestrzennego, polityką społeczną, mieszkaniową czy lokalnymi dokumentami strategicznymi.

Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji **jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym**. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań. Projekt Programu wpisuje się w całości w cele NPR.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Wizja rozwoju zagospodarowania przestrzennego Polski w 2030 roku opiera się na racjonalnie prowadzonej polityce gospodarczej opartej na zasadach rynkowych, uwzględniająca filary działania ekonomii społecznej.

Celami polityki przestrzennego zagospodarowania są:

Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności

Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów

Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej

Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski

Cel 5. Zwiększenie odporności przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa

Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego

Program Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Wizja rozwoju regionalnego Polskie do roku 2020 i jej cel strategiczny wpisuje się w wizję rozwoju Polski jako kraju o wysokim poziomie i jakości życia mieszkańców oraz silnej i konkurencyjnej gospodarce, zdolnej do tworzenia nowych miejsc pracy, sformułowaną w głównych krajowych dokumentach strategicznych.

Strategiczny cel polityki regionalnej: ***Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.***

Na podstawie powyższego dokumentu ustalono następujące cele polityki regionalnej do 2020 roku:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”)
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”)
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”)

Krajowy Program zwiększania lesistości

KPZL jest opracowaniem studialnym, o charakterze strategicznym. Program ten jest instrumentem polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju i zawiera ogólne wytyczne sporządzania regionalnych planów przestrzennego zagospodarowania w dziedzinie zwiększania lesistości, będącej jednym z ważniejszych elementów polityki leśnej państwa (1997). Konsekwentna realizacja celów tej polityki powinna zapewnić zwiększenie lesistości kraju do 30 % w roku 2020 i 33 % po roku 2050. Zwiększenie lesistości kraju uzasadnione jest przede wszystkim potrzebą większego wykorzystania funkcji lasów w:

- retencjonowaniu i łagodzeniu ekstremalnych stanów przepływu wód powierzchniowych i gruntowych,
- przeciwdziałaniu degradacji i erozji gleb oraz stepowieniu krajobrazu,
- wiązaniu CO₂ i gazów przemysłowych z powietrza, wody i gleby oraz neutralizacji ich negatywnego działania,
- korzystnej modyfikacji warunków hydrologicznych i topoklimatycznych na terenach rolniczych,
- zachowaniu zasobów genowych flory i fauny oraz przywracaniu różnorodności biologicznej i naturalności krajobrazu,
- tworzeniu możliwości wypoczynku dla ludności oraz poprawy warunków życia na terenach zurbanizowanych.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)

Przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych określone zostały w szczególności w dyrektywie Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.

W Traktacie Akcesyjnym przewidziano, że przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych określone ww. dyrektywą będą w Polsce w pełni obowiązywały od 31 grudnia 2015 r., do tego czasu:

- wszystkie aglomeracje ≥ 2000 RLM muszą być wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków o efekcie oczyszczania uzależnionym od wielkości oczyszczalni,
- aglomeracje < 2000 RLM wyposażone w dniu wejścia polski do unii w systemy kanalizacyjne powinny posiadać do tego terminu oczyszczalnie zapewniające odpowiednie oczyszczanie,
- zakłady przemysłu rolno-spożywczego o wielkości > 4000 RLM są zobowiązane do redukcji zanieczyszczeń biodegradowalnych.

KPOŚK określa działania, które będą podejmowane do końca okresu przejściowego, wynegocjowanego dla tej dyrektywy tj. do końca 2015 r. Program stanowi spis przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych (budowy, rozbudowy i/lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych i systemów kanalizacji zbiorczej) w aglomeracjach w celu prawidłowego i uporządkowanego procesu implementacji dyrektywy 91/271/EWG. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich, o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Program koordynuje działania gmin i przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych w realizacji infrastruktury sanitacji na ich terenach. Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (AKPOŚK 2009 i AKPOŚK 2010)

AKPOŚK 2009 obejmuje:

- wszystkie aglomeracje o RLM $\geq 10\ 000$ objęte AKPOŚK 2005 o skoncentrowanym zaludnieniu i działalności gospodarczej, w stosunku do których wydanie rozporządzenia wyznaczającego aglomerację nie budzi zastrzeżeń i wątpliwości,
- wszystkie aglomeracje o RLM z przedziału $\geq 2000 < 10000$ utworzone rozporządzeniami wojewodów wydanymi przed dniem 28 lutego 2008 r.

AKPOŚK 2010 swoim zakresem obejmuje wyłącznie dane dotyczące terminów realizacji inwestycji. Pozostałe wartości pozostają zgodne z dokumentem AKPOŚK 2009.

Polityka Klimatyczna Polski

Jest dokumentem służącym opracowaniu i wdrożeniu państwowej strategii redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz określeniu mechanizmów ekonomicznych i administracyjnych jej towarzyszących. Ponadto dokument ten stanowi narzędzie okresowej kontroli wdrażania Polityki Klimatycznej Polski.

Celem strategicznym Polityki Klimatycznej Polskie jest: ***„włączenie się Polski do wysiłków społeczności międzynarodowej na rzecz ochrony klimatu globalnego poprzez wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w zakresie poprawy wykorzystania energii, zwiększania zasobów leśnych i glebowych kraju, racjonalizacji wykorzystania surowców i produktów przemysłu oraz racjonalizacji zagospodarowania odpadów, w sposób zapewniający osiągnięcie maksymalnych, długoterminowych korzyści gospodarczych, społecznych i politycznych”***

Cel ten jest spójny z celami polityki klimatycznej Unii Europejskiej. Podczas określania zapisów Polityki podzielono cele ze względu na czas ich realizacji tj. cele krótko-, średnio- i długookresowe. Cele krótkookresowe obejmują działania skierowane na pełne wdrożenie systemów umożliwiających realizację postanowień Konwencji i Protokołu z Kioto. Należą do nich m.in.:

1. realizacja zadań wynikających z Traktatu Akcesyjnego;
2. integracja polskiej polityki klimatycznej z polityką Unii Europejskiej (od 1.05.2004 roku) ;
3. integracja polityki klimatycznej z innymi politykami państwa;
4. redukcja emisji gazów cieplarnianych poprzez działania w zakresie energetyki, sektora przemysłowego, transportu, rolnictwa, leśnictwa i gospodarki odpadami;
5. realizacja postanowień organów Konwencji klimatycznej i Protokołu z Kioto dot. krajów wymienionych w Załączniku I do Konwencji;

6. opracowanie krajowego programu redukcji emisji gazów cieplarnianych (programu wykonawczego do niniejszego dokumentu), z uwzględnieniem maksymalizacji korzyści dla Polski;
7. opracowanie długoterminowych strategii dla sektorów gospodarczych obejmujących konkretne działania i scenariusze redukcji emisji gazów cieplarnianych w rozbiu na poszczególne sektory i oddzielnie dla każdego gazu wymienionego w Załączniku A do Protokołu z Kioto;
8. stworzenie warunków organizacyjnych, instytucjonalnych i finansowych do wypełnienia przyjętych przez Polskę zobowiązań w zakresie raportowania, monitoringu i weryfikacji osiągniętych poziomów emisji;
9. stworzenie zdolności instytucjonalnych do sprawnej adaptacji mechanizmów wspomagających Protokołu z Kioto;
10. stworzenie systemu handlu emisjami gazów cieplarnianych i jego wdrożenie oraz stosowanie mechanizmu wspólnego wypełniania zobowiązań(JI);
11. określenie celów redukcyjnych na drugi okres zobowiązań na lata 2013-2018 jako podstawy negocjacji kolejnego protokołu do Konwencji;
12. poprawa systemu informacji i edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony klimatu

Cele średnio- i długookresowe (na lata 2007-2012 oraz 2013-2020) obejmują:

1. realizację zadań wynikających z Traktatu Akcesyjnego;
2. zintegrowanie polskiej polityki ochrony klimatu z polityką Unii Europejskiej umożliwiające podjęcie wspólnych zobowiązań w drugim okresie (po roku 2012);
3. integrację polityki klimatycznej z innymi politykami państwa;
4. realizację postanowień organów Konwencji klimatycznej i Protokołu z Kioto dotyczących krajów wymienionych w Załączniku I do Konwencji;
5. wypełnienie przyjętych przez Polskę zobowiązań do redukcji emisji gazów cieplarnianych w I-szym okresie, czyli osiągnięcie w latach 2008 - 2012 wielkości emisji gazów cieplarnianych nie przekraczającej 94% wielkości emisji z roku 1988 i następnych okresach rozliczeniowych;
6. kontynuowanie integracji polityki klimatycznej z rządowymi politykami sektorowymi;
7. zapewnienie realizacji polityki ochrony klimatu na poziomie sektorów gospodarczych i przedsiębiorstw poprzez stworzenie systemu odpowiednich mechanizmów i zachęt (na lata 2013-2018 i następne);
8. ochronę i wzrost efektywności pochłaniaczy i zbiorników gazów cieplarnianych, promowanie zrównoważonej gospodarki leśnej, zalesień i odnowień;
9. promowanie zrównoważonych form rolnictwa w aspekcie ochrony klimatu;
10. promocję i rozwój oraz wzrost wykorzystywania nowych i odnawialnych źródeł energii, technologii pochłaniania CO₂ oraz zaawansowanych i innowacyjnych technologii przyjaznych środowiskowo oraz rozpoznania i usuwania barier w ich stosowaniu;
11. kontynuację wykorzystania mechanizmów wspomagających Protokołu z Kioto;
12. wsparcie dla procesu przekształceń strukturalnych w gospodarce, promujących działania i środki podejmowane dla ograniczenia lub redukcji emisji gazów cieplarnianych, priorytet mają: energetyka, energochłonne sektory przemysłowe oraz transport i gospodarka odpadami;
13. w średnim horyzoncie czasu (do roku 2010) zmniejszenie w stosunku do roku 2000 energochłonności jednostki produktu krajowego brutto o 25 %, a w długim horyzoncie czasu (do roku 2025) o 50 % w stosunku do roku 2000;

14. szerokie wprowadzanie najlepszych dostępnych technik z zakresu efektywności energetycznej i użytkowania odnawialnych źródeł energii;

15. głębokie przebudowanie modelu produkcji i konsumpcji energii, w kierunku poprawy efektywności energetycznej i surowcowej, szersze wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz dążenie do zminimalizowania emisji gazów cieplarnianych przez wszystkie podstawowe rodzaje źródeł emisji.

Polityka Klimatyczna Polski wyróżnia najważniejsze sektory: energetyka, sektor przemysłowy, polityka transportowa, rolnictwo oraz leśnictwo itp. Dodatkowo dla powyższych sektorów zostały określone poszczególne cele szczegółowe:

Sektor energetyczny:

- Wdrażanie przepisów prawa wspólnotowego;
- Bezpieczeństwo energetyczne i dywersyfikacja źródeł energii (bez uwzględnienia energetyki jądrowej);
- Poprawa konkurencyjności krajowych podmiotów gospodarczych oraz ich produktów i usług;
- Ochrona środowiska przyrodniczego przed negatywnymi skutkami oddziaływania procesów energetycznych, m.in. poprzez takie programowanie działań w energetyce, które zapewnią zachowanie zasobów dla obecnych i przyszłych pokoleń;
- Energooszczędność produkcji;
- Liberalizacja rynku energii;
- Zwiększone wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych;
- Promocja efektywności energetycznej i oszczędnego użytkowania energii;
- Wykorzystanie handlu emisjami i innych mechanizmów wspomagających Protokołu z Kioto;

Sektor przemysłowy:

- Racjonalizacja zużycia energii;
- Promocja technologii niskoemisyjnych;
- Poprawa standardów wydajności energii dla urządzeń elektrycznych;
- Poprawa standardów sprawności procesów przemysłowych;
- Zredukowanie stosowania gazów fluoropochodnych (HFCs, PFCs i SF6);
- Wykorzystanie handlu emisjami i innych mechanizmów wspomagających Protokołu z Kioto;

Sektor transportu:

- Promocja transportu publicznego w miastach;
- Promocja stosowania paliw alternatywnych;
- Zachęty do stosowania innych form transportu m.in. transportu kombinowanego;
- Zapewnienie płynności ruchu pojazdów;
- Racjonalizacja zasad parkowania;
- Redukcja zanieczyszczeń z pojazdów;
- Promocja „czystych” pojazdów;
- Poprawa infrastruktury dla rowerzystów i pieszych,

Sektor rolniczy:

- Racjonalne użytkowanie ziemi;
- Promocja rolnictwa ekologicznego;
- Upowszechnianie doradztwa rolniczego w zakresie stosowania zasad dobrej praktyki rolniczej, stosowania energooszczędnych technologii w produkcji rolniczej, stosowania niekonwencjonalnych źródeł energii w rolnictwie i na obszarach wiejskich;
- Zalesianie gruntów rolnych.

Sektor leśny:

- Ochrona lasów np. przed pożarami, przed gradacjami owadów;
- Uwzględnienie w gospodarce leśnej pochłania dwutlenku węgla;
- Wzrost wiązania CO₂ wynikającego z przyrostu biomasy oraz ze wzrostu wiązania węgla w glebie ekosystemów leśnych założonych na gruntach porolnych;
- Działania wspierające zalesianie;
- Przeciwdziałanie zmianom sposobu użytkowania ziemi;
- Ochrona gleb leśnych przed zmniejszeniem zawartości węgla;
- Uwzględnianie spraw klimatycznych w zasadach hodowli lasu i instrukcji urządzania lasu;
- Promocja wykorzystania drewna w budownictwie;
- Wykorzystanie mechanizmów wspomagających Protokołu z Kioto.

Sektor odpadowy:

Celem głównym jest minimalizacja ilości odpadów i użytkowanie gazu składowiskowego, oraz zagospodarowanie odpadów komunalnych za pomocą biodegradacji.

Cele szczegółowe to m.in.:

Zapobieganie i minimalizacja powstawania odpadów

- redukcja odpadów u źródła

Zapewnienie odzysku, w tym głównie recykling odpadów, których powstania w danych warunkach techniczno-ekonomicznych nie da się uniknąć

- sortowanie odpadów przed ich składowaniem,
- zachęty do racjonalnego zarządzania odpadami

Unieszkodliwianie odpadów (poza składowaniem)

- spalanie odpadów

Bezpieczne dla zdrowia ludzkiego i środowiska składowanie odpadów, których nie da się, z uwagi na warunki techniczno-ekonomiczne, poddać procesowi odzysku lub unieszkodliwiania:

- ujmowanie i neutralizacja biogazu od początku składowania;
- zakaz składowania odpadów organicznych;
- okrywanie nie eksploatowanych części składowisk warstwą kompostu;
- modernizacja składowisk poprzez:
 - utrzymania dotychczasowego tempa budowy instalacji odgazowujących,
 - stopniowego wprowadzania aktywnego odgazowywania z odzyskiem ciepła na średnich składowiskach,
 - rozszerzenie monitoringu emisji ze składowisk,
 - prowadzenie badań zasobności gazowej składowisk,
 - prowadzenie szkoleń dla inwestorów i obsługi składowisk.

Sektor ścieków:

Celami szczegółowymi są :

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w oczyszczalniach ścieków poprzez:

- instalacje technologii ujęć biogazu i jego utylizacji,
- wdrażanie biologicznych procesów oczyszczania w oparciu o najlepsze dostępne technologie,
- obniżenie energochłonności procesu oczyszczania,
- doprowadzenie do samowystarczalności energetycznej oczyszczalni przez wykorzystanie biogazu do produkcji energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu.

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywą do roku 2016

Dokument ten określa cele i priorytety ekologiczne, poprzez które wskazuje kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu.

Według PEP najważniejsze działania priorytetowe na najbliższe lata, to m.in.:

- Uporządkowanie gospodarki odpadami w tym zamknięcie składowisk odpadów nie spełniających wymogów UE,
- Wprowadzenie w życie tzw. zielonych zamówień,
- Wzmocnienie kadry inspekcji ochrony środowiska, która usprawni ochronę środowiska i pozwoli na kontrolę przestrzegania prawa,
- Wspieranie platform technologicznych i ekoinnovazione w ochronie środowiska,
- Przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego jako podstawy lokalizacji inwestycji,
- Opracowanie krajowej strategii ochrony gleb,
- Ochrona atmosfery (w tym realizacja założeń dyrektywy unijnej CAFÉ, dotyczącej ograniczenia emisji pyłów),
- Ochrona wód (w tym redukcja o 75% ładunku azotu i fosforu w oczyszczanych ściekach komunalnych),
- Modernizacja systemu energetycznego,
- Ochrona przed hałasem (w tym sporządzanie map akustycznych dla wszystkich miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców i opracowania programów ochrony środowiska przed hałasem),

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej jest zasada zrównoważonego rozwoju, uzupełniona szeregiem zasad pomocniczych i konkretyzujących, które znalazły zastosowanie w rozwiniętych demokracjach. Program stanowi realizację poniższych zasad polityki ekologicznej państwa w skali gminy, które odzwierciedlają tendencje europejskiej polityki ekologicznej:

- Zasada przezorności,
- Zasada wysokiego poziomu ochrony środowiska,
- Zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego,
- Zasada regionalizacji,
- Zasada uspołecznienia,
- Zasada "zanieczyszczający płaci",
- Zasada prewencji,
- Zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT),

- Zasada subsydiarności,
- Zasada klauzul,
- Zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej

Zapis Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009 - 2012 pokrywa się z zapisami oraz stanowi kontynuację polityki rozwojowej realizowanej we wcześniejszych wersjach tego dokumentu tj. Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 - 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 - 2014.

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo

Strategia Rozwoju Kraju określa cel główny strategiczny oraz poszczególne obszary wymagające interwencji w określonym zakresie.

Celem głównym strategii średniookresowej jest: **wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.**

Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej jest wynikiem wieloletnich prac Wspólnot Europejskich zmierzających do lepszej ochrony wód poprzez wprowadzenie wspólnej europejskiej polityki wodnej, opartej na przejrzystych, efektywnych i spójnych ramach legislacyjnych. Zobowiązuje państwa członkowskie do racjonalnego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych w myśl zasady zrównoważonego rozwoju. Celem niniejszej dyrektywy jest ustalenie ram dla ochrony śródlądowych wód powierzchniowych, wód przejściowych, wód przybrzeżnych oraz wód podziemnych, które:

- a) zapobiegają dalszemu pogarszaniu oraz chronią i poprawiają stan ekosystemów wodnych oraz, w odniesieniu do ich potrzeb wodnych, ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych;
- b) promują zrównoważone korzystanie z wód oparte na długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych;
- c) dążą do zwiększonej ochrony i poprawy środowiska wodnego między innymi poprzez szczególne środki dla stopniowej redukcji zrzutów, emisji i strat substancji priorytetowych oraz zaprzestania lub stopniowego wyeliminowania zrzutów, emisji i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych;
- d) zapewniają stopniową redukcję zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobiegają ich dalszemu zanieczyszczaniu;
- e) przyczyniają się do zmniejszenia skutków powodzi i susz, a przez to przyczyniają się do:
 - zapewnienia odpowiedniego zaopatrzenia w dobrej jakości wodę powierzchniową i podziemną, które jest niezbędne dla zrównoważonego, i sprawiedliwego korzystania z wód,
 - znacznej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych,
 - ochrony wód terytorialnych i morskich, oraz osiągnięcia celów odpowiednich umów międzynarodowych, w tym mających za zadanie ochronę i zapobieganie zanieczyszczaniu środowiska morskiego, poprzez wspólnotowe działanie na mocy art. 16 ust. 3, celem zaprzestania

lub stopniowego wyeliminowania zrzutów, emisji i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych, z ostatecznym celem osiągnięcia w środowisku morskim stężeń bliskich wartościom tła dla substancji występujących naturalnie i bliskich zeru dla syntetycznych substancji wytworzonych przez człowieka.

Pakiet energetyczno – klimatyczny

W dniu 23 stycznia 2008 r. Komisja Europejska przedstawiła pakiet dokumentów, głównie legislacyjnych, określanych, jak tzw. pakiet energetyczno-klimatyczny. Dokumenty te mają na celu realizację przyjętych przez Radę Europejską w 2007 r. założeń dotyczących przeciwdziałania zmianom klimatycznym, stanowiących, że do 2020 r. Unia Europejska:

- o 20 % zredukuje emisje gazów cieplarnianych (z opcją 30% redukcji, o ile w tym zakresie zostaną zawarte stosowne porozumienia międzynarodowe) w stosunku do poziomu emisji z 1990r.
- o 20 % zwiększy udział energii odnawialnej w finalnej konsumpcji energii;
- o 20 % zwiększy efektywność energetyczną, w stosunku do prognoz na rok 2020,
- zwiększy udział biopaliw w ogólnej konsumpcji paliw transportowych co najmniej do 10%.

Dwa kluczowe elementy przyjętego pakietu odnoszące się do emisji gazów cieplarnianych to:

- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (tzw. dyrektywa EU ETS),

oraz

- decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/406/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych (tzw. decyzja non-ETS).

W skład Pakietu energetyczno-klimatycznego wchodzi sześć aktów prawnych. Dwa z nich zostały przedstawione przez Komisję Europejską jeszcze w 2007 roku, pozostałe cztery w styczniu 2008 roku. Projekty tych dokumentów dotyczą:

- Promowania energii ze źródeł odnawialnych.
- Norm emisji z samochodów.
- Specyfikacji paliw.
- Wspólnych wysiłków na rzecz redukcji emisji.
- Wychwytywania i składowania dwutlenku węgla.
- Przeglądu europejskiego systemu handlu emisjami.

Wśród decyzji najważniejszych dla Polski można wskazać:

- pracujące w Polsce instalacje będą mogły w okresie 2013-2019 skorzystać z tzw. okresu przejściowego w odniesieniu do proponowanego obowiązku zakupu całości uprawnień na aukcjach,
- instalacje działające na rynku na dzień 31.12.2008 r. będą nabywały na aukcjach jedynie część uprawnień. Przykładowo, w roku 2013 instalacje zobowiązane będą do zakupu 30% uprawnień na aukcjach (wartość odniesiona do ich średnio-rocznych zweryfikowanych

emisji w latach 2005-2007). Tempo redukcji ilości darmowych uprawnień w kolejnych latach jest w gestii Polski natomiast ilość ta będzie maleć do roku 2019.

- darmowe uprawnienia będą mogły również pozyskać instalacje, które w wymienionym powyżej terminie fizycznie rozpoczęły działania inwestycyjne na potrzeby produkcji energii elektrycznej. Docelowo, w roku 2020 instalacje będą nabywać na aukcjach 100% uprawnień. W roku 2018 Polska może złożyć do Komisji Europejskiej wniosek o przedłużenie okresu przejściowego wraz z uzasadnieniem. Komisja może wniosek przyjąć bądź odrzucić.
- w okresie przejściowym Polska będzie miała możliwość zastosowania systemu wskaźników emisyjnych zależnych od wykorzystywanego paliwa (węgiel, gaz) w celu określenia ilości darmowych uprawnień do emisji. Wskaźniki te będą odzwierciedleniem najbardziej efektywnych środowiskowo instalacji w UE.
- ponadto, w latach 2013-2016 Polska będzie mogła wykorzystać przychody ze sprzedaży uprawnień na budowę wysoce efektywnych elektrowni. Możliwe będzie także dofinansowanie przez Państwa członkowskie do 15 proc. kosztów inwestycji dla nowych instalacji przystosowanych do wychwytu i składowania CO₂, których poziom efektywności przekracza poziom zawarty w załączniku I decyzji KE z dnia 21 grudnia 2006 r. (2007/74/WE).

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia Europa 2020 jest dokumentem będącym wizją społecznej gospodarki rynkowej dla Europy XXI wieku. Strategia ta zawiera trzy główne priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

„Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju” Wyznacza jedenaście celów jakimi są:

- (1) wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji;
- (2) zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym;
- (3) poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
- (4) wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki;
- (5) stworzenie Polski Cyfrowej;
- (6) rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfarestate”;
- (7) zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
- (8) wzmocnienie mechanizmów terytorialnych równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;

- (9) zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego;
- (10) stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej;
- (11) wzrost społecznego kapitału rozwoju. Dla każdego z tych celów określono szczegółowe kierunki interwencji.

Celem głównym w horyzoncie czasowym roku 2030 jest poprawa **jakości życia** Polaków mierzona z jednej strony zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu produktu krajowego brutto w Polsce, a z drugiej strony zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierównomierności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów. Wymaga to przesunięcia wydatków publicznych w kierunku wydatków prorozwojowych. Rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie: **konkurencyjności i innowacyjności** gospodarki; **równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski** oraz **efektywności i sprawności państwa**.

Przyjęty w tym dokumencie model rozwoju opiera się o **zasadę solidarności pokoleniowej, terytorialnej oraz innowacyjnej** (solidarność zasady wyrównywania szans i konkurencyjności w celu innowacyjności).

W dokumencie tym podkreślono znaczenie dobrej dostępności do ośrodków wojewódzkich, ale pominięto całkowicie rolę ośrodków subregionalnych. Wskazano na potrzebę szczególnego uwzględnienia w decyzjach rozwojowych Polski Wschodniej.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.

Cele szczegółowe:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

W kontekście ochrony środowiska i bezpieczeństwa energetycznego, adaptacja do zmian klimatu ma duże znaczenie, zarówno dla zagwarantowania bezpieczeństwa i jakości życia obywateli, jak również w związku z zapewnieniem niezbędnych warunków funkcjonowania gospodarki.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Obszary wiejskie, głównie ze względu na prowadzoną tam działalność rolniczą, stanowią obszar szczególnie wrażliwy na zmiany klimatu. Fakt ten wskazuje na konieczność podjęcia działań adaptacyjnych zarówno w odniesieniu do ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych jak i niezbędnych dostosowań w produkcji rolniczej i rybackiej.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Większości elementów systemu transportu, a zwłaszcza infrastruktura, narażona jest na bezpośrednie oddziaływanie czynników klimatycznych, funkcjonując w bezpośrednim kontakcie z czynnikami atmosferycznymi. Do podjęcia efektywnych działań adaptacyjnych i zapobiegawczych niezbędna jest prawidłowa ocena wrażliwości infrastruktury transportowej na czynniki klimatyczne będąca efektem analizy danych klimatycznych i pogodowych oraz ich wpływu na stan infrastruktury.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

W świetle szeregu działań związanych bezpośrednio lub pośrednio z adaptacją wskazanych w różnych dokumentach strategicznych – w kontekście rozwoju regionalnego i lokalnego – wskazano konieczność zapewnienia właściwego monitoringu, ostrzegania, jak również reagowania.

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Dostępne obecnie technologie, jak również sposoby zarządzania gospodarką w różnych jej działach mogą okazać się niewystarczające w kontekście wyzwań związanych z adaptacją do zmian klimatu. Należy poszukiwać nowych, innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych wspierających adaptację. Podstawowym celem powinno być stymulowanie innowacji technologicznych oraz wprowadzenie mechanizmów współpracy instytucji w sytuacjach wielowymiarowych zagrożeń związanych ze zmianami klimatu.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Należy podkreślić, iż skuteczna adaptacja do zmian klimatu nie jest możliwa bez uzyskania odpowiedniego poziomu świadomości zagrożeń i wyzwań wśród instytucji zaangażowanych w proces adaptacji oraz w społeczeństwie. Konieczne jest zatem wdrożenie działań edukacyjnych zarówno w ramach edukacji formalnej, jak i szerokiej edukacji poza formalnej przyczyniającej się do podnoszenia świadomości społecznej. Podstawowym celem będzie także zwiększenie zrozumienia wpływu procesów klimatycznych na życie społeczne i gospodarcze.

Wśród kluczowych działań charakterze horyzontalnym, które powinny być realizowane we wszystkich województwach należy wymienić:

- edukacja w zakresie zmian klimatu i ograniczenia ich skutków,
- monitoring zmian wrażliwości gospodarki i społeczeństwa oraz (w dalszej perspektywie) postępu we wdrażaniu regionalnych i lokalnych strategii / planów adaptacyjnych,
- planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji,
- adaptacja do zmian klimatu w miastach, w tym przygotowanie i wdrażanie zintegrowanych strategii / planów adaptacyjnych,
- rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości mieszkańców na występowanie fal upałów,
- ograniczenie skutków zagrożeń w rolnictwie, lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych gatunków i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie zalesień,
- promocja właściwego gospodarowania na obszarach rolnych, wsparcie technologiczne gospodarstw oraz doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania budownictwa i produkcji rolnej do zmieniających się warunków klimatycznych,
- uwzględnienie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej (climate proofing).

Przeanalizowano również pod kątem aspektów środowiskowych oraz zrównoważonego rozwoju zgodność celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów z założeniami dokumentów na szczeblu krajowym. Tabela poniżej przedstawia wyniki oceny.

Tabela 4. Analiza zgodności z dokumentami krajowymi

Cel strategiczny	Powiązania	Zastosowanie w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Augustów
Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030		
Główne cele: – Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów – Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej – Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. – Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.	Z	Cele koncepcji ujęte zostały praktycznie w całości w ramach wszystkich wyznaczonych celów Programu.
Program Krajowej strategii rozwoju regionalnego 2010-2020		
Główne cele: Cel. Spójność społeczna i terytorialna. – Integracja społeczna, – Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych, – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	Z	Cele Programu ujęte zostały praktycznie w całości w ramach wszystkich wyznaczonych celów Programu.
Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo		
Celem głównym strategii średniookresowej jest: wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.	Z	Główny cel Strategii koresponduje z celami Programu w zakresie wykorzystania endogenicznych potencjałów rozwojowych, zrównoważonego rozwoju i poprawy jakości życia mieszkańców
Narodowy Plan Rewitalizacji		
Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym.	Z	Cele Planu ujęte zostały w całości ujęte w ramach wszystkich wyznaczonych celów Programu
Polityka Klimatyczna Polski		
Celem strategicznym Polityki Klimatycznej Polskie jest: „włączenie się Polski do wysiłków społeczności międzynarodowej na rzecz ochrony klimatu globalnego poprzez wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w zakresie poprawy wykorzystania energii, zwiększania zasobów leśnych i glebowych kraju, racjonalizacji wykorzystania surowców i produktów przemysłu oraz racjonalizacji zagospodarowania odpadów, w sposób zapewniający osiągnięcie maksymalnych, długoterminowych korzyści gospodarczych, społecznych i politycznych”	Z	Cele polityki ujęte zostały praktycznie w całości w ramach wszystkich wyznaczonych celów Programu.

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywą do roku 2016		
Dokument ten określa cele i priorytety ekologiczne, poprzez które wskazuje kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu. Według PEP najważniejsze działania priorytetowe na najbliższe lata, to m.in.: – Uporządkowanie gospodarki odpadami w tym zamknięcie składowisk odpadów nie spełniających wymogów UE, – Wprowadzenie w życie tzw. zielonych zamówień, – Wzmocnienie kadry inspekcji ochrony środowiska, która usprawni ochronę środowiska i pozwoli na kontrolę przestrzegania prawa, – Wspieranie platform technologicznych i ekoinnowacyjności w ochronie środowiska, – Przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego jako podstawy lokalizacji inwestycji, – Opracowanie krajowej strategii ochrony gleb, – Ochrona atmosfery (w tym realizacja założeń dyrektywy unijnej CAFE, dotyczącej ograniczenia emisji pyłów), – Ochrona wód (w tym redukcja o 75% ładunku azotu i fosforu w oczyszczanych ściekach komunalnych), – Modernizacja systemu energetycznego, – Ochrona przed hałasem (w tym sporządzanie map akustycznych dla wszystkich miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców i opracowania programów ochrony środowiska przed hałasem),	Z	Cele Polityki ujęte zostały praktycznie w całości w ramach wszystkich wyznaczonych celów Programu
Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030		
Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Cele szczegółowe: Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	Z	Cele planu adaptacji ujęte zostały w całym dokumencie Programu.
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju		
Cele:	Z	Ogólny cel Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju

(1) wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji; (2) zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym; (3) poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; (4) wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki; (5) stworzenie Polski Cyfrowej; (6) rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfarestate”; (7) zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska; (8) wzmocnienie mechanizmów terytorialnych równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; (9) zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego; (10) stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej; (11) wzrost społecznego kapitału rozwoju. Dla każdego z tych celów określono szczegółowe kierunki interwencji.		określono jako wzrost jakości życia wpisuje się w założenia analizowanego Programu. Zgodność celów Programu z celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju występuje także na poziomie wielu celów operacyjnych dotyczących: wspierania przedsiębiorczości, a także wzrostu dostępności do infrastruktury technicznej.
Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu		
Strategia „Europa 2020” opiera się na trzech współzależnych i wzajemnie uzupełniających się obszarach priorytetowych: rozwój inteligentny (ang. smart growth) - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji; rozwój zrównoważony (ang. sustainable growth) - wspieranie efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej gospodarki; rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (ang. inclusive growth) - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.	Z	Program jest spójny ze Strategią Europa 2020 poprzez zapisy celów operacyjnych odnoszących się do wspierania lokalnej przedsiębiorczości przez samorząd gminy, a także aktywizacji i włączenia społecznego.
Pakiet energetyczno – klimatyczny		
Założenia dotyczące przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym, stanowiących, że do 2020 r. Unia Europejska: - o 20 % zredukuje emisje gazów cieplarnianych (z opcją 30% redukcji, o ile w tym zakresie zostaną zawarte stosowne porozumienia międzynarodowe) w stosunku do poziomu emisji z 1990r. - o 20 % zwiększy udział energii odnawialnej w finalnej konsumpcji energii;	Z	Cele Pakietu ujęte zostały w Programie w szczególności w zadaniach zwianych z wymiana palenisk niskoemisyjnych

– o 20 % zwiększy efektywność energetyczną, w stosunku do prognoz na rok 2020, – zwiększy udział biopaliw w ogólnej konsumpcji paliw transportowych co najmniej do 10%.		
Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE		
Celem niniejszej dyrektywy jest ustalenie ram dla ochrony śródlądowych wód powierzchniowych, wód przejściowych, wód przybrzeżnych oraz wód podziemnych, które: a) zapobiegają dalszemu pogarszaniu oraz chronią i poprawiają stan ekosystemów wodnych oraz, w odniesieniu do ich potrzeb wodnych, ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych; b) promują zrównoważone korzystanie z wód oparte na długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych; c) dążą do zwiększonej ochrony i poprawy środowiska wodnego między innymi poprzez szczególne środki dla stopniowej redukcji zrzutów, emisji i strat substancji priorytetowych oraz zaprzestania lub stopniowego wyeliminowania zrzutów, emisji i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych; d) zapewniają stopniową redukcję zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobiegają ich dalszemu zanieczyszczaniu; e) przyczyniają się do zmniejszenia skutków powodzi i susz, a przez to przyczyniają się do: – zapewnienia odpowiedniego zaopatrzenia w dobrej jakości wodę powierzchniową i podziemną, które jest niezbędne dla zrównoważonego, i sprawiedliwego korzystania z wód, – znacznej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych, – ochrony wód terytorialnych i morskich, oraz osiągnięcia celów odpowiednich umów międzynarodowych, w tym mających za zadanie ochronę i zapobieganie zanieczyszczaniu środowiska morskiego, poprzez wspólnotowe działanie na mocy art. 16 ust. 3, celem zaprzestania lub stopniowego wyeliminowania zrzutów, emisji i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych, z ostatecznym celem osiągnięcia w środowisku morskim stężeń bliskich wartościom tła dla substancji występujących naturalnie i bliskich zeru dla	Z	Cele dyrektywy ujęte zostały w Programie

syntetycznych substancji wytworzonych przez człowieka.		
--	--	--

Stopień powiązania:

Z-Cele Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów są zbieżne z celami innych dokumentów strategicznych w obszarze środowiska

źródło: opracowanie własne

W wyniku powyższej analizy stwierdzono dużą zgodność celów dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym z celami Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów w zakresie ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju.

3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Metodyka wykonania prognozy została opracowana w oparciu o wytyczne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353) wraz z aktami wykonawczymi do tej ustawy; uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Białymstoku i Podlaskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Przy opracowywaniu Prognozy oddziaływania na środowisko dla dokumentu „Gminny Program Rewitalizacji Miasta Augustów” posłużono się następującymi metodami:

- oceniono komplementarność Programu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla (krajowymi, regionalnymi i lokalnymi), aby stwierdzić czy poddawany prognozie dokument zawiera elementy zapewniające ochronę środowiska z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju,
- w bezpośrednim badaniu prognozy Programu oceniono wpływ proponowanych w opracowaniu działań na poszczególne komponenty środowiska naturalnego.

Informacje zawarte w Prognozie opracowane zostały stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości analizowanego dokumentu.

Podczas sporządzania niniejszej Prognozy zastosowano metody opisowe i porównawcze. Materiałem bazowy w stosunku, do którego opracowano Prognozę stanowił Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów. W niniejszej prognozie dokonano analizy oddziaływań na środowisko poszczególnych działań przewidzianych do realizacji w ramach ww. projektu. Wykorzystano dane literaturowe oraz ustalenia własne, które zestawiono z analizą lokalnych uwarunkowań środowiskowych.

Ocena istniejącego stanu środowiska na terenie gminy dokonana została w oparciu o informacje zawarte w projekcie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów oraz innych dokumentach, takich jak:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów,
- Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego gminy Augustów
- Opracowania WIOŚ w Białymstoku:
 - Ocena stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód powierzchniowych województwa podlaskiego w 2015 roku, (ocena w Jednolitych Częściach Wód Powierzchniowych), czerwiec 2016,
 - Ocena stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód powierzchniowych województwa podlaskiego w 2015 roku (ocena w punktach pomiarowo-kontrolnych), czerwiec 2016,
 - Ocena wyników badań hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2015 roku, marzec 2016,

- INFORMACJA Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu augustowskiego, Białystok, luty 2016,
- Wyniki badań pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2015 roku, Białystok, luty 2016 r.,
- Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2015 roku, Białystok, kwiecień 2016,
- Opracowanie ekofizjograficzne Aktualizacja opracowania, Warszawa, 2016, Budplan Sp. z o.o.
- Strategia rozwoju Miasta Augustów 2014-2020 (2015),
- Objasnienia do Map Hydrogeologicznej Polski Arkusze: Woźna Wieś, Augustów, Stacja Augustów i Sztabin, Warszawa 2004, Państwowy Instytut Geologiczny,
- Plan urządzania gospodarstwa leśnego nadleśnictwa Augustów na okres 01.01.2005 – 31.12.2014, Program ochrony przyrody, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku,
- Inwentaryzacja i waloryzacja ornitologiczna obwodnicy Augustowa w ciągu drogi krajowej nr 8 przy uwzględnieniu wariantów lokalizacyjnych. Wyniki badań ilościowych prowadzonych w roku 2008 z uwzględnieniem danych z lat 2005 – 2007, Warszawa 2008, (opis plus mapy), DHV POLSKA Sp. z o.o.,
- Wyniki inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin na czterech wariantach lokalizacyjnych obwodnicy Augustowa, Warszawa 2008 (opis plus mapy), DHV POLSKA Sp. z o.o.,
- Inwentaryzacja i waloryzacja obejmująca populacje ssaków, gadów i płazów na trasie obwodnicy Augustowa w ciągu drogi krajowej nr 8 przy uwzględnieniu wariantów lokalizacyjnych, DHV POLSKA Sp. z o.o.,
- Raport oddziaływania na środowisko obwodnicy Augustowa w ciągu drogi krajowej nr 8, warszawa 2009, DHV POLSKA Sp. z o.o.,
- Uchwała nr XVII/136/15 z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Augustów,
- Operat uzdrowiskowy, Warszawa 2009, Urząd Miejski w Augustowie,
- Korekta Operatu Uzdrowiskowego Uzdrowiska Augustów w zakresie zmian granicy strefy „C” i „B” ochrony uzdrowiskowej i wprowadzenia złoża borowiny leczniczej „Silikaty”, Augustów 2015, Urząd Miejski w Augustowie,
- Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej ETAP II, rzeka Netta (Rospuda), Warszawa 2006, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Rozporządzenie Nr 14/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 8 października 2012 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć na terenie województwa podlaskiego,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. nr 49, poz. 549),

- Portal <http://bialystok.rdos.gov.pl> (stan na 01/2016)
- Portal <http://www.wios.bialystok.pl> (stan na dzień 01/2016)
- Portal <http://www.stat.gov.pl> (stan na dzień 10/2015)
- Portal <http://www.geoserwis.gdos.gov.pl>,
- Portal <http://www.mos.gov.pl>,
- Portal <http://www.natura2000.gdos.gov.pl>,
- Portal <http://www.crforp.gdos.gov.pl>,
- Portal <http://www.pgi.gov.pl>,
- Portal <http://www.geoportal.gov.pl>

Na podstawie analizy powyższych danych i szeregu informacji scharakteryzowano stan aktualny środowiska przyrodniczego w Gminie Augustów w jej granicach administracyjnych. Przy opracowaniu niniejszej *Prognozy* ustalono i scharakteryzowano wpływ realizacji ustaleń dokumentu na stan poszczególnych komponentów środowiska, a także na stan i zachowanie zidentyfikowanych siedlisk i gatunków podlegających ochronie prawnej oraz korytarzy migracyjnych.

Przy ocenie poszczególnych działań wzięto również pod uwagę wzajemne zależności poszczególnych elementów środowiska oraz ich oddziaływanie między sobą. Szczególny nacisk Sejmiku Województwa¹ położono na oddziaływanie przyjętych działań na obszary cenne przyrodniczo, w tym Natura 2000.

Dokonując oceny istniejącego stanu środowiska na obszarze objętym projektem *Programu* oraz na obszarze, na który realizacja ustaleń może wywierać wpływ na obszary Natura 2000 posłużono się następującymi dostępnymi środkami:

- Szablon projektu dokumentacji Planu, Dokumentacja Planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (PLB 200002) „Puszcza Augustowska” w województwie podlaskim,
- Mapa przeglądowa lokalizacji zadań ochronnych w obszarze Natura 2000 PLB 200002 Puszcza Augustowska, Biuro zarządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku,
- Mapa przeglądowa rozmieszczenia gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 PLB 200002 Puszcza Augustowska, Biuro zarządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku,
- Standardowy formularz danych Natura 2000 Puszcza Augustowska,
- Założenia do opracowania projektu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 „Puszcza Augustowska” PLB200002,
- Zarządzenie nr 27/2013 regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 31 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005,
- Projekt Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLB 200002 Puszcza Augustowska,
- Uchwała Nr XII/89/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie,

– SFD Ostoja Augustowska PLH 200005

Podstawę opracowania *Prognozy* stanowiła również szczegółowa analiza innych dokumentów strategicznych i planistycznych w porównaniu do zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów. Następnie na podstawie analizy aktualnego stanu środowiska na terenie gminy zidentyfikowane zostały największe problemy środowiskowe. Kolejnym etapem było określenie powiązania pomiędzy założeniami projektowanego dokumentu, a istniejącymi problemami środowiskowymi. Późniejszy etap sporządzania *Prognozy* obejmował określenie wpływu na środowisko realizacji celów wyznaczonych w Programie. Zastosowana w tym miejscu ocena skutków porealizacyjnych jest spójna z wytycznymi określonymi w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 poz. 353).

Następnie przeprowadzono analizę powiązania między założeniami analizowanego dokumentu, a istniejącymi problemami środowiskowymi.

Wykazanie powiązania oraz określenia wpływu na środowisko realizacji celów wyznaczonych w Programie przeprowadzono za pomocą metody macierzy interakcji.

Przyjęta macierz jest wykresem siatki, w której w wierszach wpisano uruchamiane przez realizację Strategii zamierzenia (realizacja celów), natomiast w kolumnach wpisano wskaźniki charakteryzujące i opisujące poszczególne komponenty środowiska. Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwstawnych osi zaznaczono odpowiednimi symbolami:

(+) realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(-) realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(0) realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie

(et)- etap budowy

W *Prognozie* określono, przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (S), krótkoterminowe (KT), średnioterminowe (ŚT) i długoterminowe (DT), stałe (ST) i chwilowe (C) oraz pozytywne i negatywne na poszczególne elementy środowiska zgodnie z art. 51 ust. 2. Następnie dokonano omówienia wszystkich ważniejszych oddziaływań i podsumowano wpływ poszczególnych celów na elementy środowiska.

4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień Programu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Opracowany projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów określa i charakteryzuje zasady oceny monitorowania działań podjętych w ramach wdrażania zapisów Programu. Program został przygotowany w oparciu o aktualnie dostępną wiedzę. Jednak dynamiczne otoczenie, procesy zachodzące w gminie, będą stopniowo dezaktualizowały część diagnostyczną programu i w konsekwencji przyjęte na tej podstawie cele.

W związku z tym istnieje konieczność monitorowania realizacji programu i stworzenia systemu oceny osiągniętych efektów.

Monitorowanie i ewaluacja mają na celu:

- ocenę stopnia realizacji działań założonych w Programie,
- weryfikację zgodności osiągniętych celów z założeniami,
- systematyczne monitorowanie zewnętrznych źródeł wsparcia dla realizacji programów i projektów,
- korygowanie działań, w sytuacji gdy nie przynoszą one zamierzonych efektów lub w sytuacji wystąpienia zmian uniemożliwiających lub utrudniających ich realizację,
- wcześniejszą diagnozę trudności mogących mieć wpływ na realizację inwestycji, zwłaszcza terminowości ich zakończenia.

Punktem wyjścia do działań monitorujących wdrażanie programu rewitalizacji jest przeprowadzona diagnoza obszarów problemowych i analiza przyczyn degradacji. Proces oceny stopnia realizacji i aktualności programu powinien odbywać się w następujących formach takich jak:

1. **Monitorowanie** wszystkich projektów realizowanych w ramach programu zarówno przez UM, jak i pozostałych partnerów procesu rewitalizacji **w sposób ciągły**. Bieżąca ocena zachodzących zmian powinna odbywać się w dwóch zasadniczych wymiarach.
 - a) Pierwszym jest wymiar rzeczowo-finansowy realizacji programu. Osoba wyznaczona do koordynacji, na podstawie dokumentacji otrzymanej od partnerów programu będzie dokonywała bieżącej oceny zgodności realizowanych prac z przyjętym harmonogramem rzeczowo-finansowym. Jak najwcześniejsza identyfikacja różnego rodzaju rozbieżności pozwoli na sprawne wdrożenie działań naprawczych i zachowanie odpowiedniej płynności całego procesu realizacji programu.
 - b) Kolejnym polem zainteresowania tej osoby powinny być zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne, takie jak zmiany legislacyjne, gospodarcze, zmiany wytycznych dotyczących rewitalizacji na poziomie regionalnym oraz krajowym i in. Ta część monitoringu pozwoli na określenie ewentualnych ryzyk pochodzenia zewnętrznego, które mogą w istotny sposób wpłynąć na realizację programu.
2. **Pierwsza ocena stopnia realizacji i aktualności programu** przypadająca po trzech latach od uchwalenia programu. Powinna ona pełnić funkcje wspomagające wdrażanie programu i na tej podstawie umożliwiać pewne korekty prowadzonych działań. Jej zakres może być nieco

węższy niż kolejnej, ze względu na dynamikę przemian zachodzących w sferze społecznej. W okresie pierwszych 3 lat od uchwalenia programu nie należy spodziewać się widocznych zmian zachodzących w tej sferze.

3. W okresie sześcioletnim powinna być dokonywana **druga**, bardziej rozbudowana, **ocena stopnia realizacji i aktualności programu**. Na jej podstawie będzie możliwe podsumowanie kolejnych etapów realizacji programu oraz sformułowanie rekomendacji, w tym również na potrzeby ewentualnej aktualizacji oraz kontynuacji programu. Powinna ona obejmować jak najszerszy zakres zjawisk, możliwie jak najbardziej zbliżony do zakresu diagnozy obszarów zdegradowanych oraz analizy przyczyn ich degradacji.

Ze względu na konieczność zachowania jak największego stopnia porównywalności danych, ocena stopnia realizacji programu powinna być prowadzona w oparciu o:

- Zestaw danych zaproponowanych w części diagnostycznej programu,
- Zaproponowany podział przestrzenny na jednostki urbanistyczne.

5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu

Definicja oddziaływania transgranicznego przedstawiona została w art. 1, pkt. VIII Konwencji z Espoo z dnia 25 lutego 1991 roku o oddziaływaniu na środowisko w kontekście transgranicznym. Zgodnie z definicją: oddziaływanie transgraniczne oznacza jakiekolwiek oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony. Zgodnie z definicją przedstawioną powyżej za oddziaływanie transgraniczne uznane zostałyby oddziaływanie powstałe na terenie Polski i mające wpływ na środowisko terenu Litwy i Białorusi.

Oddziaływaniem transgranicznym może być spowodowane przez lokalizację dróg i tras kolejowych międzynarodowych, przebiegających przez terytorium państw ościennych, lokalizację przemysłu, bądź skumulowanego osadnictwa mieszkaniowego, który będzie powodował emisję zanieczyszczeń powietrza i wód poza granice państwa.

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016, poz. 353) w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji projektów polityk, strategii, planów lub programów, przeprowadza się postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko.

W wyniku realizacji omawianego Programu nie będą występować transgraniczne oddziaływania na środowisko. Wobec tego, dokument ten nie musi być poddany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Ze względu na zasięg przestrzenny analizowanego obszaru (wydzielone części gminy), objętego Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Augustów pomimo, iż Augustów położony jest w bliskim sąsiedztwie granicy Polski to skutki realizacji przyjętych celów i działań nie będą miały oddziaływania transgranicznego. Ustalenia Programu obejmują zadania, które realizowane będą na obszarze części gminy Augustów, zaś zasięg ich oddziaływania na środowisko będzie miał przede wszystkim charakter lokalny.

Wobec powyższego dokument stanowiący Gminny Program Rewitalizacji Miasta Augustów nie musi być poddany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

6. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Augustów obejmuje cztery jednostki urbanistyczne, w których występowała wysoka koncentracja negatywnych zjawisk społecznych tj. Lipowiec, Koszary, Kaczy Dołek oraz Centrum I, dlatego też analiza stanu środowiska ograniczać się będzie do granic administracyjnych gminy.

6.1. Położenie i podział administracyjny

Miasto Augustów położone jest w województwie podlaskim, w zachodniej części Równiny Augustowskiej, nad rzeką Nettą. Miasto zajmuje powierzchnię 80,9 km², zamieszkiwane jest przez 30 610 mieszkańców (GUS, stan na koniec 2015 r.). Miasto sąsiaduje z trzema gminami wiejskimi: gminą Płaska, Nowinka i Augustów.

Rysunek 2. Położenie miasta Augustów

Źródło: mapy.google.pl

Augustów położony jest na szlaku komunikacyjnym drogi krajowej nr 8 o znaczeniu ponadkrajowym o przebiegu: Kudowa Zdrój (granica państwa) – Wrocław – Warszawa – Białystok – Augustów – Budzisko (granica państwa), na trasie drogi krajowej nr 61 o przebiegu Warszawa – Ostrołęka – Łomża – Augustów oraz na drodze krajowej nr 16: Dolna Grupa – Ława – Olsztyn – Augustów – Ogrodniki (granica państwa). Odległości do największych i najbliższych ośrodków miejskich wynoszą: Suwałki – Augustów: 33 km; Białystok – Augustów: 85 km; Warszawa – Augustów: 259 km.

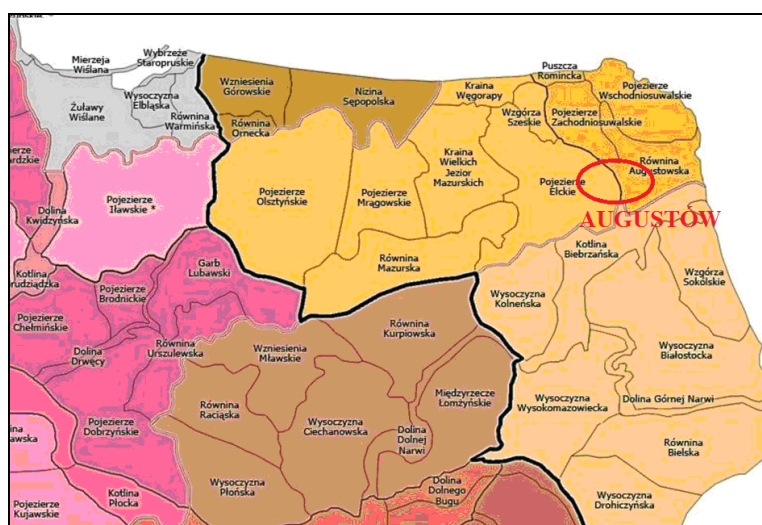
Miasto posiada warunki środowiskowe (naturalne surowce i klimat) do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze uzdrowiska, co potwierdził Minister Zdrowia. Augustów jest uzdrowiskiem nizinnym, przyjeziornym, śródleśnym, o typie bioklimatu łagodnie bodźcowym, okresowo i lokalnie – umiarkowanie bodźcowym. Swoje walory zawdzięcza specyficznemu mikroklimatowi oraz występowaniu naturalnych surowców. Właściwości lecznicze klimatu Augustowa sprzyjają leczeniu chorób ortopedyczno – urazowych, reumatologicznych, chorób naczyń obwodowych i osteoporozy.

Na terenie Augustowa wyznaczono trzy strefy uzdrowiskowe: A, B i C, do których odnoszą się przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2016 r, poz. 879 t. j. z późn zm.).

6.2. Położenie geograficzno- przyrodnicze

6.2.1. Powierzchnia ziemi

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną J. Kondrackiego, Augustów położony jest na pograniczu Równiny Augustowskiej (842.74), będącej częścią makroregionu Pojezierze Litewskie oraz Pojezierza Elckiego (842.86), położonego na wschodnim krańcu makroregionu Pojezierza Mazurskiego. Oba ww. makroregiony należą do megaregionu Niż wschodnioeuropejski.

Rysunek 3. Położenie Augustowa w regionach fizyczno- geograficznych

źródło: Geografia Fizyczna Polski, Kondracki

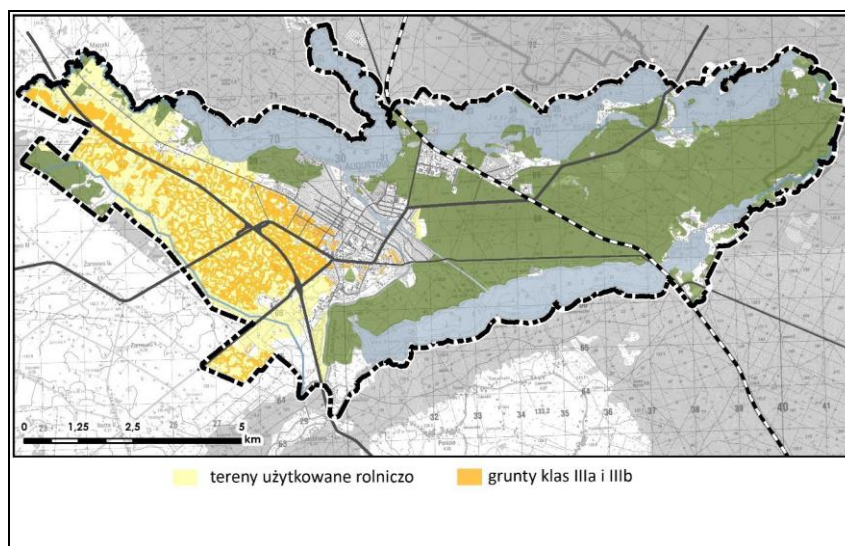
Rzeźba terenu Augustowa ma charakter młodoglacjalny i wyraża się obecnością mało przekształconych form polodowcowych, zwłaszcza rynien lodowcowych i zagłębień bezodpływowych o charakterze wytopisk. Słabiej w rzeźbie wyrażone są formy wypukłe. Pagórki morenowe, niewysokie o niewielkich spadkach, związane są z moreną denną lub morenami martwego lodu. Brakuje moren czołowych, co wskazuje na dominację deglacjacji arealnej na tym terenie. Rzeźbę terenu urozmaicają lekko podłużne formy wypukłe pochodzenia glacialnego - kilka wzniesień moren spiętrzonych i moren martwego lodu zbudowanych z piasków, żwirów, głazów i glin zwałowych oraz pole drumlinów z glin zwałowych, które składem mechanicznym nie odbiegają istotnie od otaczających glin morenowych. W terenie wymienione wzniesienia można rozpoznać po położeniu względem stron świata, co ma związek z kierunkiem przemieszczania się lądolodu. Drumliny tworzą wały o kierunku zbliżonym do wschodnio-zachodniego – natomiast moreny spiętrzone i martwego lodu położone są do nich prostopadle (dłuższa oś ma kierunek północno-południowy). Większe walory krajobrazowe mają wzniesienia pochodzenia fluwoglacjalnego. Wzgórza kemowe stanowiące kulminację terenu osiągają do 141,9 m n.p.m. (najwyżej położony punkt miasta), ale ich wysokości względne są niewielkie i nie przekraczają 10 m. W sandrowej

części terenu kemy, podobnie jak pozostałe formy akumulacji szczelinowej są zbudowane z piasków i żwirów. Występują w związku z rynnami, podobnie jak mniej liczne tu ozy. Znaczne wcięcie rynien w otaczającą równinę sandrową (miejscami przekraczające 10 m) powoduje, że tworzące tu kulminacje terenu formy szczelinowej akumulacji wodnolodowcowej osiągają duże wysokości względne (maksymalnie do 18 m). Przyczynia się to do wysokich walorów krajobrazowych otoczenia jezior rynnowych. Na pograniczu części morenowej i sandrowej zaznaczają się zazwyczaj podłużne obniżenia, z których największe, wykorzystywane przez Nettę i Kanał Augustowski, ukształtowane zostało już w okresie polodowcowym - holocenie. Tworzą je torfy, mułki i namuły oraz mady związane z dolinami rzek. Dolina Netty już poza granicami Augustowa łączy się z Kotliną Biebrzańską - rozległą, zatorfioną, o słabym odpływie doliną Biebrzy. Na południe od miasta obniżenie to rozszerza się u zbiegu doliny Turówki i rynny Jeziora Sajno. W jego obrębie nad Nettą znajduje się najniżej położony punkt miasta – 118,3 m n.p.m.

6.2.2. Gleby

Charakter i strukturę przestrzenną pokrywy glebowej Augustowa kształtuje głównie rzeźba terenu i litologia utworów powierzchniowych. W obrębie gliniastej wysoczyzny morenowej dominują gleby brunatnoziemne wytworzone z glin o wysokiej przydatności rolniczej, zaliczane najczęściej do kompleksu glebowo-rolniczego pszennego dobrego i klas bonitacyjnych IIIb i IVa. Tworzą one mozaikę przestrzenną z glebami hydrogenicznymi zajmującymi wilgotne siedliska w licznych zagłębieniach o słabym odpływie. Gleby hydrogeniczne najczęściej pozostają w klasie w gleb bagiennych typu torfowego lub mułowo-torfowego, rzadziej gleb zabagnionych typu glejowego bądź gleb pobagiennych typu czarnych ziem pobagiennych lub gleb murszowo-mineralnych. W dolinach większych cieków dominują gleby napływowe w typie mad właściwych. Gleby brunatnoziemne pozostają w użytkowaniu ornym, hydrogeniczne – łąkowo-pastwiskowym, co odpowiada ich predyspozycjom przyrodniczym.

W obrębie równiny sandrowej dominują ubogie gleby piaszczysto-żwirowe w większości zalesione. Brak dokumentacji gleboznawczej nie pozwala jednoznacznie określić ich przynależności typologicznej, jednak typy siedlisk leśnych (głównie bory i bory mieszane) wskazują na poważny udział gleb bielcowych i płowych. We fragmentach użytkowanych rolniczo, udokumentowanych gleboznawczo, dominują gleby brunatne wyługowane wytworzone z piasków luźnych i płytkich piasków słabogliniastych na piaskach luźnych, zaliczane do kompleksu glebowo-rolniczego żytniego bardzo słabego, rzadziej – wytworzone z głębszych piasków słabogliniastych lub piasków gliniastych lekkich na piaskach luźnych, zaliczane do kompleksu żytniego słabego. Ich słaba przydatność rolnicza powoduje zanikanie użytkowania ornego zastępowanego sukcesywnie przez zabudowę rekreacyjną, zalesienia i różnego typu nieużytki.

Rysunek 4. Rozmieszczenie gleb III na terenie Augustowa

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla miasta Augustów

Gleby III klasy (III, IIIa, IIIb) stanowią 26% wszystkich gleb Augustowa i są rozlokowane przede wszystkim na obszarze morenowym w zachodniej części miasta, co pokazuje rysunek nr 4.

Pod względem pokrycia terenu na obszarze Augustowa przeważają:

- użytki leśne i zadrzewienia – ok. 36,6% całkowitej powierzchni,
- wody stojące i płynące oraz rowy – 25 %,
- użytki rolne – 26%,
- grunty zabudowane i zurbanizowane – 11%,
- nieużytki – 2%.

Spośród użytków rolnych, przeważająca część to grunty orne. W mniejszym stopniu łąki i pastwiska. Sady zajmują natomiast niecały 1% wszystkich użytków rolnych.

Główne zagrożenia gleb, wynikają z coraz większego degradującego wpływu człowieka na gleby, m.in. w wyniku:

- degradacji chemicznej (niewłaściwe stosowanie nawozów mineralnych i pestycydów) oraz zakwaszania gleb,
- degradacji fizycznej (związanej z działalnością górniczą, mechanizacją rolnictwa oraz erozją),
- degradacji przez niewłaściwe melioracje,
- intensyfikacji użytkowania rolniczego i zagospodarowania turystycznego,
- odkrywkowej eksploatacji kopalin pospolitych.

Na degradację powierzchni ziemi i gleby wpływa także lokalna emisja zanieczyszczeń powietrza, opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznego degradowania gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Zgodnie z dostępnym w starostwie wykazem, w Augustowie nie stwierdzono gleb, które swymi cechami odpowiadałyby definicji gleb zdegradowanych. Okresowe badania jakości gleb i ziemi należą do zadań starosty. Zobowiązany jest on także do prowadzenia aktualizowanego corocznie rejestru zawierającego informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenia standardów jakości gleby i ziemi.

Biorąc pod uwagę dotychczasowe tendencje i kierunki rozwoju Augustowa, można przypuszczać, że degradacja chemiczna i fizyczna gleb wystąpi na: terenach leśnych, na których dopuszczona zostanie zabudowa, na terenach, gdzie nastąpi zmiana przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, wzdłuż tras komunikacyjnych.

Niebezpieczeństwo skażenia gleb substancjami ropopochodnymi występować może na terenach magazynowania i dystrybucji paliw, olejów i innych substancji stosowanych w transporcie, a także na parkingach, w bazach transportowych i zakładach mechanicznych.

6.2.3. Klimat

Obszar Augustowa znajduje się na granicy dwóch regionów klimatycznych: Suwalskiego oraz Podlaskiego. Region Suwalski, obejmujący północną część województwa podlaskiego, jest najchłodniejszym regionem klimatycznym kraju, o dużych kontrastach opadowych, największej średniej rocznej prędkości wiatru z dużym udziałem prędkości umiarkowanych i silnych. Warunki klimatyczne tego regionu należą do najbardziej uciążliwych dla rolnictwa i jednocześnie sprzyjają wykorzystaniu wiatru pod względem energetycznym. Region Podlaski, obejmujący centralną i południową część województwa podlaskiego, posiada najwięcej cech kontynentalizmu termicznego i charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem opadowym. Wzdłuż południowej granicy regionu klimatycznego stopniowo ustępują cechy kontynentalne klimatu na korzyść warunków oceanicznych.

Klimat Augustowa, podobnie jak całe Pojezierze Litewskie, do którego w większej części przynależy, ma silne cechy klimatu kontynentalnego. Według danych ze stacji meteorologicznej reprezentatywnej dla powiatu augustowskiego, położonej w Suwałkach oddalonych od Augustowa o ok. 30 km, średnie miesięczne temperatury powietrza wahają się od ok. $-5,0^{\circ}\text{C}$ do $+17,5^{\circ}\text{C}$ przy średniej rocznej temperaturze wynoszącej ok. $6-6,5^{\circ}\text{C}$. Daje to wysoką amplitudę roczną temperatur - ponad 22°C .

Zima pojawia się w tym rejonie najwcześniej w Polsce (nie licząc gór) bo już w końcu listopada i trwa średnio 100 dni, czyli blisko 4 miesiące. Wiosna na Suwalszczyźnie zaczyna się mniej więcej dwa tygodnie później niż w Polsce centralnej. Długa zima i krótkie przedwiośnie sprawiają, że okres wegetacyjny roślin trwa zaledwie około 180 dni (do 200 dni). Zazwyczaj początek wegetacji przypada na połowę kwietnia, a koniec na ostatni tydzień października. Dzięki wpływom kontynentu lato rozpoczyna się jednak niewiele później, niż w centrum Polski - w połowie czerwca i trwa do trzeciej dekady sierpnia. Średnia miesięczna temperatura powietrza atmosferycznego wynosi w tym okresie $16-18^{\circ}\text{C}$, ale maksymalna temperatura nierzadko przekracza 30°C . Pierwsze jesienne przymrozki obserwuje się już pod koniec września, wiosną natomiast mogą jeszcze występować do połowy maja. Pokrywa śnieżna jest dość trwała, zalega 98 - 101 dni. Średnia suma roczna opadów w Suwałkach wynosi 576 mm, przy czym miesiącem o największych opadach jest lipiec – 790 mm.

Zachmurzenie na terenie Suwałk jest mało zróżnicowane. Średnie zachmurzenie w 8-stopniowej skali wynosi 6,9. Najmniejsze jest latem – w lipcu wynosi 5,4. Liczba dni pogodnych w roku – 33, pochmurnych – 159. Średnia prędkość wiatru w ciągu roku wynosi ok. $4,2\text{ m/s}$, przy czym wyższa jest w zimie, a niższa w lecie. Relatywnie jest to obszar predysponowany do lokalizacji

elektrowni wiatrowych. Z analizy róży wiatrów dla rejonu powiatu augustowskiego, wynika, że najczęściej występują na tym obszarze wiatry z kierunku południowo-zachodniego (25,2 %), natomiast najrzadziej z kierunku północnego (6,2 %) i wschodniego (6,8 %). Cisza panuje przez około 13% dni w roku.

W rejonie Augustowa trzeba się liczyć ze wzmożoną częstotliwością występowania burz gradowych. Warunki klimatyczne są ograniczeniem dla gospodarki rolnej, zwłaszcza upraw wrażliwych na przymrozki (okres bezprzymrozkowy wynosi 132–150 dni w roku). Uprawy na glebach lekkich narażone są na niedostatek wilgoci wskutek niskich opadów, zwłaszcza w latach suchych. Dla rekreacji i lecznictwa uzdrowiskowego znacznie korzystniejsze warunki panują latem i zimą, niż wiosną i jesienią.

Zmiany klimatu wynikają z czynników zewnętrznych takich jak ilość dochodzącego promieniowania słonecznego lub czynników wewnętrznych, takich jak działalność człowieka (zmiany antropogeniczne), a także wpływ czynników naturalnych. W ostatnich latach termin „zmiana klimatu” używany jest w kontekście globalnego ocieplenia i wzrostu temperatury na powierzchni Ziemi, ale rozważane są scenariusze powodujące oziębienie powierzchni Ziemi (np. wywołane odbiciem energii słonecznej od zwiększonej pokrywy chmur lub aerozoli atmosferycznych).

Polityka ekologiczna Unii Europejskiej wskazuje na konieczność ograniczania emisji gazów cieplarnianych (o 20 %), zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych (o 20%) oraz poprawę efektywności energetycznej (o 20 %) do 2020 roku. Gmina Augustów posiada opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, w którym zostały przewidziane obszary interwencji w tym zakresie.

Głównym wyzwaniem w zakresie zagrożeń naturalnych powinno być przygotowanie do przewidzianych zmian klimatu, które zminimalizuje w przyszłości jego skutki. Podejmowane działania powinny być skierowane na zabezpieczenia przeciwpowodziowe, działania ograniczające skutki susz, przygotowanie służb ratunkowych na występowanie zwiększonych prędkości wiatrów poprzez zaopatrzenie w odpowiedni sprzęt.

Stan powietrza zależy głównie od wielkości i rozłożenia emisji zanieczyszczeń. Większe stężenie zanieczyszczeń ma miejsce wzdłuż szlaków komunikacyjnych oraz w południowej i wschodniej części gminy, która jest w większym stopniu zurbanizowana. Gmina Miasto Augustów znajduje się w strefie aglomeracji należącej do klasy A (poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej).

Uwarunkowania makroklimatyczne Augustowa podlegają lokalnym modyfikacjom pod wpływem lasów, rzeźby terenu i dużych zbiorników wodnych. Las zapewnia redukcję do minimum prędkości wiatru, zacienienie, złagodzenie kontrastów termicznych, dobrą higienę powietrza. W obrębie rynien jeziornych występuje modyfikacja kierunków i prędkości wiatru, złagodzenie kontrastów termicznych, zwiększenie wilgotności powietrza, okresowo również skłonność do powstawania inwersji termicznych i występowania mgieł, ale również przy słonecznej pogodzie – wzmożone działanie promieniowania bezpośredniego (po części również odbitego od wody), a na piaszczystych stokach eksponowanych na południe – miejsc szczególnie ciepłych. Mniejszą rolę w kształtowaniu klimatu lokalnego odgrywa zabudowa miejska, głównie z powodu niewielkiej wysokości i kubatury budynków oraz niezbyt wielkiej zwartości zabudowy, jak również niewielkiego zasięgu przestrzennego terenów zabudowanych. Niemniej należy się liczyć z

wpływem termicznych właściwości powierzchni zabudowanych i utwardzonych (łatwe i silne nagrzewanie się, ale i łatwe wypromieniowanie ciepła), zwłaszcza przy pogodzie radiacyjnej. Również higiena atmosfery narażonej na oddziaływanie ruchu drogowego w warunkach utrudnionego przewietrzania w warstwie przyziemnej, będzie tu niewątpliwie gorsza niż poza miastem.

Augustów leży w regionie bioklimatycznym północno-wschodnim, najchłodniejszym w Polsce (poza górami). Jest uzdrowiskiem nizinym, przyjeziornym, śródleśnym, o typie bioklimatu łagodnie bodźcowym, okresowo i lokalnie – umiarkowanie bodźcowym.

6.2.4. Walory przyrodnicze

Lasy

Lasy stanowią istotny element w strukturze krajobrazu Augustowa. W granicach administracyjnych miasta znajduje się około 3 tys. ha lasów, co wskazuje na ponad 35% lesistość obszaru. Zdecydowaną większość stanowią lasy publiczne (91,7% powierzchni lasów w granicach administracyjnych miasta Augustów). Lasy należące do Skarbu Państwa zajmują 89% powierzchni lasów w obrębie miasta, z czego większość, bo 99,5% stanowią lasy w zarządzie Lasów Państwowych. Lasy gminne zajmują 71,7 ha, co stanowi 2,4% powierzchni lasów w granicach miasta (GUS, stan na dzień 31.12.2016 r.).

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej Trampler teren miasta zlokalizowany jest w II Krainie Mazursko-Podlaskiej³. Lasy obszaru w dużej mierze stanowią fragment kompleksu leśnego Puszczy Augustowskiej. Dominującym gatunkiem lasotwórczym lasów Puszczy jest sosna. Największe powierzchnie zajmują lasy na siedliskach boru świeżego i mieszanego świeżego⁴.

Lasy w obrębie Augustowa charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem wiekowym. Największy udział mają drzewostany w wieku 71-91 lat. Stosunkowo duży udział mają również drzewostany starsze, ponad 100-letnie.

Ponad 10% powierzchni lasów w granicach miasta (308,7 ha) zajmują lasy ochronne, z czego większość stanowią lasy ochronne, położone w strefach wokół sanatoriów i uzdrowisk oraz lasy wodochronne⁵.

Lasy w obrębie miasta, pod względem administracyjnym, położone są na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku, na obszarze Nadleśnictwa Augustów, obręb Augustów. Lasy analizowanego obszaru cechuje dość dobry stan. Wśród antropogenicznych zagrożeń najczęściej notowane jest zaśmiecanie lasów, nielegalna wycinka i kradzież drewna, kłusownictwo, niszczenie drzew, czy też pożary. Powyższe zagrożenia wiążą się ze wzmożonym ruchem turystycznym, ale również z działalnością miejscowej ludności⁶.

³ Trampler T., *Regionalizacja przyrodniczo-leśna na podstawach ekologiczno-fizjograficznych*, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa, 1990, s. 155.

⁴ *Plan urządzenia lasu gospodarstwa leśnego Nadleśnictwa Augustów*

⁵ <http://www.augustow.bialystok.lasy.gov.pl/lasy-nadlesnictwa#.VMZGoNJxcep>.

⁶ *Plan urządzenia lasu...*, op. cit.

Typy siedliskowe lasu

Augustów leży na terenie Nadleśnictwa Augustów, który dzieli się na 4 obręby. Omawiany obszar położony jest w obrębie Augustów

Tabela 5. Udział typów siedliskowych lasu

Typ siedliskowy lasu		Nadleśnictwo Augustów - Obręb Augustów	
ha		%	
Bór świeży	Bśw	4850,4	71,8
Bór wilgotny	Bw	62,55	0,9
Bór bagienny	Bb	7,75	0,1
Bór mieszany świeży	BMśw	939,34	13,9
Bór mieszany wilgotny	BMw	190,66	2,8
Bór mieszany bagienny	BMb	12,33	0,2
Las mieszany świeży	LMśw	76,24	1,1
Las mieszany wilgotny	LMw	142,8	2,1
Las mieszany bagienny	LMb	47,02	0,7
Las świeży	Lśw	-	-
Las wilgotny	Lw	16,62	0,3
Olsy	OI	95,88	1,4
Olsy jesionowe	OIJ	317,46	4,7

źródło: Plan urządzenia gospodarstwa leśnego Nadleśnictwa Augustów

Największą powierzchnię, bo 71,8% lasów na terenie Nadleśnictwa Augustów, zajmuje siedlisko **boru świeżego**. Drzewostany buduje tu lita sosna lub z domieszką brzozy i świerka. Pospolitym gatunkiem podszytowym jest jałowiec, miejscami świerk. W runie powszechne są mchy i borówki: brusznica i czarna.

Bór mieszany świeży stanowi 13,9% powierzchni lasów w obrębie Nadleśnictwa Augustów. Panującym gatunkiem jest sosna budująca równowiekowe górne piętro drzewostanów. Różnowiekowy świerk występuje we wszystkich piętrach drzewostanu. W warunkach naturalnych w borze mieszanym świeżym najważniejszym z gatunków domieszkowych jest dąb szypułkowy. Wśród gatunków podszytowych pospolitą jest jarzębina. W runie najczęściej panuje trzcinnik leśny, obok którego występują: malina kamionka, borówka czarna, szczawik zajęczy, nerecznica krótkoostna, konwalijka dwulistna, siódmaczek leśny i gruszycki.

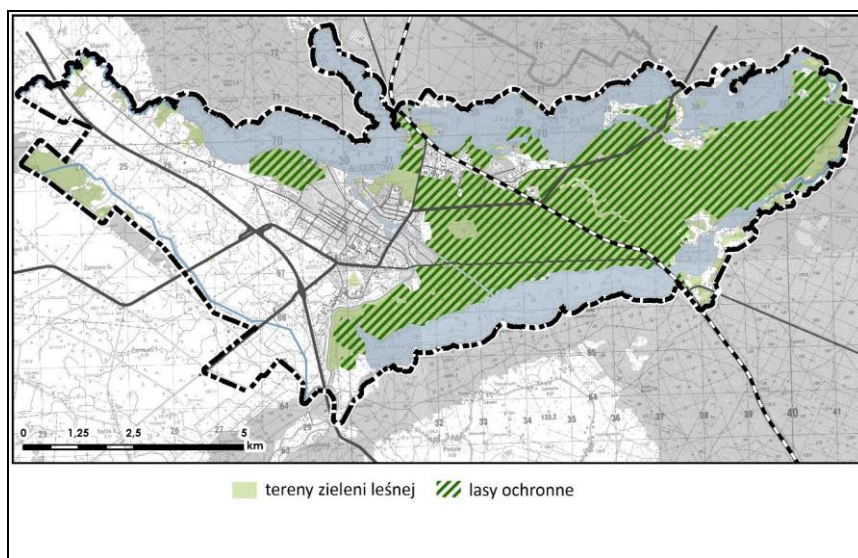
Siedliska olsu i olsu jesionowego obejmują odpowiednio 1,4% i 4,7% powierzchni lasów w obrębie Nadleśnictwa Augustów. Ols związany jest z okresowo zatapianymi torfowiskami niskimi, gdzie drzewostany buduje olsza czarna z domieszką brzozy omszonej czasem świerka, jesionu. Siedlisko olsu jesionowego obejmuje obniżenia o nieco szybszym przepływie wód gruntowych, także okresowo występujących na powierzchni, gdzie gleba zawiera mniej mułu, czyli drobnych cząstek organiczno-mineralnych. Żyzne siedliska olsu jesionowego powinny z natury porastać drzewostany olszowo-jesionowe.

Siedliska wilgotne i bagienne obejmują w sumie nieco ponad 7% powierzchni wszystkich lasów w obrębie Nadleśnictwa Augustów. Siedliska wilgotne różnią się od siedlisk świeżych głównie tym, że

posiadają wodę gruntową na głębokości średnio około 80-140 cm, skąd może ona oddziaływać na korzenie drzew. Na siedliskach bagiennych, woda gruntowa nie opada poniżej 40–50 cm, a często występuje na powierzchni. Na siedliskach boru wilgotnego i bagiennego występują sośniny, po części w borze wilgotnym z domieszką świerka i brzoź. Na siedliskach wilgotnych oraz bagiennych borów mieszanych i lasów mieszanych wśród starszych drzewostanów zdecydowanie przeważa świerk, natomiast wśród drzewostanów młodszych dość liczne są bagienne brzeziny.

Lasy ochronne

Okolo 60% lasów położonych w obrębie Augustów Nadleśnictwa Augustów stanowią lasy ochronne, z czego przeważająca część to lasy położone w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk (42,6%) oraz lasy wodochronne (11,9%). Inne lasy ochronne na tych terenach to lasy stanowiące ostoje zwierzyny podlegające ochronie gatunkowej (4,6%) i lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne (0,4%). Na terenie samego Augustowa 92% lasów pełni funkcję ochronną, uzdrowskowo-klimatyczną. Ich głównym zadaniem jest ochrona warunków i obszarów uzdrowskowych.

Rysunek 5. Lasy pełniące funkcje ochronne

źródło: Nadleśnictwo Augustów, 2012

Tereny zieleni urządzonej

Augustów charakteryzujący się bogactwem lasów i jezior w bezpośrednim otoczeniu strefy zurbanizowanej, nie wymaga tworzenia dużych parków miejskich lub innych tego typu terenów zieleni. Funkcję taką pełnią w tym mieście dwa obiekty – Rynek Zygmunta Augusta oraz teren zaprojektowany przez Marconiego w XIX w jako Nowy Rynek – Park przy Starej Poczcie. Na obu terenach zachował się starodrzew i czytelna kompozycja. Terenem cennym ekologicznie jest także park otaczający muzeum Kanału Augustowskiego, zlokalizowany na półwyspie w rozwidleniu Kanału Augustowskiego i Kanału Bystrego. Najcenniejszym walorem tego miejsca jest zachowany starodrzew.

Bardzo istotnym elementem układu terenów zieleni są w Augustowie bulwary urządzone wzdłuż rzeki Netty z myślą o wypoczynku mieszkańców i turystów. Bulwar po stronie południowo-zachodniej rozszerza się stopniowo, tworząc rodzaj plantów, podkreślających sylwetkę zabudowy centrum. Po stronie północno-wschodniej bulwar przechodzi w układ plaż jeziora Necko. Tereny

doliny Netty na terenie Augustowa są zabagnione. Zachowały się na nich naturalne zbiorowiska siedlisk wodno-błotnych, szuwały i zarośla oraz zadrzewienia – głównie olchy.

Ze względów estetycznych i przyrodniczych, głównie ze względu na starodrzew, istotnym elementem układu terenów zieleni jest także cmentarz w dzielnicy Zarzecze, nieomal sąsiadujący z plażą miejską. Ten układ dopełniają lasy miejskie, na siedlisku głównie boru świeżego, które rozciągają się we wschodniej części miasta. Są to tereny dzielnicy uzdrowskiej – strefy A – pełniące funkcję parku uzdrowskiego.

Cenne gatunki roślin

Zgodnie z opracowaniem Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków „Ostoje ptaków w Polsce” oraz opracowań odnoszących się do Puszczy Augustowskiej oraz Doliny Biebrzy, na terenie Nadleśnictwa Augustów stwierdzono występowanie wielu chronionych i rzadkich gatunków roślin. W tabelach poniżej **wymieniono gatunki roślin objętych ochroną całkowitą i częściową**.

Tabela 6. Wykaz gatunków roślin podlegających ochronie całkowitej na terenie Nadleśnictwa Augustów

Lp	Typ	Nazwa polska	Nazwa łacińska
1	drzewa	Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>
2	krzewy i krzewinki	Brzoza niska	<i>Betula humilis</i>
3		Chamedafne północna	<i>Chamaedaphne calyculata</i>
4		Malina moroszka	<i>Rubus chamaemorus</i>
5		Wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>
6		Wierzba lapońska	<i>Salix lapponum</i>
7		Wierzba borówkolistna	<i>Salix myrtilloides</i>
8	rośliny zielne	Arnika górską	<i>Arnica montana</i>
9		Bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>
10		Buławnik czerwony	<i>Cephalanthera rubra</i>
11		Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>
12		Gnidosz królewski	<i>Pedicularis sceptrum-carolinum</i>
13		Goryczka wąskolistna	<i>Gentiana pneumonanthe</i>
14		Goryczka orzęsiona	<i>Gentiana ciliata</i>
15		Goździk piaskowy	<i>Dianthus arenarius</i>
16		Grązel drobny	<i>Nuphar pumila</i>
17		Grzybienie północne	<i>Nymphaea candida</i>
18		Grzybieńczyk wodny	<i>Nymphoides peltata</i>
19		Kosaciec syberyjski	<i>Iris sibirica</i>
20		Kotewka orzech wodny	<i>Trapa natans</i>
21		Kruszczyk błotny	<i>Epipactis palustris</i>
22		Kruszczyk rdzawoczerwony	<i>Epipactis atrorubens</i>
23		Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>
24		Kukuczka kapturkowata	<i>Neottianthe cucullata</i>
25		Lepnica litewska	<i>Silene lithuanika</i>
26		Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>
27		Lipiennik Loesela	<i>Liparis loeselii</i>
28		Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>
29		Mącznica lekarska	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>
30		Miodokwiat krzyżowy	<i>Herminium monorchis</i>
31		Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>
32		Obuwik pospolity	<i>Cypripedium calceolus</i>

33		Orlik pospolity	<i>Aquilegia vulgaris</i>
34		Ostrołódka kosmata	<i>Oxytropis pilosa</i>
35		Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>
38		Pełnik europejski	<i>Trollius europaeus</i>
39		Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>
40		Podkolan zielonawy	<i>Platanthera chlorantha</i>
41		Pokrzyk wilcza jagoda	<i>Atropa belladonna</i>
		Pomocnik baldaszkowy	<i>Chimaphila umbellata</i>
		Przylaszczka pospolita	<i>Hepatica nobilis</i>
42		Rosiczka okrągłolistna	<i>Drosera rotundifolia</i>
43		Rosiczka długolistna	<i>Drosera longifolia (anglica)</i>
44		Rosiczka pośrednia	<i>Drosera intermedia</i>
45		Sasanka łąkowa	<i>Pulsatilla pratensis</i>
46		Sasanka otwarta	<i>Pulsatilla patens</i>
47		Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>
48		Storczyk krwisty	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
49		Storczyk męski	<i>Orchis mascula</i>
50		Storczyk plamisty	<i>Orchis maculata</i>
51		Storczyk szerokolistny	<i>Dactylorhiza majalis</i>
52		Tajęża jednostronna	<i>Goodyera repens</i>
53		Torfowce	<i>Sphagnum</i>
54		Wątlík błotny	<i>Hammarbya paludosa</i>
55		Wielosił błękitny	<i>Polemonium coeruleum</i>
56		Wyblin jednolistny	<i>Malaxis monophyllos</i>
57		Zawilec wielokwiatowy	<i>Anemone sylvestris</i>
58		Zimozioł północny	<i>Linnaea borealis</i>
59	paprotniki	Pióropusznik strusi	<i>Mateucia struthiopteris</i>
60		Widłak cyprysowaty	<i>Diphasiastrum tristachyum</i>
61		Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>
62		Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>
63		Widłak spłaszczony	<i>Diphasiastrum complanatum</i>
64		Widłak wroniec	<i>Huperzia selago</i>
65	grzyby	Purchawica olbrzymia	<i>Langermannia gigantea</i>
66		Smardz jadalny	<i>Morchella esculenta</i>
67		Smardz stożkowaty	<i>Morchella conica</i>
68		Soplówka gałęzista	<i>Herichium ramosum</i>
69		Szmaciak gałęzisty	<i>Sparassis crispa</i>
70		Szyszkowiec łuskowaty	<i>Strobilomyces strobilaceus</i>
71	porosty	Brodaczka zwyczajna	<i>Usnea filipendula</i>
72		Granicznik płucnik	<i>Lobaria pulmonaria</i>
73		Pwężnica psia	<i>Peltigera canina</i>

źródło: Plan urządzenia gospodarstwa leśnego Nadleśnictwa Augustów

Fauna

Na terenie Puszczy Augustowskiej, która obejmuje swym zasięgiem także część omawianego obszaru, stwierdzono dotychczas występowanie ponad dwóch tysięcy gatunków zwierząt, z czego najliczniej reprezentowany jest świat owadów. Kręgowce reprezentuje około 30 gatunków ryb, 12 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, około 230 gatunków ptaków oraz ponad 40 gatunków ssaków.

Owady

Na śródleśnych torfowiskach Puszczy Augustowskiej znajduje się jedyne w Polsce stanowisko motyla skalnika arktycznego. Inne gatunki reliktowych motyli to perłowiec tundrowy i perłowiec błotny. Występuje tu też trzmiel tajgowy.

Ryby

Do charakterystycznych gatunków ryb występujących na tych terenach należy sieja, sielawa i stynka. Są to gatunki wymagające głębokich i czystych zbiorników wodnych.

Płazy i Gady

W gronie płazów, które można znaleźć na terenie Puszczy Augustowskiej nieliczna i zagrożona jest rzekotka drzewna, z gadów stale zmniejsza swą liczebność żmija zygzakowata.

Ptaki

Ponad 170 gatunków ptaków uznano na terenie puszczy za lęgowe. Do gatunków typowo północnych można zaliczyć głuszca, cietrzewia i jarząbka, włochatkę, kwiczoła, gągoła i nurogęś. Rozległość powierzchni leśnej warunkuje możliwość gniazdowania ptaków typowych dla wnętrza lasu m.in. dużych drapieżników, puchacza, bociana czarnego i dzięcioła trójpalczastego. Najliczniejszym ptakiem drapieżnym puszczy jest myszołów o liczebności szacowanej na około 100 par. Charakterystycznym dla śródleśnych bagien i łąk jest żuraw. Blisko 80 par tego gatunku zakłada tu gniazda wczesną wiosną. Kruk osiąga na obszarze Puszczy Augustowskiej najwyższe zagęszczenia w Polsce, powyżej 16 par na 100 km².

Ze względu na olbrzymie znaczenie dla ptactwa (gniazdowanie ginących i rzadkich gatunków) Puszcza Augustowska została uznana za ostoję ptaków o randze europejskiej i znalazła się w granicach sieci obszarów Natura 2000.

Ssaki

Spośród ssaków, najbardziej charakterystycznym jest bóbr europejski, który osiąga w Puszczy Augustowskiej najwyższe w Polsce zagęszczenie - ponad 40 rodzin/100 km², a także występujący tylko w tym rejonie Polski borealny zając bielak, zamieszkujący zwarte tereny leśne i torfowiska. Na całym obszarze Puszczy żyje tylko kilka osobników bardzo rzadkiego już rysia. Puszczańska populacja wilka szacowana jest na około 30 osobników. W puszczy żyją trzy obce gatunki ssaków: piżmak, norka amerykańska oraz jenot.

Puszcza Augustowska znana jest także z dużego zagęszczenia zwierzyny grubej: sarny, której liczebność wynosi około 3500 sztuk, dzika - około 900 sztuk i jelenia szlachetnego - około 1600 sztuk. Dużo rzadszy największy ssak puszczy - łось, zamieszkuje puszcę w liczbie ponad 200 osobników.

Na obszarze Augustowa, w części silnie zurbanizowanej fauna prezentowana jest głównie przez gatunki synantropijne.

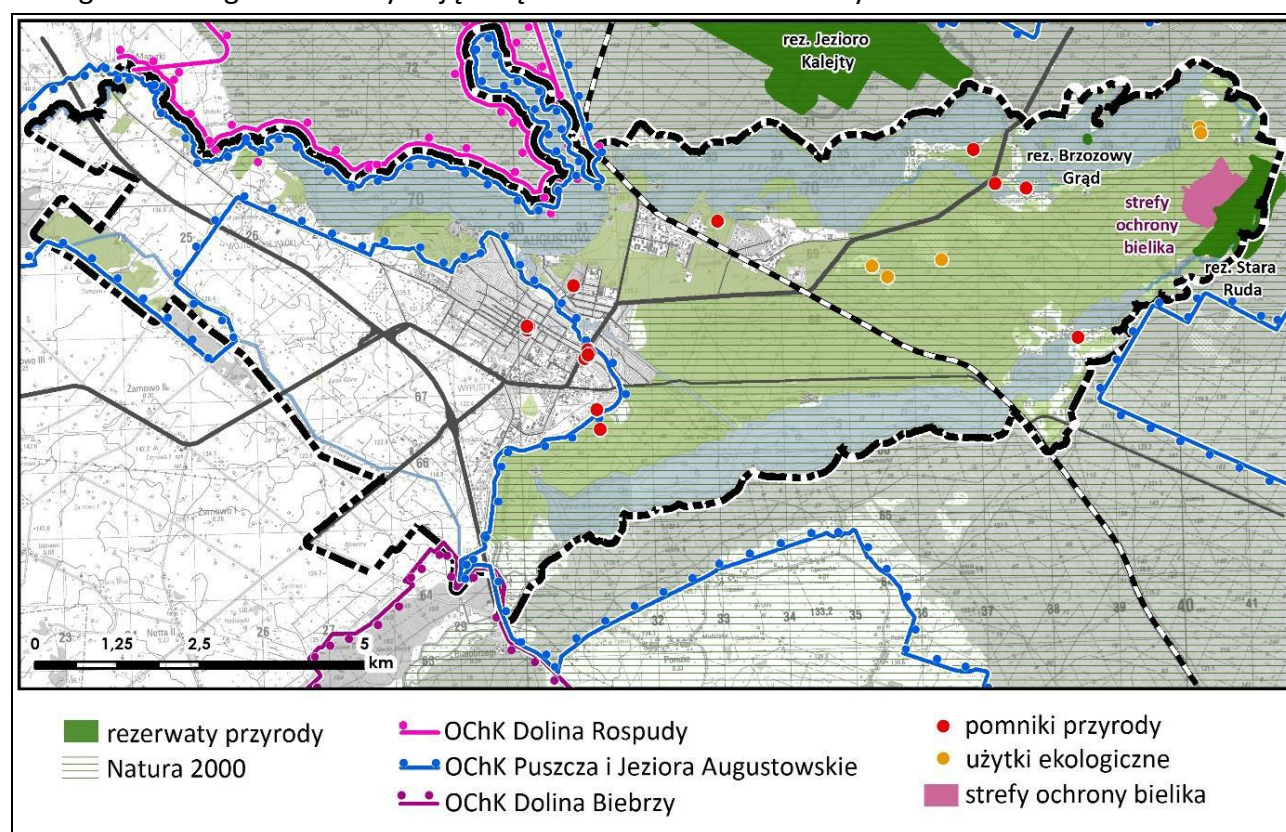
Cenne gatunki zwierząt

Wiele gatunków zwierząt występujących na obszarze Puszczy Augustowskiej, w tym Nadleśnictwa Augustów, podlega ochronie. Część z nich znajduje się w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt”,

która zawiera opis gatunków zwierząt uznanych za zanikające, silnie zagrożone wyginięciem, rzadkie i narażone na wyginięcie. Spośród gatunków opisanych w tej publikacji na terenie Nadleśnictwa Augustów występuje m.in. żółw błotny, z ptaków błotniak zbożowy i dzięcioł trójpalczasty, z ssaków: wilk i zając bielak.

6.2.6. Obszary objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Według danych GUS (stan na koniec 2016 r.) na terenie miasta Augustów zlokalizowano występowanie 5 657,69 ha obszarów objętych ochroną prawną w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Wspomniana ustawa traktuje również o obiektach chronionych w formie pomników przyrody, powołanych na terenie miasta w liczbie 13 obiektów. Obszary należące do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 objęte ochroną w ramach Dyrektywy Ptasiej zajmują powierzchnię około 4 738 ha, natomiast w ramach Dyrektywy Siedliskowej – około 4 516 ha. System obszarów chronionych w mieście i jego bezpośrednim sąsiedztwie jest rozbudowany. Część obszarów jest rozległa, co powoduje, że poszczególne formy ochrony przyrody często się pokrywają. Funkcjonowanie każdej z form ochrony przyrody wiąże się z obowiązywaniem pewnych zakazów i nakazów, co często powoduje znaczne ograniczenia, szczególnie tam gdzie obszary objęte są kilkoma formami ochrony.

Rysunek 6. Systemy obszarów chronionych w obrębie miasta Augustów

Źródło: RDO

Rezerwaty przyrody

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody ochroną w formie rezerwatu objęte są tereny, na których w stanie naturalnym lub mało zmienionym zachowane są ekosystemy,

rzadkie i wartościowe gatunki roślin i zwierząt oraz elementy przyrody nieożywionej mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, krajobrazowych lub kulturowych. W rezerwach przyrody mamy do czynienia z różnym stopniem ingerencji człowieka koniecznej dla zachowania celów ochrony. Ochrona ścisła jest szczególną formą gospodarki rezerwatowej, która polega na całkowitym i trwałym wykluczeniu bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów.

Tabela 7. Rezerwy przyrody na terenie miasta Augustów

Lp.	Nazwa rezerwatu	Pow. (ha)	Rok utworzenia	Typ
1	Brzozowy Grąd	0,09	1963	florystyczny
2	Stara Ruda	76,12	1980	krajobrazowy

Źródło: opracowanie własne

„Brzozowy Grąd” to rezerwat florystyczny, który ze względów naukowych i dydaktycznych, ma na celu ochronę stanowisk obuwika pospolitego. Powstał na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 stycznia 1963 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1963 Nr 14, poz. 81). Obejmuje niewielką wyspę na jeziorze Studzienicznym, porośniętą lasem grądowym z dominacją w drzewostanie brzozy omszonej i olszy czarnej.

„Stara Ruda” to rezerwat leśny, mający na celu ochronę źródeł rzeki Rudawki oraz fragmentu borów torfowcowych na południowo-wschodniej granicy naturalnego ich zasięgu. Rezerwat ten powstał na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 11 sierpnia 1980 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1980r., nr 19, poz. 94). Obejmuje górną część zatorfionej, rynnowatej doliny polodowcowej oraz część otaczających ją wyniesień. W górnym fragmencie doliny występują liczne źródła rzeki Rudawki. Rezerwat „Stara Ruda” obejmuje również fragmenty boru bagiennego (torfowego) z ok. 150-letnim drzewostanem. W rezerwacie występuje: sosna, świerk, brzoza oraz w domieszcze modrzew, w runie gatunki chronione m.in. wawrzynek wilcze-łyko oraz widłaki. Zajmuje obszar 83,15 ha.

Rysunek 7. Rezerваты przyrody na terenie miasta Augustów

Źródło: <http://geoserwis.qdos.gov.pl/mapy/?showExternalObject=68F451FED5DA29F0DFE7F1309B7D4B31>[wejście 10.06.2017r.]

Obszary objęte Programem Rewitalizacji znajdują się poza terenem wskazanych powyżej rezerwatów.

Obszar Chronionego Krajobrazu (OCHK)

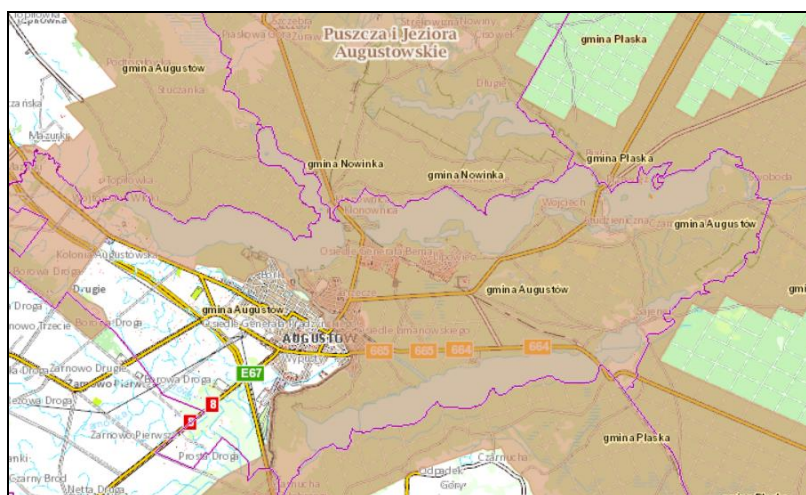
W granicach administracyjnych miasta znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”. OChK powołano rozporządzeniem Wojewody Suwalskiego w 1991 r. Aktualnie obszar funkcjonuje na mocy rozporządzenia nr 21/05 Wojewody Podlaskiego z dn. 25.02.2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. o nr 54, poz. 734, ze zm.). Według danych GUS na terenie miasta położony jest fragment obszaru o powierzchni 5 570 ha, co stanowi około 75 % powierzchni miasta.

W bezpośrednim sąsiedztwie miasta zlokalizowane są jeszcze dwa obszary chronionego krajobrazu, tj. OChK „Dolina Rospudy” oraz OChK „Dolina Biebrzy”.

Tabela 8. Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie i w okolicach Augustowa

Nazwa	Powierzchnia (ha)	Rok utworzenia	Cel ochrony
Puszcza i Jeziora Augustowskie	69 574,99	1991	ochrona i zachowanie jednego z największych i najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksu leśnego Puszczy Augustowskiej oraz wartości kulturowych i historycznych Kanału Augustowskiego
Dolina Biebrzy (poza granicami miasta)	28 442,27	1991	ochrona i zachowanie fragmentu doliny Biebrzy o naturalnym charakterze, stanowiącej niejako strefę ochronną w środkowej części Biebrzańskiego Parku Narodowego
Dolina Rospudy (poza granicami miasta)	23 710,86	1998	ochrona i zachowanie doliny Rospudy odznaczającej się wysokim stopniem naturalności, z roślinnością torfowiskową zbiorowisk leśnych i nieleśnych

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 8. Obszar Chronionego Krajobrazu na terenie miasta Augustów

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?showExternalObject=68F451FED5DA29F0DFE7F1309B7D4B31>[wejście 10.06.2017r.]

Celem ochrony OChK „Puszcza i Jeziora Augustowskie” jest zachowanie jednego z największych i najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksu leśnego Puszczy Augustowskiej oraz wartości kulturowych i historycznych Kanału Augustowskiego.

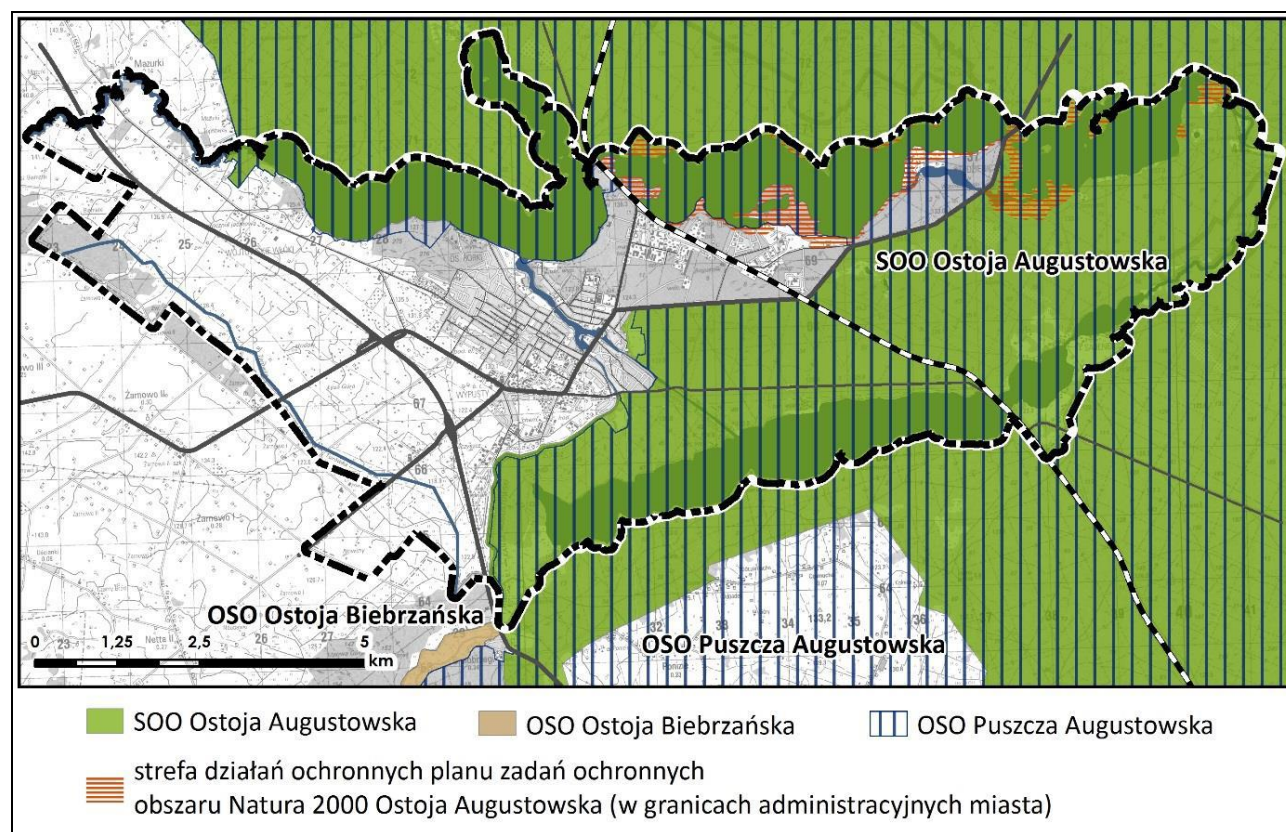
Obszary objęte Programem Rewitalizacji znajdują się w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Obszary Natura 2000

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków oraz specjalne obszary ochrony siedlisk. Obszar taki może obejmować inne obiekty lub obszary stanowiące formy ochrony przyrody.

Na terenie Augustowa ustanowiono dwa obszary Natura 2000 zajmujące 4786 ha:

- PLB200002 „Puszcza Augustowska” - obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) – o powierzchni na terenie miasta ok. 4738 ha, co stanowi ok. 59% powierzchni miasta,
- PLH200005 „Ostoja Augustowska” - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) – o powierzchni na terenie miasta ok. 4516 ha, co stanowi ok. 56% powierzchni miasta.

Rysunek 9. Natura 2000 na terenie miasta Augustów

Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Augustowa

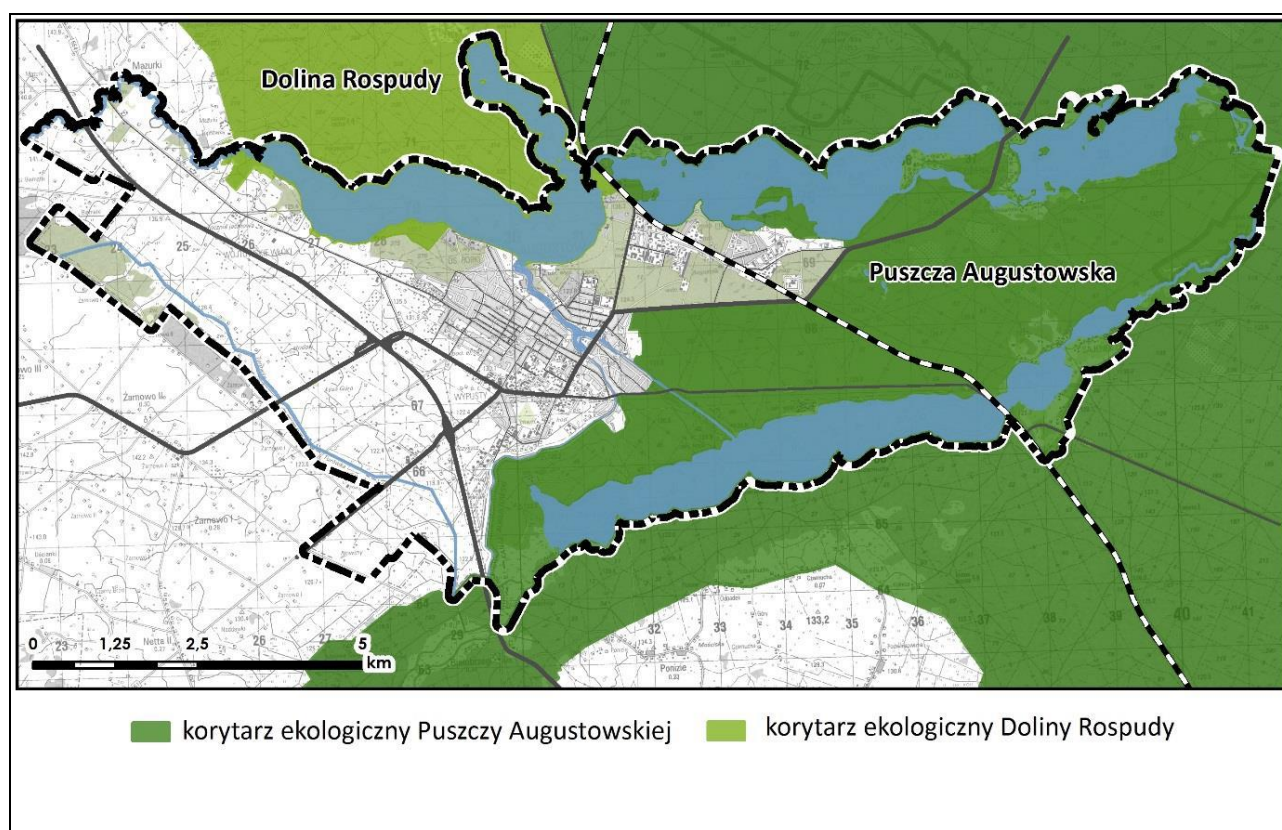
„Puszcza Augustowska” (PLB200002) – obszar specjalnej ochrony ptaków, obejmującej polską część Puszczy Augustowskiej oraz jej obrzeża; stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej E 24; na terenie objętym ochroną zanotowano występowanie, co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi; w okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, bocian czarny, cietrzew, dzięcioł białostrzygi, dzięcioł trójpalczasty, dzięcioł zielonosiwy, gadożer, głuszec, kania czarna, kania ruda, kraska, łabędź krzykliwy, orlik krzykliwy, żuraw, włochatka, podgorzałka, puchacz, trzmiełojad; w dość wysokim zagęszczeniu zanotowano występowanie bielika;

„Ostoja Augustowska” (PLH200005) – specjalny obszar ochrony siedlisk; częściowo pokrywa się z obszarem „Puszcza Augustowska”; w obrębie obszaru dominują bory sosnowe oraz dobrze zachowane bagniste i wilgotne lasy szpilkowe, ze 180-letnimi drzewostanami sosnowymi na torfach; na terenie ostoi zlokalizowane są liczne jeziora dystroficzne oraz rozległe obszary porośnięte olszyną bagienną i płacami drzewostanów grądowych; obszar stanowi miejsce bytowania wielu zagrożonych gatunków, a w tym rysia, wydry, i bobra europejskiego; łącznie stwierdzono tu występowanie 6 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej oraz 11 siedlisk z załącznika I Dyrektywy.

Korytarze ekologiczne

Puszcza Augustowska w powiązaniu z siecią hydrograficzną i systemem obszarów chronionych zapewnia ciągłość ekologiczną obszaru. W obrębie Augustowa swój przebieg mają 2 korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, tj.:

- korytarz Dolina Rospudy (KPn-4B) – biegnący w północnej części miasta,
- korytarz Puszcza Augustowska (GKPn-4) – zlokalizowany we wschodniej części miasta; stanowi obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym.

Rysunek 10. Korytarze ekologiczne na terenie miasta Augustów

Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Augustowa

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych

rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

Na terenie Augustowa znajduje się obecnie 13 pomników przyrody, do których należą pojedyncze drzewa lub ich grupy.

Tabela 9. Pomniki przyrody na terenie miasta Augustów

lp.	nr pomnika	przedmiot ochrony	obiekt	wiek	obwód	wysokość	nr działki	rok powołania
1	2. S	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy	-	5,12 m	24,5 m	4117 Studzieniczna	1952
2	177. S	pojedyncze drzewo	lipa drobnolistna	ok. 140 lat	3,15 m, 3,40 m	24 m	4996/6 Prądyńskiego 36	1978
3	329. S	pojedyncze drzewo	wiąz pospolity	-	4,41 m	28 m	4219 Sajenek	1993
4	331. S	pojedyncze drzewo	sosna pospolita	180 lat	3,00 m	27 m	Leśnictwo Lipowiec – oddział 48	1993
5	333. S	pojedyncze drzewo	jesion wyniosły	-	2,23 m	18,0 m	3705/2 park przy Starej Poczcie	1993
6	334.1. S	grupa drzew	klon zwyczajny	-	2,60 m	15 m	3197 park na Rynku Zygmunta Augusta	1993
	334.2. S		klon zwyczajny	-	2,71 m	17 m		1993
	334.3. S		klon zwyczajny	-	2,90 m	16 m		1993
	334.4. S		klon zwyczajny	-	3,20 m	18 m		1993
7	348.1. S	grupa drzew	klon pospolity	-	2,87 m	17-19 m	3705/2 park przy Starej Poczcie	1993
	348.2. S		klon pospolity	-	2,72 m	17-19 m		1993
8	393. S	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy	ok. 200 lat	2,83 m	21 m	3727 ul. Wybickiego 2	1994
9	394. S	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy	ok. 400 lat	3,85 m	24 m.	835/1 ul. Wybickiego 4	1994
10	629. S	grupa drzew	sosna zwyczajna 16 szt.	ponad 185 lat	2,20 - 2,50 m	20 - 23 m	Leśnictwo Studzieniczne – oddział 24f	1998
11	631. S	pojedyncze drzewo	sosna zwyczajna	-	2,78 m	26 m	Leśnictwo Lipowiec – oddział 4a	1998
12	1921	pojedyncze drzewo	sosna zwyczajna „Kropinia”	198 lat	2,72 m	31 m	24/4 nad Stawem Studzieni-czańskim	2011
13	1925	pojedyncze drzewo	sosna zwyczajna „Korona”	ok. 150-180 lat	11,9 m 2,6 m	30 m	48 cmentarz parafialny przy ul. Zarzecze	2012

Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Augustowa

Rysunek 11. Położenie pomników przyrody na terenie miasta Augustów

Źródło: www.geoserwis.qdos.gov.pl

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Na obszarze Augustowa znajduje się pięć użytków ekologicznych. Zostały one ustanowione rozporządzeniem Wojewody Podlaskiego nr 68/05 z dnia 21 grudnia 2005r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2005r., nr 264, poz. 3045).

Szczególnymi celami ochrony użytków ekologicznych Augustowa jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych, ekosystemów bagiennych ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt.

W tabeli nr 10 wymieniono znajdujące się na terenie Augustowa użytki ekologiczne wraz z ich charakterystyką.

Tabela 10. Użytki ekologiczne na terenie Augustowa

L.p.	Nazwa użytku	Nr ewid. użytku	Leśnictwo	Gmina	Nr oddziału	Nr działki	Pow. użytku w działce [ha]	Całkowita pow. działki [ha]	Właściciel gruntu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ekosystemy bagienne									
1	Stawik studzieniczański	275	Lipowiec	Augustów	16 h	5016	0,98	34,38	Skarb Państwa
2	Ślepe jeziorko	276	Lipowiec		16 l	5016	0,86		w zarządzie Nadleśnictwa Augustów
3	Leśne oko	277	Studzieniczne		28 i	5028	0,29	23,39	
4	Suchar czarnobrodzki	278	Czarny Bród		80 m	80/2	0,70	23,39	
5	Bagno czarnobrodzkie	279	Czarny Bród		80 l	80/2	1,69		

źródło: Rozporządzenie nr 68/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 12 grudnia 2005 r.

Udział powierzchniowych form ochrony przyrody w ogólnej powierzchni gminy jest wysoki, co świadczy o wysokich walorach przyrodniczych analizowanego obszaru. Istniejące formy ochrony mają za zadanie ochronę cennego krajobrazu, który w dużej mierze zachował naturalny charakter. Zadanie to ma być realizowane dzięki celom oraz zakazom wprowadzonym na tych obszarach, określonych w rozporządzeniach lub uchwałach powołujących te obszary.

Tabela 11. Potencjalne zagrożenia form ochrony przyrody zlokalizowanych na terenie miasta Augustów

Nazwa formy ochrony przyrody	Zagrożenia
Obszar Natura 2000 „Puszcza Augustowska” PLB 200002	Zagrożenia dla gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 „Puszcza Augustowska”: – koszenie / ścinanie, – wycinka lasu – inne rodzaje praktyk leśnych (brak kęp starodrzewów na zrębach, obniżenie wieku rębności), – sporty i różne formy czynnego wypoczynku uprawiane w plenerze), – inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, – zalesianie, – gospodarka leśna ogólnie, – zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie ogólnie, – wypalanie, – zabudowa rozproszona, – wędkarstwo – płoszenie Szczegółowe zagrożenia oraz cele ochrony dla poszczególnych gatunków ptaków zostały w szczegółowy sposób opisane w dokumentacji do Planu zadań ochronnych Natura 2000 (PLB200002) „Puszcza Augustowska” w województwie podlaskim. Każdy z gatunków ptaków posiada charakterystyczne dla siebie siedlisko oraz swoisty sposób rozmnażania i zerowania, co zostało uwzględnione podczas określania działań ochronnych. Celem nie zagrażania przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000 „Puszcza Augustowska” wskazano działania, które będą ograniczały działalność człowieka na terenach ich występowania. Określono działania związane z ochroną czynną gatunku, jak również działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania, np.: – Nurogęś – ochrona miejsc gniazdowania – zachowanie drzew dziuplastych i strefy starodrzewów (szczególnie 140 lat i starszych) o szerokości 20 – 40 m wzdłuż brzegów jezior i cieków. Dla pozostałych gatunków występujących w rewirach lęgowych na jeziorach miasta nie przewiduje się zadań ochronnych.
Obszar Natura 2000 „Ostoja Augustowska” PLH 200005	Zagrożenia: – rozwój sieci drogowej przecięcie ostoji przez planowaną drogę ekspresową (VIA Baltica), które spowoduje nieodwracalną fragmentację obszarów leśnych oraz zmiany stosunków wodnych i wysokie zagrożenie siedlisk torfowiskowych (szczególnie obwodnica Augustowa w dolinie rzeki Rospudy), – niektóre przejawy gospodarki leśnej – wycinanie starodrzewi, wprowadzanie obcych gatunków drzew (np. buka, modrzewia – obszar jest już poza ich naturalnym zasięgiem), a zwłaszcza krzewów (głogi,

	róża pomarszczona, tawuły – powoduje to zacinienie runa i zanik niektórych rzadkich gatunków), zalesianie łąk, muraw, – rozwój sieci osadniczej, są zwłaszcza intensyfikacja zagospodarowania turystycznego brzegów jezior, obniżenie poziomu wód gruntowych, oddziaływanie sieci rowów odwadniających, – eutrofizacja jezior wskutek spływów nieczystości i nawozów z pól, co jest przyczyną zanikania podwodnych łąk ramienicowych, – rozprzestrzenianie się niektórych gatunków, dawniej sadzonych, zwłaszcza tzw. Czeremchy amerykańskiej (sprzyja to ekspansji szuwarów i związanych z nimi ekspansywnych gatunków – zwłaszcza trzciny w miejsce cennych zbiorowisk mechowisk niskoturzycowych), – zmiana sposobu gospodarowania – zaprzestanie użytkowania niskoproduktywnych, ekstensywnych łąk i pastwisk, co często prowadzi do ich zarastania.
Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”	<i>Opis:</i> Czynna ochrona ekosystemów Obszaru, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki leśnej, polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych kompleksu leśnego Puszczy Augustowskiej. <i>Zakazy:</i> 1. Zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2. Likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 3. Wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu; 4. Wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; 5. Dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 6. Likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych; 7. Lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. <u>Zakaz nr 7 nie dotyczy:</u> – obszarów zwartej zabudowy miejscowości w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod

	warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.); – siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód; – terenów ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych; – istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej nie kolidującej z podstawowym i uzupełniającym przeznaczeniem terenu, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r., gdzie dopuszcza się ich odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2013 r. poz. 1409 ze zm.) w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania zabudowy do brzegów wód, a także zwiększania istniejącej powierzchni zabudowy: ▪ o nie więcej niż 10m² w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100 m², ▪ o nie więcej niż 10% w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100 m²; – zbiorników wodnych pochodzenia antropogenicznego o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i o głębokości nie większej niż 3 m; – terenów w granicach administracyjnych miasta Augustowa <u>Zakazy nr 3 i 4nie dotyczą części obszaru, na których położone są złoża skał:</u> – udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej; – udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.; – udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.; – wykorzystywanych do celów leczniczych w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 651 z późn. zm.)
Rezerwat „Brzozowy Grąd”	<i>Opis:</i> Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych obuwika pospolitego. <u>Zagrożenia:</u> – postępująca sukcesja drzew i krzewów powodująca zanik obuwika pospolitego, – nadmierna penetracja terenu przez turystów. <u>Działania ochronne:</u> – wykaszanie roślinności zielnej, – usuwanie roślinności krzewiastej

	Plan ochrony dla rezerwatu „Brzozowy grąd” ogranicza możliwość lokalizacji funkcji zabudowy w pobliżu ww. rezerwatu (§7): „Wprowadza się następujące ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych: – nanieść granice rezerwatu na rysunki planów zagospodarowania przestrzennego; – nie lokalizować w otoczeniu 100 m od granic rezerwatu urządzeń i budowli, mogących pogorszyć stan środowiska.”
Rezerwat „Stara Ruda”	<i>Opis:</i> Jest to rezerwat leśny. Został utworzony celem ochrony naturalnych, malowniczych źródeł rzeki rudawki otoczonych borami torfowcowymi. Zajmuje on górną część zatorfionej rynnowatej doliny polodowcowej, nachylonej łagodnie w kierunku południowo – zachodnim, oraz część wzniesień otaczających dolinę. W górnym fragmencie doliny występują liczne źródła dające początek strumieniowi o nazwie Rudawka, wpadającemu do jeziora Staw – Sajenek. W części źródłkowej występują zbiorowiska łęgu olszowego. Niewielkie płaty łęgu spotyka się również w części środkowej rezerwatu w sąsiedztwie strumienia. W tej części rezerwatu występują również płaty turzycy prosowej. Największą powierzchnię rezerwatu stanowi zespół boru mieszanego torfowcowego. Natomiast na stokach wyniesień otaczających dolinę występuje trzcinikowo – świerkowy bór mieszany. Wierzchowinę wyniesień porastają bory sosnowe z przewagą młodych drzewostanów powstałych ze sztucznego odnowienia zrębów. Na terenie rezerwatu występuje interesująca ornitofauna. Spotyka się tu m.in. zimorodka oraz bielika. Z dużych ssaków występują tu: sarny, jelenie, dziki, lisy, jenoty i inne. <u>Zakazy:</u> – wycinania drzew i pobierania użytków drzewnych, z wyjątkiem wypadków uzasadnionych potrzebami gospodarstwa rezerwatowego, – zmiany stosunków wodnych naruszających w sposób istotny warunki ekologiczne, – zbierania ziół leczniczych i innych roślin oraz zbierania owoców i nasion drzew i krzewów, z wyjątkiem nasion na potrzeby odnowienia lasu, – pozyskiwania ściółki leśnej i pasania zwierząt gospodarskich, – niszczenia gleby i pozyskiwania kopalin, – zanieczyszczania wody i terenu, wzniesienia ognia oraz zakłócania ciszy, – niszczenia drzew i innych roślin, – polowania, chwytania, płoszenia, zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia gniazd, wybierania jaj i piskląt wszystkich gatunków ptaków, – umieszczania tablic, napisów i innych znaków, z wyjątkiem tablic, napisów i innych znaków związanych z ochroną rezerwatów, – wznoszenia budowli oraz zakładania i budowy urządzeń komunikacyjnych i innych urządzeń technicznych,

	– pływania sprzętem motorowodnym w rezerwacie, – przebywania poza miejscami wyznaczonymi.
Użytki ekologiczne	<i>Opis:</i> Zgodnie z art. 42 Prawa ochrony przyrody użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. <u>Zakazy:</u> – niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru; – wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych; – uszkodzenia i zanieczyszczania gleby; – dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej; – likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych; – wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych; – zmiany sposobu użytkowania ziemi; – wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów; – umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; – umieszczania tablic reklamowych

(źródło: GDOŚ: Centralny Rejestr Form ochrony Przyrody)

W odniesieniu do potencjalnego zagrożenia form ochrony przyrody (na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) występujących na terenie gminy, zidentyfikowano następujące zagrożenia:

- ze względu na położenie gminy i szlaki komunikacyjne występują zagrożenia związane z zanieczyszczeniami powietrza, zagrożenie związane z transportem kołowym i kolejowym, emisja hałasu komunikacyjnego i przemysłowego,
- wzrost terenów pod zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną kosztem wysokich walorach przyrodniczo – krajobrazowych.

Skuteczna ochrona wielu gatunków zwierząt wymaga nie tylko ochrony gatunkowej czy obszarowej. Niezbędne jest również zachowanie, łączności ekologicznej pomiędzy płacami siedlisk dostępnych dla tych zwierząt. Jest to szczególnie ważne w przypadków gatunków o znacznych wymaganiach przestrzennych, jak np. duże drapieżniki. Zbyt małe i dodatkowo izolowane populacje zagrożone są wyginięciem ze względu na ich niewielką zmienność genetyczną i silny

wpływ czynników losowych. Poszczególne gatunki zwierząt przemieszczają się najczęściej wielokrotnie wzdłuż tych samych obszarów – które dobrze znają i które zapewniają im bezpieczeństwo. Korytarze ekologiczne umożliwiają zmniejszenie stopnia izolacji poszczególnych płatów siedlisk i ułatwienie przemieszczania się organizmów pomiędzy nimi, a co za tym idzie, zwiększenie prawdopodobieństwa kolonizacji izolowanych płatów. Korytarze powodują zwiększenie przepływu genów pomiędzy płatami siedlisk zapobiegające utracie różnorodności genetycznej oraz przeciwdziałające depresji wsobnej a także wpływają na obniżenie śmiertelności, szczególnie wśród osobników młodych, wypartych z płatów dogodnych siedlisk, wskutek zachowań terytorialnych.

Wzdłuż korytarzy może odbywać się ekspansja wielu gatunków zwierząt, zwłaszcza związanych z różnymi typami środowisk zarówno leśnych, jak i odkrytych. Korytarz ekologiczny z racji swego przeznaczenia powinien charakteryzować się dobrym stanem środowiska. W dolinie jednym z najważniejszych czynników jest czystość wody w rzece, zależąca od gospodarczej aktywności w granicach całego dorzecza. Korytarze ekologiczne spełniają swoją funkcję jedynie wówczas, gdy są drożne na całej swojej długości. Oznacza to, że na obszarze korytarza ekologicznego musi być zachowany, korzystny z punktu widzenia możliwości przemieszczania określonych gatunków, układ siedlisk, a istniejące bariery migracyjne nie powinny znacząco wpływać na możliwości ich migracji. W praktyce szereg czynników, zarówno o charakterze naturalnym, jak i przede wszystkim antropogenicznym, powoduje zakłócenie, a nawet przerwanie ich ciągłości i wynikającą z niej fragmentację i izolację siedlisk. W konsekwencji utrudnia to lub uniemożliwia migrację i wymianę osobników pomiędzy populacjami. Czynniki powodujące przerwanie łączności ekologicznej określane są mianem barier ekologicznych. Do potencjalnych barier można zaliczyć:

- infrastrukturę komunikacyjną – przede wszystkim drogi o dużym natężeniu ruchu, ogrodzone drogi ekspresowe i autostrady oraz linie szybkich kolei,
- tereny zabudowane – przede wszystkim rozwój zabudowy wzdłuż dróg, terenów przemysłowych oraz składowisk i innych rozległych obszarów zurbanizowanych,

Realizacja zadań zaplanowanych w programie w powyższym zakresie może chwilowo zakłócić funkcjonowanie korytarzy. Niemniej jednak realizacja zadań Strategii skupiona jest głównie na remontach i przebudowach już istniejących dróg, a więc nie przyczyni się do fragmentacji korytarzy ekologicznych, gdyż nie spowoduje fragmentaryzacji istniejących siedlisk przyrodniczych, a więc nie wpłynie na wystąpienie zakłóceń w ich funkcjonowaniu.

Realizacja ustaleń zawartych w *Programie* może zostać utrudniona poprzez następujące problemy, wynikające z potencjalnych zagrożeń środowiska:

- Katastrofy naturalne lub antropogeniczne (pożary lasów i torfowisk, zagrożenia powodziowe, huragany i silne wiatry, transport materiałów niebezpiecznych),
- Nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem
- Pogłębiająca się nieskuteczność w egzekwowaniu przepisów prawa miejscowego, w szczególności w zakresie ładu przestrzennego i turystyki,
- Niebezpieczeństwo nasilania się różnic między ochroną środowiska a strategicznym dla regionu rozwojem społeczno-gospodarczym (konflikty w zakresie powstawania przedsięwzięć na obszarach chronionych),

- Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska.

Ustalenia zawarte w Programie zostały poddane analizie pod względem zgodności z zakazami określonymi w:

- Szablon projektu dokumentacji Planu, Dokumentacja Planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (PLB 200002) „Puszcza Augustowska” w województwie podlaskim,
- Mapa przeglądowa lokalizacji zadań ochronnych w obszarze Natura 2000 PLB 200002 Puszcza Augustowska, Biuro urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku,
- Mapa przeglądowa rozmieszczenia gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 PLB 200002 Puszcza Augustowska, Biuro urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku,
- Standardowy formularz danych Natura 2000 Puszcza Augustowska,
- Założenia do opracowania projektu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 „Puszcza Augustowska” PLB20002,
- Zarządzenie nr 27/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 31 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005,
- Projekt Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLB 200002 Puszcza Augustowska,
- Uchwała Nr XII/89/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie,
- SFD Ostoja Augustowska PLH 200005

Ustalenia *Programu* nie stoją w sprzeczności z zakazami określonymi w wyżej wymienionych rozporządzeniach.

6.2.7. Walory krajobrazowe

Augustów to miasto o wysokich walorach krajobrazowych. Położenie miasta w otoczeniu jezior i lasów, czyni je bardzo atrakcyjnym miejscem dla rozwoju turystyki. Zgodnie z danymi GUS z 2015r. tereny o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione zajmują w Augustowie powierzchnię 6264,88 ha, co stanowi blisko 70% powierzchni ogólnej tego miasta. Z tego rezerwaty przyrody to ok. 0,08 ha, obszary chronionego krajobrazu – 6229,27 ha, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – 83,2 ha, a użytki ekologiczne 4,5 ha.

W przestrzeni ekologicznej Augustowa można wyróżnić różne typy i podtypy jednostek przyrodniczo – krajobrazowych:

A. Krajobrazy kulturowe:

Typ osadniczy

Podtypy

- śródmiejski

- zabudowy przemysłowej
- miejski ze znacznym udziałem terenów zieleni
- rozproszonej zabudowy miejskiej, wiejskiej bądź rekreacyjnej

Typ rolniczy *Podtyp*

- rolniczy łąk i pastwisk (użytków zielonych)
- rolniczy na glebach ornym

B. Krajobrazy seminaturalne

Typ leśny

Podtypy

- Leśne na siedliskach wilgotnych i mokrych
- Leśne na siedliskach świeżych i suchych

Typ wodno – bagienny

Podtypy

- dużych zbiorników wodnych
- małych zbiorników wodnych
- bagiennych
- przywodnych i wodnych rzek i kanałów
- mozaikowy dolin cieków wodnych

Augustów objęty jest ochroną uzdrowiskową. Zgodnie z Statutem Uzdrawiska Augustów na terenie uzdrowiska znajdują się udokumentowane naturalne surowce lecznicze – torfy – borowina ze złoża „Silikaty” o powierzchni 0,49 ha, miąższości 0,8-1,2m oraz zasobności 5040m³ zasobów bilansowych w kat.B zaliczone do kopalin leczniczych. Złoże położone jest na terenie gminy miasta Augustów, w strefie uzdrowiskowej „C”. Borowina ze złoża „Silikaty” posiada właściwości fizykochemiczne i organoleptyczne charakterystyczne dla złoża typu wysokiego. Jest to surowiec o wysokim stopniu humifikacji (H 5-6), w którym dominują związki organiczne (powyżej 90% suchej masy), które nadają surowcowi plastyczność, dużą zdolność chłonięcia wody oraz odczyn słabo kwaśny (pH mniejsze niż 6). Taki stan mikrobiologiczny odpowiada wymaganiom określonym dla borowin leczniczych.

Na obszarze uzdrowiska wydzielono trzy strefy ochronne: „A”, „B”, „C”.

W poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej przyjmuje się następujące wskaźniki terenów zielonych oraz powierzchnie nowowydzielonych działek:

- **w strefie "A"**, gdzie odbywa się lecznictwo uzdrowiskowe, wskaźnik powierzchni terenów zielonych powinien wynosić nie mniej niż 65 % powierzchni strefy, a minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek powinna wynikać z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
- **w strefie "B"** stanowiącej otulinę strefy "A" wskaźnik powierzchni terenów zielonych powinien wynosić nie mniej niż 50 % powierzchni strefy, a minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych powinna wynikać z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
- **w strefie "C"**, stanowiącej otoczenie strefy "B" procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi nie mniej niż 45 % powierzchni strefy, a minimalna powierzchnia nowo

wydzielanych działek budowlanych powinna wynikać z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na wzrost walorów krajobrazowych oraz wartości kulturalnej miejsca mają także wpływ zabytki, miejsca pamięci, przydrożne kapliczki, krzyże, pomniki (w tym pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej) czy miejsca o charakterze historycznym. Wszystkie te elementy komponują się w całość integrującą społeczność lokalną i budując jej poczucie tożsamości. Na terenie Augustowa funkcję taką spełniają:

zabytki sakralne

- Bazylika Mniejsza pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusowego - trójnawowy neoromański kościół ceglany zbudowany w latach 1906 – 1911,
- dawna cerkiew z 1896r. (obecnie kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej),
- zabytkowy kościół drewniany w Studzienicznej pod wezwaniem Matki Boskiej Szkaplerznej z 1847r., drewniana dzwonnica oraz kaplica NMP, do której prowadzi wąska grobla stanowiąca piękną aleję wysadzoną brzoźami,

układy staromiejskie

- Rynek Zygmunta Augusta, wytyczony w połowie XVI w., otoczony ciągiem niskich eklektycznych kamieniczek, ze znajdującym się w środku głównego placu parkiem z 1847 roku, zwanym Ogrodem Saskim (w okresie międzywojennym nazwę zmieniono na Ogród Jagielloński),
- Park Miejski – Rynek Zygmunta Augusta,

miejsca pamięci

- ruiny polskiego żelbetowego schronu bojowego z 1939 r. wysadzonego przez Niemców w 1944 r.
- obecnie pomnik ku czci córek i synów ziemi augustowskiej przy upuście na Kanale Bystrym,

zabytki dworsko – pałacowe

- pozostałości spalonego młyna w budynku wzniesionym przez inżynierów kanałowych w latach 1828-1830,
- fundamenty XVI-wiecznego młyna na wzgórku Wilczy Dół,
- budynek dworca kolejowego z końca XIX w.,
- dworek Prądyńskiego – drewniany domek z połowy XIX w. (obecnie siedziba Muzeum Ziemi Augustowskiej),
- Zespół Zarządu Wodnego - eklektyczny pałacyk z ok. 1903 r.,
- dzielnica Limanowskiego (dawna dzielnica biedoty, relikty starej zabudowy z czasów rosyjskich),
- Biały Domek - przed wojną ośrodek wypoczynkowy podoficerów I Pułku Ułanów Krechowieckich,
- Oficerski Yacht Club Pacyfic – były Wojskowy Dom Wypoczynkowy z 1935 roku,
- „Hotel nad jeziorami” z 1938 – 1939 r. (obecnie Zajazd Hetman),

zabytki historyczno-geologiczne

- Cmentarz Parafialny w Augustowie – (1800r.) z główną aleją cmentarza - częścią tzw. Traktu Napoleońskiego, ze starymi nagrobkami żeliwnymi z Huty Sztabińskiej K. Brzostowskiego, pomnikami polskich żołnierzy poległych w walkach z Litwinami w latach

1919-1920, Sybiraków, żołnierzy AK, harcerzy, nauczycieli poległych w czasie II wojny światowej, a także ze zbiorowym grobem ofiar mordy w zarządzie kanałowym 22 czerwca 1941 r. dokonanego przez NKWD,

- ludowa figura św. Jana Nepomucena oraz krzyż żelazny – pamiątka z dzielnicy Baraki (1917r.),
- cmentarz żydowski i pomnik ku czci Żydów augustowskich,
- cmentarz żydowski – dawne getto przy ul. Waryńskiego,
- cmentarz żołnierzy radzieckich,
- głaz narzutowy w parku przy Starej Poczcie – pomnik ku czci budowniczych Kanału Augustowskiego,
- pomnik generała Ignacego Prądzyńskiego,
- Stara Poczta wraz z parkiem - neoklasycystyczny budynek wzniesiony w 1829 r. przy trakcie warszawsko – petersburskim (obecnie Szkoła Muzyczna I stopnia),
- dom wycieczkowy PTTK - z 1939 r., niszczoney podczas wojny i odbudowany w 1948 r. przez Polskie Towarzystwo Krajoznawcze,
- Kanał Augustowski.

6.2.8. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym omawiany teren znajduje się w zlewni rzeki Biebrzy. Przez Augustów przepływa jej prawy dopływ - rzeka Netta. Swoją bieg rozpoczyna ona jako rzeka Rospuda na północ od omawianego terenu. Na terenie Augustowa uchodzi ona do jeziora Rospuda Augustowska połączonego z jeziorem Necko, skąd już jako Netta płynie wspólnym szlakiem z Kanałem Augustowskim, a później jako Kanał Bystry – wpada do jeziora Sajno. Przez teren Augustowa płynie także rzeka Klonownica, łącząca jezioro Necko z jeziorem Białym Augustowskim. Jest to najkrótsza z naturalnych rzek w Polsce (jej długość wynosi ok 500-600 m). Znajdują się tu także dwa wspomniane już wcześniej kanały: Augustowski oraz Bystry. Kanał Augustowski, łączący rzekę Biebrzę z Czarną Hańczą, jest jednym z największych kanałów nie tylko w województwie, ale też w kraju. Kanał Bystry pierwotnie miał na celu odprowadzanie nadmiaru wody z systemu Kanału Augustowskiego, obecnie połączony jest jazem z rzeką Nettą i stanowi szlak spływów kajakowych.

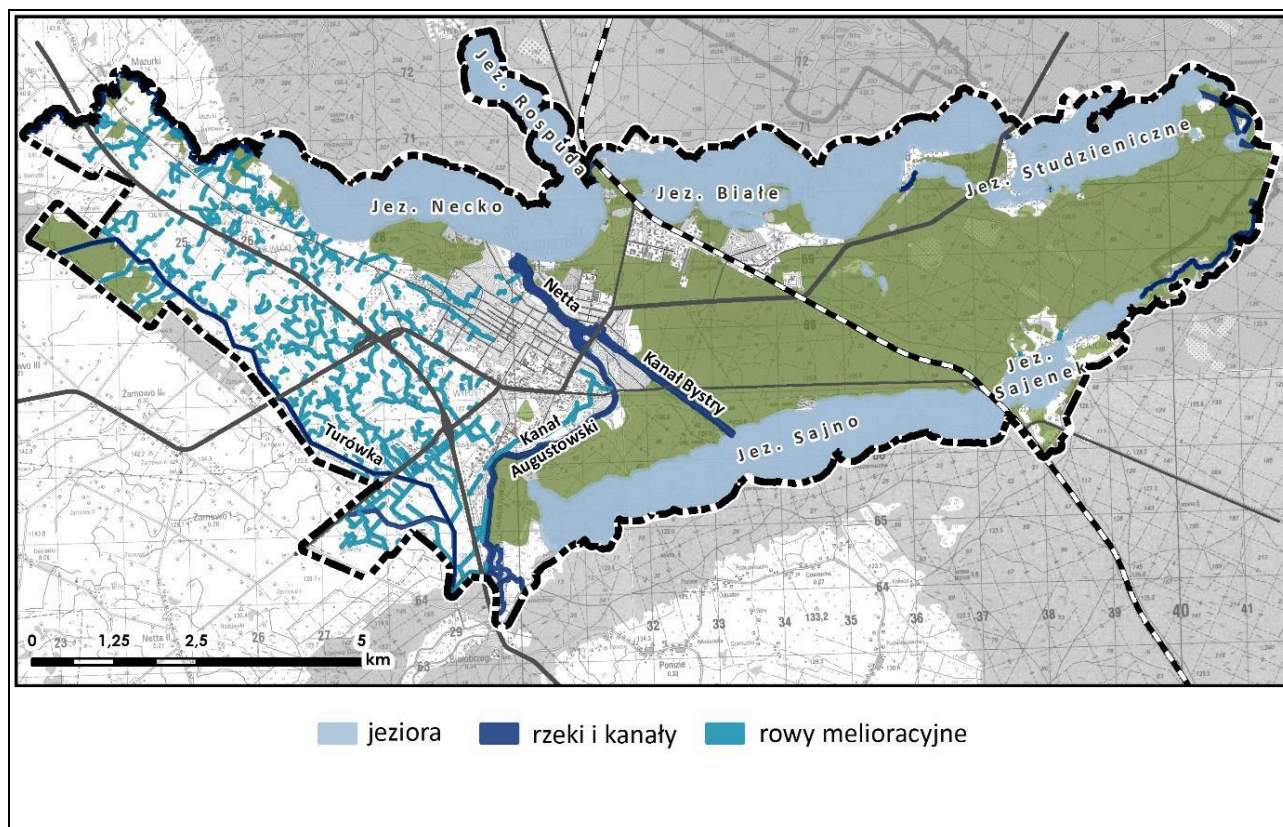
Tabela 12. Wody powierzchniowe Augustowa [km]

Wyszczególnienie	Wody		Rowy	Ogółem
	płynące	stojące		
Miasto Augustów	1235	772	37	2044

źródło: Strategia rozwoju powiatu augustowskiego do 2020 roku

Północną i południową granicę Augustowa wytyczają brzegi jezior. W północnej części miasta jest to jezioro Necko, jezioro Rospuda (Augustowska), jezioro Białe Augustowskie oraz jezioro Studzieniczne, na południu zaś jezioro Sajno i jezioro Sajenek. Na terenie miasta znajdują się też trzy mniejsze jeziora, zwane stawami: Staw Studzieniczański, Staw Wojciech (Wojcieszkański) oraz Staw Sajenek. Dwa pierwsze położone są między jeziorem Białym i Studzienicznym, natomiast

staw Sajenek położony jest na wschód od Jeziora Sajenek. Na południe od jeziora Białego znajdują się także dwa niewielkie zbiorniki wodne, nazywane Ślepymi Jeziorkami.

Rysunek 12. Wody powierzchniowe na terenie miasta Augustów

Źródło: Augustów – opracowanie ekofizjograficzne, 2016

Obszar przedmiotowego opracowania położony jest w granicach jednostek planistycznych gospodarowania wodami – jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), które wymieniono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Jednolite części wód powierzchniowych JCWP wyodrębnione na omawianym terenie

Dorzecze	Region Wodny	Scalona część wód, kod	Jednolita część wód powierzchniowych		Typ/kategoria wód
			Kod	Nazwa	
CIEKI					
Wisła	Środkowa Wisła	SW1108	PLRW200020262279	Netta (Rospuda) od wypływu z jez. Bolesty do wypływu z jez. Necko ze Szczeberką od Blizny	Rzeka nizinna żwirowa (20)
		SW1107	PLRW2000252622379	Netta (Rospuda) do wypływu z jeziora Bolesty	Cieki łączące jeziora (25)
		SW1112	PLRW2000252622939	Netta (Rospuda) - jez. Sajno	Cieki łączące jeziora (25)
		SW1111	PLRW200002622989	Netta (Rospuda) od wypływu z jez. Necko do połączenia z Kanałem Augustowskim bez jez. Sajno	Typ nieokreślony (0)

		SW1110	PLRW200002622749	Kanał Augustowski od stanowiska szczytowego do jeziora Necko z jez. Studzienicznym i Białym Augustowskim	Typ nieokreślony (0)
		SW1108	PLRW2000182622729	Zelwianka	-
		SW1113	PLRW20001826229829	Turówka	-
		SW1112	PLRW2000252622939	Netta (Rospuda) - jez. Sajno	-
JEZIORA					
Wisła	Środkowa Wisła	SW1110	PLLW30032	Studzienniczne (Studzieniczne)	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o małym wypływie zlewni, stratyfikowane (5a)
		SW1110	PLLW30034 PLRW200002622749	Białe (Białe Augustowskie)	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o małym wypływie zlewni, stratyfikowane (5a)
		SW1108	PLLW30031 PLRW2000182622729	Necko	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, stratyfikowane (6a)
		SW1112	PLLW30037 PLRW200002622989	Sajno	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, stratyfikowane (6a)
		SW1112	PLLW30036	Jeziorko Sajenka	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, stratyfikowane (6a)

Źródło: Program wodno-środowiskowy kraju. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa, 2010.

Badania jakości wód powierzchniowych w rejonie Augustowa, w ramach monitoringu środowiska, objęły między innymi rzekę Nettę oraz płynącą na południe od omawianego terenu – rzekę Turówkę. Wyniki tych badań (wg WIOŚ Białystok) w zakresie odnoszącym się do rejonu Augustowa, przedstawia tabela nr 14.

Tabela 14. Stan czystości wód powierzchniowych w rzekach w rejonie Augustowa w 2015 roku

Rzeka	Netta	Netta	Netta	Kanał Augustowski	Zelwianka	Turówka
Nazwa i kod klasyfikowanej jednolitej części wód (jcw)	Netta (Rospuda) od wypływu z jez. Necko do połączenia z Kanałem Augustowskim bez jez. Sajno PLRW200002622989	Netta (Rospuda) od wypływu z jez. Bolesty do wypływu z jez. Necko ze Szczepką od Blizny PLRW200020262279	Netta (Rospuda) do wypływu z jeziora Bolesty PLRW2000252622379	Kanał Augustowski od stanowiska szczytowego do jeziora Necko z jez. Studzienicznym i Białym Augustowskim PLRW200002622749	Zelwianka PLRW2000182622729	Turówka PLRW20001826229829
Nazwa i kod punktu pomiarowo-kontrolnego	Netta - Jaziewo PL01S0801_2296	Netta (Rospuda) - uroczysko Kozia Szyja PL01S0801_1315	Netta (Rospuda)-Kotowina PL01S0801_3436	Kanał augustowski – Kłównica PL01S0801_3440	Zelwianka – Mazurki PL01S0802_0601	Turówka – Białobrzegi PL01S0801_1337
Typ abiotyczny	typ nieokreślony	rzeka nizinna żwirowa	cieki łączące jeziora	typ nieokreślony	potok nizinny żwirowy	potok nizinny żwirowy
Silnie zmieniona jcw [tak/nie]	T	N	T	T	N	N
Klasa elementów biologicznych	słaby	stan/potencjał słaby	umiarkowany	zły	dobry	stan umiarkowany III
Klasa elementów hydromorfologicznych	dobry	stan bardzo dobry	stan bardzo dobry/potencjał maksymalny	dobry	stan bardzo dobry/potencjał maksymalny	stan dobry II
Klasa elementów fizykochemicznych	dobry	dobry	stan bardzo dobry/potencjał maksymalny	stan bardzo dobry/potencjał maksymalny	dobry	poniżej stanu dobrego

Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	dobry	dobry	-	-	-	-
STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	słaby	słaby	umiarkowany	słaby	dobry	umiarkowany
STAN CHEMICZNY	dobry	dobry	-	-	-	-
STAN	zły	zły	zły	zły	-	zły

źródło: OCENA stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód powierzchniowych województwa podlaskiego w 2015 roku

Jak wynika z powyższych danych, stan ekologiczny wód powierzchniowych (w przypadku wód silnie zmienionych i sztucznych - potencjał ekologiczny) w rzekach płynących w rejonie Augustowa jest w raczej słaby.

Potencjał ekologiczny jest definiowany jako **maksymalny**, jeżeli:

- wartości biologicznych elementów jakości odpowiadają wartościom tych elementów jakości określonym dla najbardziej zbliżonego typu wód powierzchniowych, przy warunkach fizycznych wynikających z charakterystyki sztucznej lub silnie zmienionej jednolitej części wód powierzchniowych,
- warunki hydromorfologiczne odpowiadają oddziaływaniom na jednolitą część wód powierzchniowych, wynikającym z charakterystyki tej jednolitej części wód jako sztucznej jednolitej części wód powierzchniowych lub silnie zmienionej jednolitej części wód powierzchniowych,
- podjęto wszelkie działania ochronne w celu zapewnienia jak najlepszego zbliżenia do ciągłości ekologicznej, w szczególności w celu umożliwienia migracji fauny oraz zapewnienia jej odpowiednich tarlisk i warunków rozmnażania,
- elementy fizykochemiczne oraz stężenia substancji biogennych odpowiadają warunkom niezakłóconym charakterystycznym dla najbardziej zbliżonego typu jednolitych części wód powierzchniowych,
- temperatura, warunki tlenowe (warunki natlenienia) oraz pH odpowiadają wartościom charakterystycznym dla najbardziej zbliżonego typu jednolitych części wód powierzchniowych w warunkach niezakłóconych,
- stężenia specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych są bliskie zeru albo występują poniżej poziomów wykrywalności osiąganych za pomocą najbardziej zaawansowanych i powszechnie stosowanych technik analitycznych,
- stężenia specyficznych zanieczyszczeń niesyntetycznych odpowiadają warunkom niezakłóconym dla najbardziej zbliżonego typu wód powierzchniowych.

Stan ekologiczny jest definiowany jako:

- **dobry**, gdy wartości biologicznych elementów jakości dla danego typu wód powierzchniowych przy klasyfikacji stanu ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych wskazują na niski poziom zakłóceń wynikający z działalności człowieka, ale odchylenia od wartości biologicznych

wskaźników jakości dla tej klasyfikacji występujących w danym typie wód powierzchniowych w warunkach niezakłóconych są niewielkie.

– **umiarkowany**, gdy:

- zachodzą umiarkowane różnice między wartościami biologicznymi elementów jakości dla danego typu wód powierzchniowych przy klasyfikacji stanu ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych a wartościami występującymi w warunkach niezakłóconych, wartości biologicznych elementów jakości dla danego typu wód powierzchniowych przy klasyfikacji stanu ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych wskazują na umiarkowany poziom zakłóceń wynikający z działalności człowieka, ale wyższy niż występujący w warunkach stanu dobrego.
- wartości biologicznych elementów jakości dla danego typu wód powierzchniowych przy klasyfikacji stanu ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych wskazują na umiarkowany poziom zakłóceń wynikający z działalności człowieka, ale wyższy niż występujący w warunkach stanu dobrego.

Stan ekologiczny wyznaczają między innymi elementy biologiczne, charakteryzujące występowanie w wodach różnych zespołów organizmów, wspomagane przez elementy hydromorfologiczne i elementy fizykochemiczne. Stan/potencjał elementów biologicznych odzwierciedla działanie dwóch głównych presji na wody powierzchniowe: eutrofizacji i zanieczyszczeń organicznych. Wody Zelwianki klasyfikują się do stanu dobrego, zaś wody rzeki Turówki kwalifikują się do stanu umiarkowanego, wody Netty i Kanału Augustowskiego do klasy słabej, lub umiarkowanej (1 pkt pomiarowo-kontrolny).

W związku z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opracował w 2011 roku *Plan gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Wisły*. Określono w nim ocenę ryzyka nieosiągnięcia założonych celów środowiskowych dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) (osiągnięcia dobrego stanu wszystkich wód do roku 2015).

Tabela 15. Charakterystyka jednolitej części wód powierzchniowych zgodnie z Planem gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Wisły oraz Programem wodno-środowiskowym

Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	Derogacje* i uzasadnienie derogacji
kod JCWP	Nazwa JCWP					
PLRW200020262279	Netta (Rospuda) od wypływu z jez. Bolesty do wypływu z jez. Necko ze Szczeberką od Blizny	naturalna część wód	zły	niezagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód	-
PLRW2000252622379	Netta (Rospuda) do wypływu z jeziora Bolesty	naturalna część wód	dobry	niezagrożona	utrzymanie obecnego stanu ekologicznego wód	- -
PLRW2000182622729	Zelwianka	naturalna część wód	zły	niezagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu	- -

					chemicznego wód	
PLRW20000262 2749	Kanał Augustowski od stanowiska szczytowego do jeziora Necko z jez. Studzienicznym i Białym Augustowskim	sztuczna część wód	dobry	zagrożona	utrzymanie obecnego potencjału ekologicznego wód - derogacja	4(7) - 1 Planowane inwestycje z zakresu ochrony przeciwpowodziowej - Kompleksowa rekonstrukcja Kanału Augustowskiego w latach 2009-2010; podniesienie bezpiecz.przeciwpow. oraz zdolności transportowych Kanału - Wykonanie robót budowlanych na K.Augustowskim w 2010r.
PLRW20002526 22939	Netta (Rospuda) - jez. Sajno	silnie zmieniona część wód	zły	niezagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód	-
PLRW20000262 2989	Netta (Rospuda) od wypływu z jez. Necko do połączenia z Kanałem Augustowskim bez jez. Sajno	silnie zmieniona część wód	dobry	zagrożona	utrzymanie obecnego potencjału ekologicznego wód - derogacja	4(7) - 1 podniesienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz zdolności transportowych Kanału - Wykonanie robót budowlanych na Kanale Augustowskim w 2010r.
PLRW20001826 229829	Turówka	naturalna część wód	zły	niezagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód	-

źródło: Program wodno środowiskowy kraju

Stan części wód oceniany jest jako dobry, część jako zły, przy czym jedynie Kanał Augustowski oraz rzeka Netta na odcinku między jeziorem Necko a Kanałem Augustowskim zagrożone są nieosiągnięciem celów środowiskowych dla ich JCWP. Główną przyczyną jest działalność antropogeniczna i brak możliwości technicznych umożliwiających osiągnięcie wymaganych przez RDW celów tj. co najmniej stanu dobrego jakości wód do 2015 roku.

W poniżej tabeli przedstawiono także wyniki badań jakości wód wybranych jezior na terenie Augustowa, przeprowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w 2015 roku.

Tabela 16. Wyniki badań jezior na terenie Augustowa w 2015 roku

. jezioro	wskaźnik		liczba wynik.	min.	max.	wartość średnia roczna	granica stanu dobrego	ocena
Białe Augustowskie	Wskaźniki biologiczne	Chlorofil "a" µg/l	4	4,4	15,4	7,15	-	-
		Fitoplankton (PMPL)	1		-	1,7	2	II
		Makrofity	1		-	-	0,410	II

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA AUGUSTÓW

		(ESMI)						
		Fitobentos (IOJ)	1		-	-	0,590	II
	ocena biologiczna		DOBRY					
	Wskaźniki fizykochemiczne	Widzialność krążka Secchiego (SD) [m]	4	2,4	3,9	3,45	2,5	dobry
		Średnie nasycenie hypolimnionu tlenem w okresie letnim [%]	1	0,8	0,8	0,8	10	poniżej stanu dobrego
		Przewodność w 20°C	4	245	266	258	600	dobry
		Azot ogólny [mg N/l]	4	0,70	1,12	0,87	1,5	dobry
		Fosfor ogólny [mg P/l]	4	0,012	0,031	0,023	0,06	dobry
	Specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne		dobry					
	STAN EKOLOGICZNY		DOBRY					
Necko	Wskaźniki biologiczne	Chlorofil "a" mikrog/l	8	3,26	14,5	10,66	13	II
		Fitoplankton (PMPL)	1	-	-	1,79	2	II
		Makrofity (ESMI)	1	0,491	0,491	0,491	(0,340)	-
		Fitobentos (IOJ)	2	0,67	0,76	0,72	0,6	-
	ocena biologiczna		DOBRY					
	Wskaźniki fizykochemiczne	Widzialność krążka Secchiego (SD) [m]	8	1,8	2,45	2,3	1,7	dobry
		Średnie nasycenie hypolimnionu tlenem w okresie letnim [%]	1	0,9	0,9	0,9	10	poniżej stanu dobrego
		Przewodność w 20stC	8	340	407	375	600	dobry
		Azot ogólny [mg N/l]	8	0,96	1,26	1,01	2,0	dobry
		Fosfor ogólny [mg P/l]	8	0,014	0,031	0,023	0,090	dobry
	Specyficzne zanieczyszczenia synt. i niesynt.	Fenole lotne - indeks fenolowy	4	<0,002	0,002	0,002	0,01	dobry
		Węglowodory ropopochodne - indeks olejowy	4	<0,10	0,49	0,175	0,2	dobry
	STAN EKOLOGICZNY		DOBRY					
Sajno	Wskaźniki biologiczne	Chlorofil "a" mikrog/l	4	3,3	13,3	10,3	-	-
		Makrofity (ESMI)	1	-	-	0,521	0,410	II
		Fitobentos (IOJ)		-	-	0,700	0,590	II
	ocena biologiczna		DOBRY					
	Wskaźniki fizykochemiczne	Widzialność krążka Secchiego (SD) [m]	4	2,1	4,2	2,9	1,7	dobry
		Średnie nasycenie hypolimnionu tlenem w okresie letnim [%]	1	1,0	1,0	1,0	10	poniżej stanu dobrego
		Przewodność w 20stC	4	317	376	348	600	dobry
		Azot ogólny [mg N/l]	4	0,76	0,92	0,87	2,0	dobry
		Fosfor ogólny [mg P/l]	4	0,010	0,029	0,022	0,090	dobry
	Specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne		DOBRY					

STAN EKOLOGICZNY

DOBRY

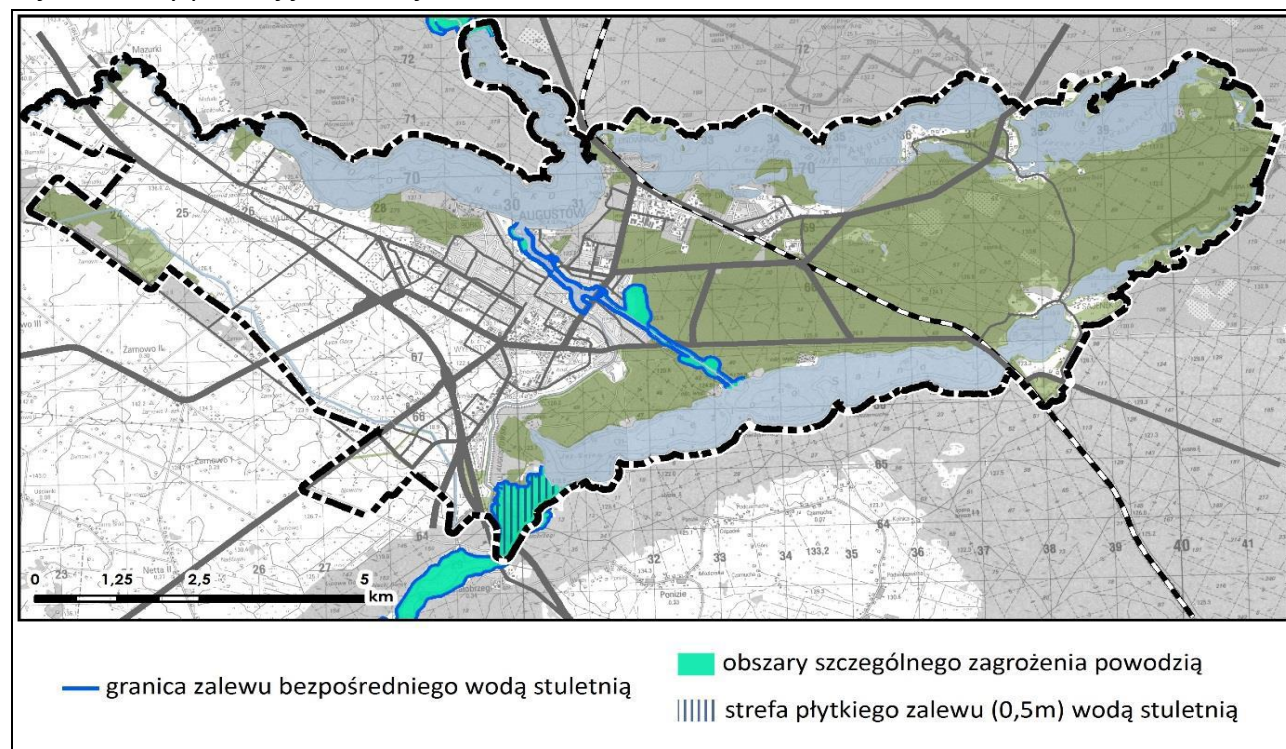
źródło: KLASYFIKACJA JEZIOR WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO BADANYCH W 2015 ROKU

Jak wynika z powyższego zestawienia, stan ekologiczny wód w jeziorach Augustowa oceniany jest jako dobry. Wpływ na jakość wód w tych zbiornikach może mieć działalność człowieka – brzegi jeziora Necko są intensywnie wykorzystywanymi terenami rekreacyjnymi i turystycznymi.

We wszystkich wymienionych w tabeli jeziorach poniżej dobrego oceniono stanu hypolimnionu – warstwy przydennej jeziora o ustalonej niskiej temperaturze wody. W zależności od głębokości jeziora, waha się w granicach 4 - 7°C. Wody tam zalegające odznaczają się wysoką żyznością oraz występowaniem deficytów tlenowych. Następuje tu wzrost koncentracji soli pokarmowych i wydzielają się substancje powstające w procesach gnilnych, czyli nierozłożona w pełni materia organiczna, metan, kwasy organiczne, siarkowodór itp. Substancje te zatrują wody jeziora, prowadząc, w skrajnych przypadkach, do zniszczenia życia w jeziorze. W celu ochrony jezior, oprócz ograniczenia ilości substancji trafiających do jeziora stosuje się metody rekultywacji, takie jak napowietrzanie warstw przydennych lub usuwanie wody z hypolimnionu.

Zagrożenie powodziowe

W Augustowie niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi jest niewielkie. Dla rzeki Netty Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie w 2006 r. sporządził Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej Etap II (99/TD/05), w którym wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Zlokalizowane są one w rejonie Kanału Bystrego, ujścia Netty do Necka, a także w rejonie Netty poniżej jeziora Sajno.

Rysunek 13. Tereny Augustowa zagrożone wystąpieniem powodzi

Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Augustowa

6.2.8. Wody podziemne

Zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną Augustów należy do II regionu mazursko-podlaskiego. Obszar stanowi strefę przepływu i drenaży wód podziemnych piętra czwartorzędowego. Poziomy wodonośne zasilane są poprzez infiltrację opadów atmosferycznych oraz z jezior rynnowych o dużej głębokości.

Augustów należy do obszarów zasobnych w wody podziemne. Wśród zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych przeważają czwartorzędowe piętra wodonośne, z wodami typu wodorowęglanowo - wapniowo - magnezowymi. Wody podziemne z czwartorzędowego piętra wodonośnego występują na głębokości od 5 do 100 m. Wody trzeciorzędowego piętra wodonośnego, występujące w rejonie jeziora Necko, występują na głębokości 100-150 m⁷. Powiat augustowski położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – zbiornik pradoliny rzeki Biebrzy (GZW-217). Samo miasto Augustów znajduje się poza zasięgiem GZW-217. Według aktualnego podziału Polski na jednolite części wód podziemnych (JCWPd), Augustów należy do JCWPd-32.

Tabela 17. Charakterystyka JCWPd-32

Lp.	Wyszczególnienie	Charakterystyka
1.	Powierzchnia	7106,56 km ²
2.	Stratygrafia	Q, Pg, Cr
3.	Litologia	piaski, wapienie
4.	Typ geochemiczny utworów skalnych	s/c
5.	Rodzaj utworów budujących warstwę wodonośną	porowe, szczelinowe
6.	Średni współczynnik filtracji [m/s]	10 ⁻⁴ – 10 ⁻⁶
7.	Średnia miąższość utworów wodonośnych	>40
8.	Liczba poziomów wodonośnych	4
9.	Charakterystyka nakładu utworów warstwy wodonośnej	w równowadze utwory przepuszczalne i słaboprzepuszczalne

Źródło: http://www.psh.gov.pl/plik/id,7507,v,artykul_5695.pdf

Analizę celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” wykonano w oparciu o charakterystykę jednolitych części wód podziemnych. Zgodnie z definicją umieszczoną w Ramowej Dyrektywie Wodnej dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”.

Ramowa Dyrektywa Wodna przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

⁷ Zamiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Augustowa

A zatem dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu wód podziemnych, dla wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Zagrożenia wód podziemnych wynikają z ich kontaktu z powierzchnią ziemi, wodami glebowymi, wodami powierzchniowymi, atmosferą oraz opadami atmosferycznymi. W miejscach, gdzie brak jest izolacji poziomu wodonośnego lub izolacja jest niepełna, następuje szybka wymiana wody, a tym samym przemieszczanie zanieczyszczeń.

Największe zagrożenia dla wód podziemnych w rejonie Augustowa związane są z przedostawaniem się do warstwy wodonośnej zanieczyszczeń wytwarzanych w wyniku działalności człowieka. W tabeli poniżej przedstawiono główne zagrożenia antropogeniczne jakości wód podziemnych w Augustowie.

Tabela 18. Główne zagrożenia antropogeniczne jakości wód podziemnych w Augustowie

Lp.	Zagrożenie	Występuje	Nie występuje
1	zanieczyszczenia atmosfery (opad pyłów i gazów emitowanych do atmosfery, kwaśne deszcze)		x
2	nieodpowiednio zabezpieczone składowiska odpadów i wylewiska (migracja zanieczyszczeń z ogniska do wód podziemnych)	x	
3	nieszczelne zbiorniki ściekowe		x
4	brak lub niewielki stopień skanalizowania osiedli wiejskich		x
5	chemizacja rolnictwa (nadmierne stosowanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin); niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów naturalnych (w tym głównie gnojowicy)		x
6	zanieczyszczone wody powierzchniowe (infiltracja do warstw wodonośnych)		x
7	niewłaściwie zabezpieczone stacje i magazyny paliw		x
8	awarie rurociągów paliwowych, solankowych oraz gazociągów		x
9	szlaki komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu	x	
10	poważne awarie związane z katastrofami w transporcie z udziałem toksycznych środków przemysłowych (gazociągi, ropociągi, transport kolejowy i drogowy chloru i amoniaku)	x	

źródło: Augustów – opracowanie ekofizjograficzne 2016

Zgodnie z *Programem Wodno-Środowiskowym Kraju*, stan ilościowy i chemiczny jednolitych części wód podziemnych, które obejmują omawiany teren (JCWPd nr 23 i 34) oceniono jako dobry, a osiągnięcie celów środowiskowych, tj. dobrego stanu jakości wód do 2015r., uznano za niezagrażone. Charakterystykę i ocenę jednolitych części wód podziemnych przedstawiono w tabeli.

Tabela 19. Charakterystyka jednolitej części wód podziemnych na terenie miasta Augustów, zgodnie z Programem wodno- środowiskowym

JCWPd		Lokalizacja		Ocena stanu		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
europejski kod JCWPd	nazwa JCWPd	region wodny	obszar dorzecza	ilościowego	chemicznego	
PLGW820023	23	region wodny Niemna	obszar dorzecza Niemna	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW230034	34	region wodny Środkowej Wisły/region wodny Niemna	obszar dorzecza Wisły/obszar dorzecza Niemna	dobry	dobry	niezagrożona

źródło: Programem wodno-środowiskowym kraju 2010

Wody podziemne są głównym źródłem zaopatrzenia w wodę ludności, rolnictwa i przemysłu. Ponad połowa zużycia wody dla powiatu augustowskiego przypada na miasto Augustów. Mimo systematycznie rozbudowywanej sieci wodociągowej (patrz tabela) pobór wody utrzymuje się na stałym poziomie nie przekraczając ok. 1,3 tys. m³/rok m.

Tabela 20. Ujęcia wody na terenie Augustowa

Lp.	Nazwa ujęcia	Zasoby eksploatacyjne (m ³ /h)	Ilość i głębokość studni (m)
1.	Wodociągi i Kanalizacje Miejskie Sp. z o.o. w Augustowie - ujęcie miejskie	800,0	6 +1 studni 60,4 - 111,0 m
2	"Augustowianka" Sp. z o.o. Augustów	25,0	1 studnia 482 m.
3	Augustowska Spółdzielnia Mleczarska	14,0	1 studnia 51 m.
4	British American Tobacco Polska S.A. w Augustowie	100,0	1 studnia 83 m.
5	SP Zakład Opieki Zdrowotnej Augustów	70,0	1 studnia 64,5 m.
6	Oficerski Yacht Club „PACIFIC”	3,3	1 studnia 110,5 m.
7	Hotel "DELFIN" Augustów	40,0	1 studnia 35,5 m.
8	Ośrodek Wypoczynkowy „Królowa Woda”	21,5 18,5	1. studnia 33,5 m 2. studnia 40 m
9	Ośrodek Wypoczynkowy MPEC Białystok nad jez. Sajno w Augustowie	3,3 20,0	1. studnia 15 m 2. studnia 75
10	Ośrodek Wypoczynkowy PTTK nad jez. Necko w Augustowie	90,0	1 studnia 111,4 m.
11	Ośrodek Wypoczynkowy „BORKI” w Augustowie	22,0	1 studnia 187 m.

źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu augustowskiego na lata 2004-2007 i aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Miasta Augustów na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-20222

Wodociągi i Kanalizacje Miejskie Sp. z o.o. w Augustowie - eksploatuje i dostarcza wodę mieszkańcom miasta oraz pobliskim wsiom gminy Augustów (100% zapotrzebowania w wodę mieszkańców Augustowa i pobliskich wsi gminy Augustów – Białobrzegi, Ponizie, Góra, Czarnucha, Komaszówka, Twardy Róg, Osowy Grąd, Rzepiski, Kolnica, a także okolicznych ośrodków wczasowych w okresie letnim). Na ujęciu wody eksploatowanych jest siedem studni wierconych o łącznej wydajności 511,5 m³/h, pracujących na zmianę. Dwie ze studni eksploatacyjnych stanowią studnie awaryjne.

Cztery studnie I, II, III i IV wykonano wraz z budową stacji uzdatniania na początku lat 70, pozostałe III A, V i VI wykonywano sukcesywnie na przestrzeni lat 1989 - 2001. Studnie o głębokości 60 - 110 m ppt zlokalizowane są na terenie lasów tworząc 3 grupy pracujące na wspólny rurociąg tłoczny.

W 2007 r. przekazano do eksploatacji przebudowaną stację uzdatniania wody w Augustowie. Konieczność podjęcia realizacji inwestycji wynikała ze stanu technicznego istniejących urządzeń technologicznych oraz układu technologicznego, które nie pozwalały na uzyskanie wody o jakości wymaganej dla wody dla potrzeb konsumpcyjnych. Przebudowana stacja uzdatniania wody jest jedyną stacją zaopatrującą w wodę teren miasta oraz część wsi gminy Augustów. Roczna produkcja wody wynosi 1 250 000 m³. Z uwagi na turystyczny charakter miasta występują sezonowe zmiany zapotrzebowania na wodę. Wahanie poboru wody i związane z tym okresowe przestoje w poszczególnych studniach, a następnie zwiększanie ich efektywności powodowało

czasowe pogarszanie parametrów jakościowych dostarczanej wody (nadmiar żelaza i manganu) oraz zanieczyszczanie instalacji wodociągowej na terenie całego miasta.

Ponad 90,5% (GUS 2014 r.) ludności Augustowa jest obsługiwana przez oczyszczalnię miejską, uruchomioną w 1978 r., a w roku 1998 gruntownie zmodernizowaną. Została zwiększona efektywność oczyszczania ścieków szczególnie poprzez zwiększenie redukcji zanieczyszczeń biogenych. Po modernizacji wszystkie ścieki są oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów. Zgodnie z danymi GUS w 2014 r. na terenie miasta Augustowa zlokalizowanych było 205 zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe.

W Augustowie istnieje rozdzielczy system kanalizacji. Sieć kanalizacji sanitarnej funkcjonuje w układzie grawitacyjno-pompowym. Poza dwoma przepompowniami głównymi P1 i P2 na terenie miasta działają mniejsze (na terenie miasta łącznie działa 33 przepompowni) przepompowujące ścieki z terenów niżej położonych do kanałów grawitacyjnych. Wszystkie przepompownie posiadają strefy izolacyjne. Według danych GUS do wód lub do ziemi nie trafiają ścieki wymagające oczyszczenia.

6.2.8. Jakość powietrza atmosferycznego

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń na terenie powiatu augustowskiego (w tym także miasta Augustów) są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno-bytowego m.in. kotłownie lokalne, paleniska domowe, warsztaty rzemieślnicze, które emitują do powietrza zanieczyszczenia powstające w wyniku spalania węgla, gazu ziemnego i paliw płynnych. Znaczący udział w emisji zanieczyszczeń mają także zanieczyszczenia komunikacyjne, takie jak: tlenki węgla, azotu i siarki, sadze oraz węglowodory. Zanieczyszczenia ze źródeł liniowych powodują także zapylenie wtórne poprzez ścieranie się nawierzchni dróg i opon pojazdów. Na poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu wpływ mają także zanieczyszczenia napływowe oraz lokalna emisja zanieczyszczeń do powietrza, jak również warunki klimatyczne i topografia terenu. Mimo wzrostu liczby źródeł zanieczyszczenia powietrza, powiat augustowski (w tym także miasto) nadal charakteryzuje się stosunkowo niewielkim poziomem emisji.

Miasto nie jest bezpośrednio objęte badaniami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, dlatego analizowane dane odnoszą się do całego województwa podlaskiego. Oceny stopnia zanieczyszczenia powietrza na terenie województwa podlaskiego dokonywane są w oparciu o badania monitoringowe zawartości substancji w powietrzu i analizę zmian wielkości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery.

Klasyfikacji stref dokonuje się oddzielnie dla każdego zanieczyszczenia w strefie, uwzględniając najwyższe stężenia na obszarze strefy. Końcowym wynikiem klasyfikacji jest określenie jednej klasy dla strefy ze względu na ochronę zdrowia i jednej klasy ze względu na ochronę roślin:

- *Klasa A:* poziom stężeń zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekracza odpowiednio poziomu dopuszczalnego, poziomu docelowego, poziomu celu długoterminowego;
- *Klasa B:* poziom stężeń jest powyżej wartości dopuszczalnej, lecz nie przekracza tej wartości powiększonej o margines tolerancji (z uwzględnieniem dozwolonej częstości przekroczeń dla przypadków, gdy są one określone),

– *Klasa C*: poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji (z uwzględnieniem dozwolonej częstości przekroczeń dla przypadków, gdy są one określone), poziom docelowy, poziom celu długoterminowego.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku w *Ocenie poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego w 2015 roku*, wykonał klasyfikację jakości powietrza w poszczególnych strefach według poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych. Powiat augustowski (w tym także miasto) przynależy do strefy podlaskiej (o kodzie PL.2803). W poniższej tabeli zestawiono wyniki dla Strefy Podlaskiej.

Tabela 21. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
			SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5	PM2,5 II faza
1	Strefa podlaska	PL2803	A	A	C	A	A	A	A	A	A	A	C	C	C ₁

Źródło: „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego w 2015 roku” publikacja WIOŚ

Na podstawie badań wykonanych w 2015 roku stwierdzono przekroczenia norm stężenia dopuszczalnego oraz poziomu dopuszczalnego II fazy pyłu zawieszonego PM2,5 w Strefie Podlaskiej oraz przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w strefie Aglomeracja Białostocka oraz w Strefie Podlaskiej – obszary przekroczeń to w głównej mierze wszystkie miasta powiatowe województwa podlaskiego(kryterium ochrony zdrowia). W większości klasyfikacji Strefa Podlaska została określona jako klasa A, również w ocenie przewidzianej dla wymagań przypisanych uzdrowiskom. Z uwagi na fakt, iż w Strefie Podlaskiej nie dotrzymane są wartości kryterialne dla pyłu zawieszonego drobnego i bardzo drobnego, wymagane jest opracowanie dla niej Programu Ochrony Powietrza (POP). Jednak pomimo realizowanych od kilku lat Programów Ochrony Powietrza, w których określono wykaz różnorodnych działań na rzecz redukcji emisji pyłu, prowadzone przez WIOŚ pomiary nie potwierdzają poprawy jakości powietrza. Od lat występuje problem z dotrzymaniem norm stężeń pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu.

W ramach oceny WIOŚ wskazano także dla każdej strefy największe źródła emisji. W Strefie Podlaskiej 1 spośród 17 wskazanych, zlokalizowane są na terenie Augustowa, jest to GIGA ZAKŁAD ENERGETYKI CIEPLNEJ Augustów. Zakład uczestniczy w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Zgodnie z informacją o stanie środowiska na terenie powiatu augustowskiego (Podlaski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, 2015), do zakładów emitujących zanieczyszczenia do powietrza zaliczono również: British American Tobacco Polska S.A. w Augustowie (zakład uczestniczy w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych) oraz Pracowniczy Ośrodek Maszynowy Sp. z o.o. w Augustowie.

Dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku, umieszczone w opracowaniu Ochrona środowiska i leśnictwo w województwie podlaskim w 2014r. wykazały, że 98,9% pyłowych zanieczyszczeń powietrza, emitowanych z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się w Augustowie, zatrzymywane są w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń.

W Informacji Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu augustowskiego w 2014 r. zwrócono uwagę na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych z terenu powiatu augustowskiego, która wyniosła 22 Mg i wykazała

znaczny spadek w stosunku do lat poprzednich. Jednak według aktualnych danych GUS w 2015 roku nastąpił znaczny wzrost do 39 Mg.

W celu zmniejszenia emisji powierzchniowej preferowanym działaniem ze względu na największą efektywność ekologiczną i ekonomiczną jest podłączanie gospodarstw domowych do sieci ciepłowniczych i gazowych. Na obszarach, gdzie nie ma sieci i nie jest możliwe jej rozszerzenie, należy stare, niskosprawne urządzenia grzewcze zastępować nowymi kotłami zasilanymi paliwami niskoemisyjnymi oraz zwiększać wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Dodatkowo należy prowadzić działania redukujące emisję związaną z transportem poprzez remonty, budowę oraz czyszczenie dróg w celu redukcji emisji wtórnej substancji do powietrza.

6.2.9. Klimat akustyczny

Do podstawowych czynników mających wpływ na klimat akustyczny gminy zaliczyć należy komunikację drogową oraz w znacznie mniejszym stopniu hałas przemysłowy, którego uciążliwość ma charakter lokalny o stosunkowo niedużym zasięgu. Skala zagrożeń hałasem przemysłowym nie jest zbyt duża, a zasięg jego oddziaływania ma zwykle charakter lokalny.

Hałas komunikacyjny jest obecnie najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu w środowisku zurbanizowanym. Ciągły wzrost ilości pojazdów mechanicznych, przy jednoczesnym braku właściwych rozwiązań drogowych, braku obwodnic, złej jakości nawierzchni znacząco powiększa obszar środowiska o ponadnormatywnym hałasie drogowym.

Niekorzystny wpływ hałasu na stan zdrowia społeczeństwa wymaga zastosowania działań ograniczających i zabezpieczających. Stosowane są zarówno zabezpieczenia akustyczno-budowlane, jak również odpowiednia lokalizacja obiektów, właściwa organizacja ruchu drogowego, czy też poprawa nawierzchni dróg i stanu technicznego pojazdów.

Klimat akustyczny rejonu Augustowa kształtuje głównie komunikacja drogowa (szczególnie duży udział w ruchu tranzytowym pojazdów ciężkich). W mniejszym stopniu źródłem hałasu na tych terenach jest także przemysł, którego uciążliwość ma charakter lokalny, o niedużym zasięgu oddziaływania na środowisko. Wzrastający stan zagrożenia klimatu akustycznego na terenach zurbanizowanych, wynikający głównie z ciągle rosnącego ruchu drogowego oraz znacznego udziału samochodów ciężarowych, a także wymogi prawne, nakładają obowiązek oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

W 2015 roku przeprowadzono badania hałasu komunikacyjnego w jednym punkcie pomiarowym w Augustowie (ul. Chreptowicza 13). Wyniki pomiaru hałasu komunikacyjnego – długookresowego średniego poziomu dźwięku L i średniego poziomu równoważnego dźwięku LAeq wskazują na przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomów hałasu w badanym punkcie. Wyliczony średni poziom równoważny (LAeq) dla okresu dziennego został przekroczony o średnio 0,1 dB oraz dla okresu nocy o 3,9 dB.

6.2.10. Promieniowanie elektromagnetyczne

W roku 2015 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku zrealizował program badań pól elektromagnetycznych. Program ten zakładał skoncentrowanie pomiarów na

obszarach dostępnych dla ludności tj. w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. oraz w pozostałych miastach i na terenach wiejskich.

Na terenie Augustowa zlokalizowany jest Główny Punkt Zasilania (GPZ), do którego energia dostarczana jest za pośrednictwem trzech linii wysokiego napięcia zlokalizowanych w południowozachodniej, rolniczej części miasta. W strefie ok. 15 m od osi linii można spodziewać się przekroczeń dopuszczalnych norm.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w 2014 r. wykonał badanie poziomu pól magnetycznych na terenie miasta Augustów. Zakres badań zawierał pomiar składowej elektrycznej promieniowania elektromagnetycznego dla częstotliwości radiowej i mikrofalowej. Pomiary wykonano w jednym punkcie miasta tj. stanowisko przy ul. Rynek Zygmunta Augusta. Procent wartości dopuszczalnej wyniósł 12,7 % i jest najwyższa w województwie podlaskim. Jednakże przeprowadzone pomiary promieniowania elektrycznego nie wykazały w żadnym z badanych stanowisk na terenie województwa podlaskiego przekroczeń wartości dopuszczalnej składowej elektrycznej (7 V/m).

Niemniej jednak stała kontrola w tym zakresie jest wskazana a nawet zalecana.

6.2.11. Gospodarka odpadami

Stan środowiska ulega również zachwianiu w wyniku zagospodarowania odpadów. Zgodnie z *Planem gospodarki odpadami dla województwa podlaskiego na lata 2012 – 2017* teren Augustowa znajduje się w północnym regionie gospodarki odpadami, w wydzielonym obszarze zakładu zbiórki odpadów Koszarówka. Gminy znajdujące się w Obszarze Koszarówka (w tym Augustów), ze względu na konieczność zachowania trwałości projektu oraz dla potwierdzenia uzyskania efektu ekologicznego kierują odpady (zgodnie z umowami lub porozumieniami wynikającymi z dofinansowania z POIiŚ) do ZZO Koszarówka przez wyznaczony okres trwania projektu. Głównymi celami planu jest:

- zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
- zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Miasto Augustów jest członkiem Związku Komunalnego „Biebrza”, który zrzesza 17 gmin z powiatu augustowskiego, monieckiego, sokólskiego i grajewskiego. W ramach związku wdrożono m.in. Biebrzański System Gospodarki Odpadami, który ma na celu utworzenie jednolitego systemu gospodarki odpadami na terenach gmin objętych projektem. Głównym celem I etapu BSGO było utworzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz zaplecza umożliwiającego zagospodarowywanie zbieranych w sposób selektywny odpadów. Przedsięwzięcie zostało zakończone w 2005r.

Etap II zakończono w 2015 r. jest kontynuacją działań prowadzonych w ramach I etapu projektu. Głównym założeniem realizacji II etapu BSGO było ujednolicenie i standaryzacja gospodarki odpadami na terenie 19 gmin poprzez wprowadzenie zintegrowanego, regionalnego

systemu gospodarki odpadami, spełniającego aktualne wymagania prawne. W ramach projektu Biebrzański System Gospodarowania Odpadami - etap II wybudowano Zakład Zagospodarowania Odpadów w Koszarówce, który jest Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów Komunalnych, oraz trzy stacje przeładunkowe odpadów: w Augustowie, Dąbrowie Białostockiej i Świerzbieniach. Przeprowadzono również rekultywację trzech składowisk odpadów położonych przy wybudowanych stacjach przeładunkowych oraz doposażono Zakład Recyklingu w Dolistowie Starym. Realizacja przedsięwzięcia przyczyniła się do poprawy standardu życia mieszkańców, zmniejszenia stopy bezrobocia oraz poprawy jakości środowiska naturalnego, a tym samym poprawiła się pozycja województwa podlaskiego na tle innych regionów.

6.2.12. Zaopatrzenie w energię ciepłą, elektryczną oraz odnawialne źródła energii

Ciepłownictwo

Zaopatrzenie w ciepło na obszarze miasta odbywa się za pomocą zbiorowego zaopatrzenia w ciepło. Istniejąca elektrociepłownia posiada znaczną rezerwę mocy (8,5 MW), dlatego nie planuje się nowej ciepłowni na obszarze miasta. Ciepłownia znajduje się w dobrym stanie technicznym i nie wymaga modernizacji. Miejska ciepłownia zasila 556 obiektów i jest wyposażona w trzy kotły węglowe o łącznej mocy 33,8 MW oraz jeden kocioł olejowy o mocy 17,00 MW.

Potrzeby grzewcze mieszkańców nieobjętych siecią ciepłowniczą pokrywane są z wykorzystania indywidualnych palenisk. Najczęściej nośnikiem ciepła jest: węgiel, koks i drewno rzadziej gaz płynny olej opałowy i energia elektryczna.

Dla miasta Augustowa został opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN), który uwzględnia szereg działań dążących do ograniczenia energochłonności budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej np. poprzez termomodernizację budynków, zastosowanie odnawialnych źródeł energii i tym samym ograniczenia emisji zanieczyszczeń. Można wnioskować, iż zwiększanie zabudowy przy sukcesywnej realizacji działań z PGN nie będzie wpływało negatywnie na jakość powietrza. Ponadto w PGN postuluje się zastosowanie paliw gazowych, co znacznie przyczyniłoby się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń.

Zaopatrzenie w gaz

Przez teren miasta, południową jego część przebiega gazociąg średniego ciśnienia. Gazociąg pozwala na dostarczanie gazu ziemnego dla zakładów przemysłowych, firm i klientów indywidualnych. Rozwój sieci gazowej w Augustowie jest niewielki. Istniejący gazociąg średniego ciśnienia jest na wykorzystaniu firmy British American Tobacco. Stwarza to możliwość rozwoju sieci gazowej w niektórych obszarach miasta. Gaz ziemny uważany jest za najtańsze ekologiczne paliwo do ogrzewania i przygotowania ciepłej wody. W stosunku do stosowania węgla w kotłach zastosowanie kotłów gazowych pozwala na > 99% redukcji PM10, >99 % redukcji SO2, ok. 80% redukcji NO2, >99% redukcji CO, ok. 43 % redukcji CO2 oraz redukcję odpadów. Zmiana ogrzewania domostw za pomocą gazu ziemnego ma zatem aspekt ekologiczny.

Elektroenergetyka

Miasto Augustów zasilane jest linią wysokiego napięcia 110 kV. Istniejąca stacja elektroenergetyczna Augustów I 110/15 kV (RPZ) ma wyczerpane możliwości wprowadzania nowych linii średniego napięcia.

Na koniec 2015 r. energię elektryczną na niskim napięciu odbierało 11 476 gospodarstw domowych. Zużyły one łącznie 21 277 MWh.

6.2.13. Złóża surowców

Na terenie miasta występuje jedno udokumentowane złóża piasków kwarcowych – Zatartacze. Jest ono rozpoznane szczegółowo, o zasobach bilansowych 1 431 tys. m³. Obecnie nie prowadzi się wydobywania.

Istotne znaczenie dla rozwoju uzdrowiska ma udokumentowane złóża torfów borowinowych „Kolnica” w Kolnicy (gmina wiejska Augustów), zaliczone do kopalin leczniczych podstawowych. Właściwości lecznicze torfu (borowiny) ze złóża potwierdza świadectwo z dnia 7 grudnia 2007 r., wydane przez Państwowy Zakład Higieny – Zakład Tworzyw Uzdrawiskowych w Poznaniu. Borowina ze złóża „Kolnica”, której zasoby zostały zatwierdzone decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 czerwca 1994 r., jest przydatna do stosowania zewnętrznego wg wskazań lekarskich w formie okładów całkowitych, częściowych oraz zawijań i kąpiei, zwłaszcza w terapii chorób reumatycznych, ortopedycznych, neurologicznych i kobiecych.

Na niewielką skalę, występuje zjawisko poboru kruszywa i piasku oraz torfu. W wyniku wydobywania kruszywa likwidacji ulegają niewielkie wzniesienia, a na podmokłym podłożu zagłębienia bezodpływowych wysoczyzny, na skutek wybierania torfu powstają stawy.

7. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji zadań określonych w Programie

Wielowymiarowy charakter planowanego procesu rewitalizacji jest jednym z immanentnych cech tego procesu. Rewitalizacja, ze swojej natury bowiem musi być realizowana poprzez szeroki wachlarz powiązanych ze sobą w logiczną całość działań obejmujących różne sfery (wymiały) miasta. Dlatego też Gminny Program Rewitalizacji Miasta Augustów obejmuje swoim zakresem interwencję we wszystkich podstawowych aspektach tj. zarówno w sferze społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej jak również środowiskowej uwzględniając szereg różnych źródeł finansowania. Tylko tak zaplanowane kompleksowe działania, będą stwarzały możliwość pojawienia się efektu synergii i w konsekwencji osiągnięcie jak najwyższej efektywności przeprowadzonej interwencji.

Odstąpienie od wdrażania zapisów przedmiotowego dokumentu oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki.

Określenie wariantu „0”, czyli brak realizacji celów założonych w projekcie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów stanowi punkt odniesienia dla oceny stanu środowiska lub identyfikacji i waloryzacji oddziałujących na nie czynników w wariantcie zakładającym realizację wszystkich celów Programu.

W przypadku braku realizacji założeń Programu, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji Programu przyczyniać się będzie do występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Wśród najistotniejszych negatywnych zmian wywołanych brakiem realizacji projektu Programu. można wymienić:

- wzrost niekorzystnych oddziaływań, takich jak emisja zanieczyszczeń do powietrza, nasilenie hałasu i wibracji wynikających z intensywnego ruchu komunikacyjnego, złego stanu nawierzchni dróg, spadek dynamiki i zakresu prac procesów związanych z modernizacją istniejącej infrastruktury drogowej,
- wzrost presji na środowisko oraz pogorszenie jego stanu w wyniku braku wprowadzania nowoczesnych rozwiązań, o zdecydowanie mniejszym negatywnym oddziaływaniu na środowisko niż obecnie, w zakresie infrastruktury technicznej,
- dewastacja terenów zieleni oraz ich zaśmiecanie wynikające ze wzrostu antyekologicznych postaw społeczeństwa,
- pogłębianie różnic rozwojowych obszarów niezagospodarowanych poprzez zahamowanie rozwoju i brak odpowiedniej infrastruktury technicznej oraz zaplecza organizacyjnego, brak inwestycji oraz ucieczka kapitału inwestycyjnego z obszaru Miasta Augustów.

Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska są funkcją czasu, środków finansowych pozostających w dyspozycji budżetu państwa, samorządów i podmiotów gospodarczych oraz aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych w tym dotacji z UE, przeznaczanych na

cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska, a także ewolucję ekosystemów i gatunków, w tym sukcesję.

Brak realizacji Programu przyczyni się do sytuacji, w której w mniejszym stopniu oraz wolniej przebiegać będą procesy związane z modernizacją istniejącej oraz budową nowej infrastruktury technicznej, co w przypadku przestarzałych technologii lub awaryjności urządzeń w wyniku ich technicznego zużycia może stwarzać zagrożenia dla środowiska.

Rozpatrując negatywne i pozytywne skutki, jakie może wywołać wybór wariantu „0” stwierdza się, iż korzystniejszym rozwiązaniem dla środowiska przyrodniczego jest realizacja założeń analizowanego Programu. Niemniej jednak należy zaznaczyć, iż wszystkie prace, w szczególności związane z robotami budowlanymi powinny być prowadzone z poszanowaniem środowiska, przez co na etapie budowy negatywne oddziaływanie będzie miało jedynie charakter chwilowy.

8. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem

Zadaniem władz samorządowych jest wdrażanie ustalonych w programie celów oraz zadań realizowanych w ramach celów operacyjnych. Realizacja celów i określonych zadań może przyczynić się do poprawy stanu konkretnych elementów środowiska, i tym samym do poprawy jakości życia mieszkańców.

W skutek analizy zadań realizowanych w ramach poszczególnych celów operacyjnych oraz samych celów zidentyfikowano rodzaje działań mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie planowane przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko. Zasięg oddziaływania inwestycji to oddziaływanie krótkoterminowe związane z budową lub modernizacją danej infrastruktury. Finalne oddziaływanie będzie skutkowało długotrwałą poprawą stanu środowiska na danym terenie.

Dokonując analizy istniejącego stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, zwrócono szczególną uwagę na obszary podlegające ochronie prawnej na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem będzie możliwy do określenia, na etapie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko konkretnych projektów inwestycyjnych, na podstawie, której wydawane zostaną decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zadania ujęte w ramach zadań inwestycyjnych takich jak: prace termomodernizacyjne, inwestycje liniowe, przeprowadzane będą również na obszarach objętych formami ochrony przyrody. Wobec powyższego szczególną uwagę należy zwrócić przy zidentyfikowaniu problemów, które mogłyby utrudnić lub uniemożliwić realizację zapisów *Programu*, właśnie ze względu na te obszary. Niewłaściwie prowadzone prace budowlane i termomodernizacyjne mogą powodować niszczenie miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków (np. jerzyka - *Apus apus*, wrobla - *Passer domesticus*) i nietoperzy (nietoperze w Polsce są objęte ochroną ścisłą) oraz mogą uniemożliwiać im późniejsze wykorzystywanie tych obiektów jako miejsc lęgowych bądź zimowisk. Przy realizacji zadań wynikających z założeń *Programu* należy zwrócić szczególną uwagę na należyte wykonanie prac demontażowych, ponieważ zgodnie z § 6.1 pkt 7) rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014, poz. 1348) w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi.

W celu ograniczenia negatywnych oddziaływań które mogą być następstwem realizacji w/w zadań *Programu* przed rozpoczęciem prac wskazane jest przeprowadzenie wizji w terenie, w celu uzyskania informacji o ewentualnym występowaniu w obrębie budynku objętego pracami gniazd ptaków lub nietoperzy. W przypadku stwierdzenia obecności gniazd należy w konsultacji z ornitologiem lub chiropterologiem przeprowadzić rozpoznanie, w celu weryfikacji ewentualnego występowania w tych miejscach gatunków chronionych. Prace remontowe należy prowadzić poza

okresem lęgowym i rozrodu stwierdzonych gatunków chronionych. Termin powinien zostać dostosowany do ekologii gatunku zinwentaryzowanego.

Biorąc pod uwagę, że Miasto Augustów uczestniczy w Programie usuwania azbestu z terenu kraju (dotacja z WFOS i GW w Białymstoku), należy nadmienić, że powyższa wytyczna odnosi się również do wszelkich działań związanych z ewentualnym usuwaniem wyrobów azbestowych z budynków.

W przypadku konieczności wykonania czynności zakazanych w stosunku do chronionych gatunków zwierząt, o których mowa w § 6.1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, np. niszczenie siedlisk i ostoi, gniazd, zimowisk i innych schronień – konieczne jest uzyskanie zezwolenia na odstępstwa od ww. zakazów wydanego przez właściwy organ ochrony środowiska (Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska). Zakazy – np. chwytania, niszczenia gniazd, umyślnego płoszenia i niepokojenia, przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca - w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie jest to szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji tych gatunków i ich siedlisk, nie dotyczą usuwania w okresie od dnia 16 października do końca lutego, gniazd ptasich z obiektów budowlanych i terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względu bezpieczeństwa lub sanitarne.

W przypadkach, gdy obiekt budowlany wykorzystywany był przez chronione gatunki zwierząt po przeprowadzeniu prac remontowych należy, w miarę możliwości zapewnić nietoperzom dalsze schronienie w czasie dnia, a ptakom dalsze gniazdowanie w jego obrębie. Jeżeli nie będzie to możliwe poprzez wykorzystanie naturalnych szpar i szczelin, należy dążyć do zapewnienia na remontowanym budynku lub w jego rejonie odpowiednich siedlisk zastępczych (np. budek lęgowych), aby zrekompensować utracone miejsca bytowania i rozrodu danych gatunków. Charakter zastosowanych siedlisk zastępczych, ich lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinny być dobrane odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej i skonsultowane z ornitologiem i chiropterologiem.

Z uwagi na fakt, iż *Program* zawiera jedynie ogólne założenia działań inwestycyjnych, w związku z tym na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie ma możliwości dokonania analizy i oceny stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem będzie możliwy do określenia, na etapie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko konkretnych zadań inwestycyjnych, dla których będą wydawane decyzje zezwalające na ich realizację, w których również zostaną określone szczegółowe uwarunkowania realizacji tych inwestycji.

9. Określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody

Do najistotniejszych problemów ochrony środowiska, szczególnie dotyczących obszarów objętych ochroną, w tym obszarów Natura 2000 i korytarzy ekologicznych, należy fragmentacja siedlisk, głównie ze względu na budowę infrastruktury komunikacyjnej, a także w wyniku nieodpowiedniej zabudowy hydrotechnicznej w niektórych miejscach dolin rzecznych. W efekcie m.in. rozwoju komunikacji i turystyki wzrasta liczba występujących gatunków obcych (rozprzestrzenianie się gatunków inwazyjnych wzdłuż dróg i szlaków).

Z punktu widzenia projektowanego dokumentu ważne są ograniczenia wynikające z zapisów ww. ustawy, w zależności od formy ochrony. Inwestycje celu publicznego mogą przebiegać w obrębie: obszarów chronionego krajobrazu, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz w sąsiedztwie pomników przyrody. W takich sytuacjach realizacja inwestycji musi być uzgadniana z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody. Ponadto dodatkowe ograniczenia określają również plany ochrony danego obszaru. Zanieczyszczenie środowiska naturalnego, a szczególnie wód, następuje przede wszystkim jako efekt złej gospodarki ściekowej oraz nadmiernego i niewłaściwego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin. Znaczącym problemem jest zaśmiecanie odpadami terenów leśnych i cennych przyrodniczo, zwłaszcza wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Rozwój społeczno-gospodarczy wiąże się również z wyłączaniem powierzchni biologicznie czynnej ze środowiska. Antropopresja ma coraz szerszy zasięg przestrzenny, obejmując często obszary cenne przyrodniczo. Działalność gospodarcza, a także bytowo-komunalna człowieka wpływa niekorzystnie na stan środowiska, odzwierciedla się w jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, gleb, krajobrazu, a także w gospodarce odpadami

Stan gleb użytkowanych rolniczo w gminie Augustów jest stosunkowo dobry. Zagrożenie stanowi głównie wysoki stopień zakwaszenia gleb, co może wpływać negatywnie na wody powierzchniowe (łatwiejsze wymywanie zanieczyszczeń). Nadmierne zakwaszenie powinno być w sposób kontrolowany redukowane poprzez systematyczne wapnowanie. Konieczne jest prowadzenie systemowych badań gleb oraz działalności edukacyjnej w zakresie prac agrotechnicznych.

Właściwa eksploatacja surowców naturalnych powinna odbywać się z poszanowaniem środowiska naturalnego, ponieważ wykorzystanie gospodarcze zasobów kopalin stoi często w konflikcie z pozostałymi zasobami przyrody. Kształtowanie polityki w zakresie ich zagospodarowania wymaga wspólnych działań podmiotów gospodarczych, samorządu gminy oraz organów administracji publicznej.

Aby nie utracić cennych walorów przyrodniczych należy szczególnie rozważnie planować inwestycje infrastrukturalne, tak aby nie kolidowały z siecią obszarów chronionych. Jest to trudne

zadanie, pociągające za sobą często konflikty społeczne. Pogodzenie ochrony przyrody z rozwojem gospodarczym jest tutaj zarówno szczególnie istotne, jak i trudne.

Analiza wyników pomiarów prowadzonych w ramach monitoringu stanu powietrza na obszarze strefy podlaskiej wykazuje stabilny poziom zanieczyszczeń powietrza. W latach 2010 – 2015 w strefie podlaskiej, do której należy analizowana gmina, wystąpiły przekroczenia poziomów: dopuszczalnego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń była wzmożona emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunalnych spowodowana niekorzystnymi warunkami klimatycznymi w okresie zimowym. Przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu związane są ze słabej jakości materiałem grzewczym spalany w zbyt niskiej temperaturze.

Głównym źródłem zakłóceń klimatu środowiska jest hałas drogowy. W mniejszym stopniu występuje w gminie Augustów hałas przemysłowy, który ma charakter zdecydowanie lokalny. W radzeniu sobie z problemem hałasu komunikacyjnego w niewystarczającym stopniu wykorzystuje się narzędzia planowania przestrzennego oraz planowania ruchu. Problemem jest również brak wystarczającej liczby środków finansowych na budowę obwodnic i tras alternatywnych oraz kosztownych barier w przenoszeniu dźwięku (m.in. ekranów akustycznych).

Z prowadzonych w latach 2009- 2015 pomiarów wynika, iż w żadnym z badanych punktów pomiarowych na terenie województwa podlaskiego nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Konieczna jest realizacja zadań w zakresie odnawialnych źródeł energii, obejmujących zarówno instalacje urządzeń jak również edukację społeczeństwa.

Na terenie miasta Augustów, ze względu na brak zakładów przemysłowych, istnieje niski poziom zagrożenia wystąpieniem poważnej awarii przemysłowej. Głównie niebezpieczeństwo może wiązać się z przemieszczaniem się po drogach krajowych i wojewódzkich pojazdów transportujących ładunki niebezpieczne.

W granicach Augustowa położone są dwa obszary Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków „Puszcza Augustowska” oraz specjalny obszar ochrony siedlisk „Ostoja Augustowska”. Są to tereny zalesione znajdujące się w centralnej i zachodniej części miasta oraz obszary jezior w jego północnej i południowej części. Na obszarze Augustowa, oprócz obszarów Natura 2000, znajdują się także:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”,
- rezerwaty przyrody: „Brzozowy Grąd” i „Stara Ruda”,
- użytki ekologiczne: Stawik Studzieniczański, Ślepe Jeziorko, Suchar Czarnobrodzki oraz Bagno Czarnobrodzkie, Lesne oko,
- 13 pomników przyrody,
- siedlisko bielika objęte ochroną gatunkową.

Według sieci ekologicznej opracowanej przez PAN w Białowieży tereny migracyjne zwierząt stanowią duże kompleksy leśne oraz jeziora. Ważnym łącznikiem pomiędzy terenami objętymi ochroną oraz wchodzącymi w skład ogólnokrajowego korytarza ekologicznego jest Netta. Program zachowuje tereny zielone po obu stronach cieku, jednakże częściowo obszar jest już zainwestowany, co zawęża możliwość migracji zwierząt.

Choć w Programie uwzględnia się i chroni ww. obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody, nie można całkowicie wykluczyć negatywnego wpływu ustaleń Programu na te obszary, chociażby z uwagi na możliwe zagrożenia wynikające z przewidywanego rozwoju bazy turystycznej na terenach Augustowa.

Program wskazuje obowiązujące dla poszczególnych form ochrony przyrody zasady, zgodne z przepisami odrębnymi.

Ustalenia Programu nie powinny mieć bezpośredniego wpływu na formy ochrony przyrody poza granicami miasta, natomiast wpływy pośrednie – wynikające z powiązań ekologicznych – są w przedmiotowym dokumencie uwzględnione. W celu zapewnienia drożności wielkoobszarowych form ochrony przyrody, jakimi są korytarze ekologiczne, oraz ochrony fauny i flory, w Programie zaleca się zachowanie wszystkich terenów przyrodniczo cennych, zwłaszcza lasów i zadrzewień, torfowisk i terenów bagiennych, roślinności wokół jezior, zachowanie drożności rzeki Netty i Kanałów Augustowskiego oraz Bystrego, zakazanie przegradzania i regulowania koryta, monitoring jakości wody.

Także ogólny rozwój sieci osadniczej, np. intensyfikacja zagospodarowania turystycznego brzegów jezior czy wzmożony ruch turystyczny na terenie Puszczy Augustowskiej, może stanowić zagrożenie dla gatunków ptaków i cennych siedlisk będących przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000 „Puszcza Augustowska” i „Ostoja Augustowska”.

Niemniej wskazania zapisów Programu odnośnie stosowania się do obowiązujących na obszarach cennych przyrodniczo (w tym na obszarach Natura 2000) nakazów, zakazów i ograniczeń zgodnych z przepisami odrębnymi, powinno ograniczyć do minimum negatywny wpływ na te tereny.

Przy ustalaniu obszarów problemowych występujących na terenie miasta Augustów istotnych z punktu analizy założeń Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów uwzględniono analizę stanu środowiska na terenie gminy. Poniższe zestawienie przedstawia identyfikację potencjalnych zagrożeń na etapie budowy i eksploatacji w odniesieniu do zaproponowanych w Programie projektów i przedsięwzięć.

Tabela 22. Zadania ujęte w programie, ich skutki oraz identyfikacja zagrożeń na etapie budowy i eksploatacji

Cele operacyjne Programu Rewitalizacji	Sfery procesu rewitalizacji	skutki	Ocena zagrożeń	
			Faza budowy	Faza eksploatacji
OBSZAR CENTRUM I				
Nr C1 Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury (kluczowy) lokalizacja: Rynek Zygmunta Augusta 9				
C1.1. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych KD1.5. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych K1.1. Aktywizacja i integracja społeczna osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych C2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego K2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego L2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego	Sfera społeczna Sfera przestrzenno – funkcjonalna Sfera techniczna	MDK jest placówką pełniącą różnorakie funkcje kulturalne. Jednostka ta organizuje różnego rodzaju imprezy i wydarzenia kulturalno-rozrywkowe (wystawy, gale, koncerty, festiwale, pokazy, spotkania. itp.). Rozbudowa pozwoli wykorzystać potencjał związany z działalnością Augustowskich Placówek Kultury (APK). Rozbudowa obejmie: - adaptację poddasza, - wyposażenie budynku w dźwig osobowy, który umożliwi korzystanie ze wszystkich kondygnacji wszystkim użytkownikom, - rozbudowę budynku o kolejne pomieszczenia, - funkcjonalne urządzenie i zagospodarowanie podwórza w tym elementy zieleni urządzonej, rabaty, ławki, stoliki. Rozbudowa i przebudowa obiektu umożliwi poszerzenie oferty, skierowaną będzie do osób z grup defaworyzowanych m.in. bezrobotnych kobiet, młodzieży i dzieci z rodzin wieloprotblemowych. Wzrost ilości uczestników i wydarzeń organizowanych przez APK, zajęć aktywizacyjnych i edukacyjno - artystycznych organizowanych w MDK. Aktywizacja dzieci i młodzieży Poprawa warunków funkcjonowania sektora NGO Pełne dostosowanie placówki dla potrzeb osób niepełnosprawnych	Prace ziemne mogą doprowadzić do odstąpienia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonośca. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano – materiałowej. Emisja hałasu i płoszeniem zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji. Podczas prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić chwilowe zanieczyszczenie powietrza pyłami i substancjami emitowanymi przez pojazdy i sprzęt budowlany.	Nie zidentyfikowano
Nr C2 Zintegrowany projekt poprawy bezpieczeństwa w centrum miasta, lokalizacja: CENTRUM I				
C2.3. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.	Sfera społeczna, Sfera techniczna, Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Celem projektu jest poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i turystów w ścisłym centrum miasta. Budowa systemu monitoringu wizyjnego wraz z niezbędną infrastrukturą. Uzupełnienie oświetlenia na terenach półpublicznych (podwórza wybranych nieruchomości na obszarze) oraz publicznych np. ul. Kościuszki pomiędzy	Prace ziemne mogą doprowadzić do odstąpienia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego	Nie zidentyfikowano

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA AUGUSTÓW

		Rynkiem Zygmunta Augusta a ul. Szkolną. Wprowadzenie strefy TEMPO 30/strefy zamieszkania na ulicach: Rynek Zygmunta Augusta, Mostowa. Akcja edukacyjno – informacyjna skierowana do mieszkańców prowadzona przez KPP w Augustowie. <u>Oczekiwane skutki:</u> Spadek ilości przestępstw, wykroczeń, Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonośca. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano – materiałowej. Emisja hałasu i płoszeniem zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji. Podczas prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić chwilowe zanieczyszczenie powietrza pyłami i substancjami emitowanymi przez pojazdy i sprzęt budowlany.	
Nr C3 Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, lokalizacja: CENTRUM I				
C1.2. Wsparcie rodzin wieloprotblemowych w tym dzieci i młodzieży oraz samotnych rodziców. C2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Placówka wsparcia dziennego dla 30 dzieci i młodzieży z programem socjoterapeutycznym. Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności: 1) organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; 2) realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię. <u>Oczekiwane skutki:</u> Prowadzenie specjalistycznej pracy opiekuńczo – wychowawczej z 30 dzieci i młodzieży	Nie przewiduje się działań Inwestycyjnych	Nie zidentyfikowano
Nr C4 Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych, lokalizacja: CENTRUM I				
C1.1. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych	Sfera społeczna, Sfera techniczna.	W ramach projektu przeprowadzony zostanie kompleksowy audyt barier architektonicznych na terenie miasta. Opracowanie powstanie w formule partycypacyjnej, przy współpracy organizacji pozarządowych zajmujących się osobami niepełnosprawnymi. Wypracowane konkluzje audytu zostaną następnie wdrożone w życie przy	Nie przewiduje się uciążliwych działań Inwestycyjnych	Nie zidentyfikowano.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA AUGUSTÓW

		założeniu możliwie wysokiego zaangażowania właścicieli lokali. W efekcie nastąpi poprawa dostępność obiektów publicznych i usługowych dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, matek z dziećmi itp. grup użytkowników podobszaru rewitalizacji. Analogiczne działania wdrożone zostaną dla przestrzeni publicznych. Partycypacyjna formuła działań w ramach projektu pozwoli na dostosowanie rozwiązań do realnych potrzeb różnych grup użytkowników. <u>Oczekiwane skutki:</u> Poprawa dostępności obiektów publicznych i lokali usługowych dla osób poruszających się na wózkach.		
Nr C5 Wymiana poszycia dachowego wraz z zainstalowaniem fotowoltaiki na stronie południowej budynku Rynek Zygmunta Augusta 15				
C4.1. Poprawa warunków mieszkaniowych	Sfera techniczna	Remont budynku wielorodzinnego wraz z poprawą efektywności energetycznej jego funkcjonowania. Prace obejmą remont pokrycia dachowego wraz zainstalowaniem paneli fotowoltaicznych. Remontowi dachu będzie towarzyszyła poprawa izolacji termicznej na najwyższej kondygnacji budynku (ocieplenie ścian wewnętrznych). <u>Oczekiwane skutki:</u> działania wpłyną na optymalizację zużycia energii cieplnej oraz zmniejszenie kosztów utrzymania budynku. Poprawa efektywności energetycznej budynku zmniejszy zużycie ciepła sieciowego, co w konsekwencji korzystnie wpłynie na możliwości podłączania do sieci ciepłowniczej nowych użytkowników na podobszarze rewitalizacji. Zwiększenie produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii. Poprawa efektywności energetycznej budynku. Spadek emisji gazów cieplarnianych.	Emisja hałasu i płoszenie zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji. Wymiana pokrycia dachowego może być przeprowadzane na terenach zasiedlanych przez gatunki ptaków lub nietoperzy będących pod ochroną. Niewłaściwie prowadzone prace mogą powodować niszczenie miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków (np. jerzyka - Apus apus, wrobla - Passer domesticus) i nietoperzy (nietoperze w Polsce są objęte ochroną ścisłą) oraz mogą uniemożliwiać im późniejsze wykorzystywanie tych obiektów jako miejsc lęgowych bądź zimowisk. Przy realizacji zadań wynikających z założeń Programu należy zwrócić szczególną uwagę na należyte wykonanie prac demontażowych, ponieważ zgodnie z § 6.1 pkt 7) rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt	W przypadkach, gdy obiekt budowlany wykorzystywany był przez chronione gatunki zwierząt po przeprowadzeniu prac remontowych należy, w miarę możliwości zapewnić nietoperzom dalsze schronienie w czasie dnia, a ptakom dalsze gniazdowanie w jego obrębie. Jeżeli nie będzie to możliwe poprzez wykorzystanie naturalnych szpar i szczelin, należy dążyć do zapewnienia na remontowanym budynku lub w jego rejonie odpowiednich siedlisk zastępczych (np. budek lęgowych), aby zrekompensować utracone miejsca bytowania i rozrodu danych gatunków. Charakter zastosowanych siedlisk zastępczych, ich lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinny być dobrane odpowiednio do preferencji gatunków,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA AUGUSTÓW

			w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoj.	które występowały tam wcześniej i skonsultowane z ornitologiem i chiropterologiem.
Nr C6 Zagospodarowanie podwórza budynku przy Rynku Zygmunta Augusta 15				
C2.2. Poprawa ładu przestrzennego	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Zagospodarowanie podwórza pomiędzy Żabią i Rynek Zygmunta Augusta obejmujące utworzenie w pełni funkcjonalnej przestrzeni półpublicznej w miejscu istniejącego obecnie dzikiego parkingu. Wraz z uzupełnieniem zabudowy od ulicy Żabiej konieczne stanie się utworzenie miejsca przyjaznego mieszkańcom. Podwórze będzie uwzględniało potrzeby rekreacyjne mieszkańców przy zapewnieniu maksymalnie wysokiego stopnia powierzchni biologicznie czynnej. <u>Oczekiwane skutki:</u> Wzrost jakości życia mieszkańców, utworzenie przestrzeni umożliwiającej integrację mieszkańców.	Nie przewiduje się uciążliwych działań Inwestycyjnych	Nie zidentyfikowano.
Nr C7 Mieszkania chronione, lokalizacja: CENTRUM I				
C1.1. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych KD1.5. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych K1.1. Aktywizacja i integracja społeczna osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych C1.2. Wsparcie rodzin wieloprotblemowych w tym dzieci i młodzieży oraz samotnych rodziców. L1.1. Kompleksowe wsparcie rodzin wieloprotblemowych KD1.4. Wsparcie rodzin wieloprotblemowych	Sfera społeczna	Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę <u>Oczekiwane skutki:</u> Liczba rodzin/osób korzystających z mieszkań chronionych	Nie przewiduje się działań Inwestycyjnych	Nie zidentyfikowano
Nr C8 Kino Letnie na Tyłach MDK, Lokalizacja Centrum I - Rynek Zygmunta Augusta 9				
C2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego	Sfera społeczna	Projekt obejmuje warsztaty filmowe skierowane do dzieci, młodzieży i rodzin z obszaru rewitalizacji. Efekty warsztatów zostaną zaprezentowane w trakcie pokazów podsumowujących projekt. <u>Oczekiwane skutki:</u> Zwiększenie dostępności do kultury; Zwiększenie oferty imprez organizowanych w mieście; Identyfikowanie miasta, jako miejsca otwartego na kulturę i sztukę oraz dbającego o rozwój mieszkańców;	Nie przewiduje się działań Inwestycyjnych	Nie zidentyfikowano
Nr C9 Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy, Lokalizacja CENTRUM I				
C1.2. Wsparcie rodzin wieloprotblemowych w tym dzieci i młodzieży oraz samotnych rodziców. L1.1. Kompleksowe wsparcie rodzin	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy to miejsce kompleksowego wsparcia: pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej, terapeutycznej z rodziną. Pomoc dla osób doznających przemocy w rodzinie powinna być udzielana najbliżej miejsca ich zamieszkania, w miejscach dostępnych komunikacyjnie i	Nie przewiduje się działań Inwestycyjnych	Nie zidentyfikowano

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA AUGUSTÓW

wieloprognozowanych KD1.4. Wsparcie rodzin wieloprognozowanych C2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego		niestygmatyzujących. <u>Oczekiwane skutki:</u> Zwiększenie dostępności pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie - dorosłych i dzieci. Utworzenie podmiotu wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.		
Nr C10 Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych, Lokalizacja CENTRUM I				
L1.4. Wsparcie osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin K1.4. Wsparcie osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin C2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Zwiększenie dostępności pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin - dorosłych i dzieci. Utworzenie podmiotu wsparcia specjalistycznego <u>Oczekiwane skutki:</u> Wzrost dostępności do specjalistycznego wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Nie przewiduje się działań Inwestycyjnych	Nie zidentyfikowano
Nr C11 Propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych i ich rodzin, Lokalizacja CENTRUM I				
L1.4. Wsparcie osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin K1.4. Wsparcie osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin C2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Stowarzyszenie prowadzi szeroką działalność na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin. Celem projektu jest promowanie trzeźwego stylu poprzez organizowanie i prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu promocję zdrowia i rozpowszechnianie zdrowego stylu życia. Prowadzenie ożywionej działalności kulturalnej, oświatowej, wychowawczej, rozrywkowej, wypoczynkowej i rekreacyjnej. Organizowanie wieczorków i zabaw bezalkoholowych, konkursów, turniejów i gier towarzyskich. Organizacja własnych imprez tj. ogniska, wycieczki krajoznawcze, zabawy bezalkoholowe. <u>Oczekiwane skutki:</u> Odbudowa uczuć i relacji międzyludzkich pod opieką psychologa, pedagoga i terapeutów. Zajęcia te są pozytywnie oceniane co powoduje zwiększenie wiary w siebie w pokonywaniu własnych słabości oraz rozwiązywaniu trudnych życiowych problemów	Nie przewiduje się działań Inwestycyjnych	Nie zidentyfikowano
OBSZAR LIPOWIEC				
NR L1 Kompleksowe zagospodarowanie terenu zielonego, lokalizacja: Lipowiec – obszar pomiędzy Lipową, Jeziorną i Klubową.				
L2.2. Poprawa ładu przestrzennego	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Adaptacja terenu nieużytków znajdujących się w centrum podobszaru rewitalizacji Lipowiec na park. Projekt przewiduje zagospodarowanie terenu i dostosowanie go do nowych funkcji np. wypoczynkowych, rekreacyjnych, sportowych, oraz integracji mieszkańców dzielnicy. Podczas realizacji projektu przewiduje się następujące działania: zagospodarowanie terenów zielonych lasu i adaptacja ich do pełnienia nowych funkcji w zakresie rekreacji, wypoczynku, integracji, nowe urządzenie parku miejskiego, zabiegi pielęgnacyjne istniejącego drzewostanu i nowe nasadzenia, wyznaczenie ścieżek pieszych, instalacja urządzeń małej architektury (ławki, stoliki), wyznaczenie i przygotowanie miejsca na ognisko/grill. <u>Oczekiwane skutki:</u> Jeden kompleksowo urządzony teren rekreacyjny w tym: ok. 1 km ścieżek spacerowych, obiekty małej architektury, miejsce na ognisko/grilla.	Nie przewiduje się uciążliwych działań Inwestycyjnych	Nie zidentyfikowano.

NR L2 Zagospodarowanie terenów wokół jeziora Białego – plaża Lipowiec.				
L2.2. Poprawa ładu przestrzennego	Sfera przestrzenno – funkcjonalna Sfera społeczna	Uporządkowanie dostępu do jeziora Białego wraz ze ścieżką pieszą i zagospodarowaniem brzegów jeziora na potrzeby mieszkańców. Działanie obejmie utworzenie bezpiecznej ścieżki prowadzącej do jeziora oraz uporządkowanie jego brzegów i terenu przyległego. Umożliwi to bezpieczne korzystanie z jeziora Projekt ma celu utworzenie miejsca do kąpeli wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą – elementami małej architektury (ławki, kosze na śmieci) umożliwiającego jednocześnie korzystanie z prywatnego sprzętu rekreacyjnego będącego w posiadaniu mieszkańców <u>Oczekiwane skutki:</u> Ścieżka piesza. Miejsce do cumowania łódek, plaża	Prace ziemne mogą doprowadzić do odstonięcia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonośca. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano – materiałowej. Emisja hałasu i płoszenie zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji. Podczas prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić chwilowe zanieczyszczenie powietrza pyłami i substancjami emitowanymi przez pojazdy i sprzęt budowlany. Płoszenie zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji.	Płoszenie zwierząt w czasie korzystania z kąpieliska i plaży.
NR L3 Serdeczne przedszkole, Lokalizacja ul. Jeziorna 31 16-300 Augustów Lipowiec				
L1.1. Kompleksowe wsparcie rodzin wieloproblemowych. L1.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	Sfera społeczna	Utworzenie akademii przedszkolaka dla dzieci w wieku 2,5-6 lat wraz z budową kompleksu rekreacyjno-wypoczynkowego -placu zabaw na terenie przedszkola. <u>Oczekiwane skutki:</u> Utworzenie przedszkola, miejsca dla małych dzieci, którego brakuje na Lipowcu. Integracja środowiska lokalnego. Zapewnienie łatwego dostępu do przedszkola w dzielnicy Lipowiec mniejszym dzieciom codziennie od pon-pt w godz. 7-17.	Prace ziemne mogą doprowadzić do odstonięcia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonośca.	Nie zidentyfikowano

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA AUGUSTÓW

			Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano – materiałowej. Emisja hałasu i płoszeniem zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji. Podczas prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić chwilowe zanieczyszczenie powietrza pyłami i substancjami emitowanymi przez pojazdy i sprzęt budowlany.	
OBSZAR KACZY DOŁEK				
NR KD1 Odnowa przestrzeni międzyblokowych (kluczowy), Lokalizacja :Kaczy Dołek				
KD1.1. Aktywizacja i integracja społeczna dzieci i młodzieży i osób bezrobotnych KD1.2. Aktywizacja postaw obywatelskich KD1.3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży KD1.5. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych KD2.1. Poprawa ładu przestrzennego KD2.2. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego KD2.3. Modernizacja infrastruktury technicznej	Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera środowiskowa	Kompleksowa modernizacja zdegradowanych przestrzeni międzyblokowych na osiedlu Przylesie. Działanie będzie polegać na utworzeniu w pełni wielofunkcyjnej przestrzeni do rekreacji oraz spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup użytkowników. Ze względu naspecyficzne uwarunkowania infrastrukturalne polegające na wymianie zdekapitalizowanej sieci wodno – kanalizacyjnej to działanie wraz z uporządkowaniem gospodarki wodami opadowymi będzie stanowiło wstępny etap prac. W kolejnych nastąpi zaaranżowanie przestrzeni międzyblokowych uwzględniające potrzeby i oczekiwania różnych grup mieszkańców w tym: dzieci, młodzieży, osób starszych i innych. Usunięte zostaną tymczasowe, zdewastowane budowle zajmujące centralną część osiedla. Jednocześnie nastąpi przebudowa dróg osiedlowych, uporządkowanie kwestii miejsc parkingowych. Ważnym elementem projektu będzie odseparowanie miejsc parkingowych od pozostałych funkcji. W ramach projektu zostanie wykonany w pełni funkcjonalny plac zabaw, boisko do gry w koszykówkę i piłkę nożną oraz miejsca do odpoczynku dla osób dorosłych (ławki, stoliki). <u>Oczekiwane skutki:</u> Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru Kaczy Dołek,	Prace ziemne mogą doprowadzić do odsłonięcia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonośca. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza	Nie zidentyfikowano

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA AUGUSTÓW

		aktywizacja dzieci i młodzieży, społeczna estetyzacja obszaru zdegradowanego	budowy i bazy budowlano – materiałowej. Emisja hałasu i płoszeniem zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji. Podczas prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić chwilowe zanieczyszczenie powietrza pyłami i substancjami emitowanymi przez pojazdy i sprzęt budowlany.	
NR KD2 Zagospodarowanie bulwarów Kanału Bystrzyckiego i wykonanie ścieżek rowerowych				
KD1.1. Aktywizacja i integracja społeczna dzieci i młodzieży i osób bezrobotnych KD2.1. Poprawa ładu przestrzennego	Sfera społeczna Sfera przestrzenno – funkcjonalna Sfera środowiskowa	Zagospodarowanie bulwarów nad Kanałem Bystrzym w bezpośredniej bliskości obszaru Kaczy Dołek. W ramach działania zakłada się wyposażenie terenu w elementy małej architektury (śmietniki, ławki) oraz stojaki na rowery. <u>Oczekiwane skutki:</u> Zwiększenie dostępności od przestrzeni publicznych, zwiększenie ilości miejsc z infrastrukturą przystosowaną do zwiększonej aktywności ruchowej, aktywizacja społeczna rodzin wieloprobemowych.	Nie przewiduje się uciążliwych działań Inwestycyjnych	Nie zidentyfikowano.
NR KD3 Modernizacja wielorodzinnego zasobu mieszkaniowego – Przemysłowa 1A i 1B wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych				
KD4.1. Poprawa warunków mieszkaniowych KD2.3. Modernizacja infrastruktury technicznej	Sfera techniczna Sfera społeczna	Celem projektu jest poprawa warunków mieszkaniowych mieszkańców Kaczego Dołka oraz estetyzacja otoczenia. Działania obejmą kompleksową termomodernizację dwóch budynków wielorodzinnych wraz z remontem części wspólnych (klatki schodowe, drzwi wejściowe) oraz estetyzacją bezpośredniego otoczenia budynków (trawniki, rabaty, przedogródki i inne). <u>Oczekiwane skutki:</u> Zyskanie nowej atrakcji turystycznej przez miasto; Identyfikowanie miasta, jako miejsca otwartego na kulturę i sztukę Poprawa efektywności energetycznej budynków, poprawa jakości życia, poprawa bezpieczeństwa, estetyzacja	Emisja hałasu i płoszenie zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji. Termomodernizacja obiektów może być przeprowadzana na terenach zasiedlanych przez gatunki ptaków lub nietoperzy będących pod ochroną. Niewłaściwie prowadzone prace mogą powodować niszczenie miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków (np. jerzyka - Apus apus, wrobla - Passer domesticus) i nietoperzy (nietoperze w Polsce są objęte ochroną ścisłą) oraz mogą uniemożliwiać im późniejsze wykorzystywanie tych obiektów jako miejsc lęgowych bądź zimowisk. Przy	W przypadkach, gdy obiekt budowlany wykorzystywany był przez chronione gatunki zwierząt po przeprowadzeniu prac remontowych należy, w miarę możliwości zapewnić nietoperzom dalsze schronienie w czasie dnia, a ptakom dalsze gniazdowanie w jego obrębie. Jeżeli nie będzie to możliwe poprzez wykorzystanie naturalnych szpar i szczelin, należy dążyć do zapewnienia na remontowanym budynku lub w jego rejonie odpowiednich siedlisk zastępczych (np. budek lęgowych), aby

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA AUGUSTÓW

			realizacji zadań wynikających z założeń Programu należy zwrócić szczególną uwagę na należyte wykonanie prac demontażowych, ponieważ zgodnie z § 6.1 pkt 7) rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi.	zrekompensować utracone miejsca bytowania i rozrodu danych gatunków. Charakter zastosowanych siedlisk zastępczych, ich lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinny być dobrane odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej i skonsultowane z ornitologiem i chiropterologiem.
NR KD4 Motocykle- jak to jest zrobione i jak to działa gdzie tu matematyka, a gdzie fizyka? , Lokalizacja :Kaczy Dołek				
KD1.3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	Sfera społeczna	Aktywizacja i integracja dzieci i młodzieży poprzez warsztaty rozwijające pasje i hobby, wyrównanie szans edukacyjnych młodzieży z zakresu matematyki i fizyki na bazie zajęć z motoryzacji – zainteresowanie motocyklami <u>Oczekiwane skutki:</u> Zwiększenie chęci do nauki dzieci i młodzieży poprzez warsztaty manualne, wyrównanie szans edukacyjnych z zakresu dwóch przedmiotów ścisłych	Nie przewiduje się działań inwestycyjnych	Nie zidentyfikowano
OBSZAR KOSZARY				
NR K1 Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przy ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich				
K1.2. Aktywizacja i wsparcie dzieci i młodzieży K2.2. Poprawa ładu przestrzennego K2.3. Modernizacja infrastruktury technicznej	Sfera przestrzenno – funkcjonalna Sfera społeczna	Głównym celem projektu jest stworzenie w pełni funkcjonalnej przestrzeni publicznej poprzez kompleksową modernizację zdegradowanych przestrzeni międzyblokowych na osiedlu Koszary. Usunięte zostaną tymczasowe, zdewastowane budowle zajmujące centralną część terenu. Jednocześnie nastąpi przebudowa (w tym utwardzenie) dróg osiedlowych wraz z uporządkowaniem kwestii miejsc parkingowych. Ważnym elementem projektu będzie odseparowanie miejsc parkingowych od pozostałych funkcji obszaru. W ramach projektu zostanie wykonany w plac zabaw oraz miejsca do odpoczynku dla osób dorosłych (ławki, stoliki itp.). <u>Oczekiwane skutki:</u> Estetyzacja otoczenia, wzrost jakości życia, aktywizacja mieszkańców, integracja mieszkańców	Prace ziemne mogą doprowadzić do odsłonięcia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonośca. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza	Nie zidentyfikowano

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA AUGUSTÓW

			budowy i bazy budowlano – materiałowej. Emisja hałasu i płoszeniem zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji. Podczas prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić chwilowe zanieczyszczenie powietrza pyłami i substancjami emitowanymi przez pojazdy i sprzęt budowlany.	
NR K2 Rozbudowa Hospicjum i zagospodarowanie terenu przyległego, Lokalizacja Koszary - ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich 15				
K1.1. Aktywizacja i integracja społeczna osób niepełnosprawnych i przewlekłe chorych, K1.5. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem kobiet oraz osób bez kwalifikacji zawodowych. K2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego, K2.3. Modernizacja infrastruktury technicznej	Sfera techniczna Sfera przestrzenno - funkcjonalna	Zakres przedmiotowy projektu obejmuje remont i przebudowę budynku oraz przyległego terenu na nowoczesną bazę opiekuńczo – hospicyjną i rehabilitacyjną, która spełniałaby potrzeby obecnych i przyszłych pacjentów, a także świadczyłaby usługi rehabilitacyjne dla pacjentów z zewnątrz. działania, stanowiące części składowe przedsięwzięcia: - adaptacja nieużywanej dotychczas powierzchni budynku, w którym znajduje się placówka, - remont dotychczas wykorzystywanej części budynku, - wyposażenie placówki w niezbędny sprzęt i aparaturę medyczną, - utworzenie oddziału dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych. <u>Oczekiwane skutki:</u> Zwiększenie ilości łóżek dla pacjentów w opiece stacjonarnej. Świadczenie usług z zakresu opieki domowej. Usługi rehabilitacyjne świadczone pacjentom z zewnątrz. Nowe miejsca pracy.	Nie przewiduje się uciążliwych działań Inwestycyjnych	Nie zidentyfikowano.
NR K3 Podłączenie do MPEC budynku użytkowanego przez Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci Przyszań wraz z rozszerzeniem działalności placówki, Lokalizacja Koszary - ul. Tytoniowa 5				
K1.4. Wsparcie rodzin wieloprotblemowych. K2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego K2.3. Modernizacja infrastruktury technicznej	Sfera techniczna Sfera społeczna	Obecny system zaopatrzenia w centralne ogrzewanie i ciepłą wodę użytkową funkcjonuje w oparciu o źródło ciepła zasilane olejem opałowym. Koszty z tym związane ograniczają możliwości działania placówki świadczącej ważne, z punktu widzenia podobszaru rewitalizacji Koszary, usługi społeczne. Oszczędności związane ze zmianą źródła ciepła umożliwią rozszerzenie dotychczas prowadzonej działalności. Działanie obejmuje: - doprowadzenie sieci grzewczej do budynku, - zainstalowanie wymiennika ciepła, - podłączenie sieci c. o. i c. u. w budynku do wymiennika ciepła. <u>Oczekiwane skutki:</u> Wzrost efektywności energetycznej, zwiększenie potencjału finansowego placówki, spadek kosztów ogrzewania budynku. Aktywizacja dzieci i młodzieży, poprawa jakości życia podopiecznych placówki	Prace ziemne mogą doprowadzić do odstąpienia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonośności. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede	Nie zidentyfikowano

			wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano – materiałowej. Emisja hałasu i płoszeniem zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji. Podczas prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić chwilowe zanieczyszczenie powietrza pyłami i substancjami emitowanymi przez pojazdy i sprzęt budowlany.	
NR K3 Galeria Koszary – modernizacja ogrodzenia przy stadionie miejskim, Lokalizacja Koszary				
K1.2. Aktywizacja i wsparcie dzieci i młodzieży K2.2. Poprawa ładu przestrzennego	Sfera przestrzenno - funkcjonalna Sfera społeczna	Remont ogrodzenia kompleksu sportowego CSiR od strony ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich wraz z przygotowaniem ogrodzenia na potrzeby galerii <i>streetartowej</i> – Galerii Murali Koszary. Działania obejmą ocenę stanu technicznego ogrodzenia wraz z przystosowaniem ściany ogrodzenia od ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich na potrzeby wielkoskalowego malarstwa ściennego – murali. <u>Oczekiwane skutki:</u> Estetyzacja przestrzeni miejskiej, aktywizacja mieszkańców, wzmocnienie lokalnej tożsamości, integracja społeczna i kulturalna	Nie przewiduje się działań inwestycyjnych	Nie zidentyfikowano

Źródło: opracowanie własne

10. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania Programu

Podstawą opracowania przedmiotowej Prognozy są dokumenty, zestawione w Tabeli 1 niniejszego opracowania. Prognoza oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Zgodność celów, kierunków działań określonych w dokumencie została opisana w tabelach 2-4 rozdziału II niniejszego opracowania. Świadczą o tym również ustalenia Programu w zakresie priorytetów, których realizacja ma doprowadzić do poprawy stanu przyrody, efektywniejszego wykorzystania zasobów i walorów środowiska w rozwoju społeczno – gospodarczym. Dążenia te mają jednocześnie służyć zachowaniu dóbr przyrody przyszłym pokoleniom, a także sprzyjać rozwojowi gospodarczemu i poprawie atrakcyjności regionu.

Realizacja celów z zakresu rozbudowy infrastruktury ochrony środowiska powinna umożliwić osiągnięcie standardów określonych dyrektywami Unii Europejskiej i wynikających z Traktatu Akcesyjnego.

Realizacja celów operacyjnych zdeterminowana jest realizacją określonych zadań przypisanych w ramach poszczególnych celów. W Programie określono również zasady monitoringu sposobów jego realizacji.

11. Określenie, analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na poszczególne komponenty środowiska

Ocena wpływu na środowisko projektu Programu ma charakter stosunkowo ogólny ze wskazaniem przewidywanych, możliwych/potencjalnych oddziaływań, jakie są charakterystyczne dla danego typu działań. Wynika to z faktu, iż projekt Programu wykazuje duży poziom ogólności bez wskazania konkretnych projektów i działań wraz z lokalizacją, a jedynie opisując ich rodzaj i charakter. Przedsięwzięcia, które potencjalnie będą kwalifikowały się jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzenie Oceny Oddziaływania na Środowisko może być wymagane, to przede wszystkim przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury drogowej, jednakże lista indykatoryjna projektów na etapie tworzenia prognozy nie jest jeszcze ostateczna, co uniemożliwia dokładne oddanie możliwych oddziaływań. Innymi przedsięwzięciami, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko, są projekty z zakresu OZE, oraz pozostałe przedsięwzięcia infrastrukturalne.

Prognoza ta w ogólny, strategiczny sposób rozważa korzyści i zagrożenia wynikające z realizacji *Programu* bądź odstępstwa od tejże realizacji.

Podstawowym celem sporządzania niniejszej *Prognozy* jest wskazanie potencjalnych skutków realizacji ustaleń Programu .

Poniżej dokonano oceny skutków realizacji Programu. Określając poszczególne oddziaływania odniesiono się do realizacji celów strategicznych założonych w omawianym dokumencie oraz przypisane im działania. Wyniki analizy oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska oraz obszary Natura 2000 przedstawiono w postaci macierzy interakcji. Przy ocenie poszczególnych działań wzięto również pod uwagę wzajemne zależności poszczególnych elementów środowiska oraz ich oddziaływanie między sobą. Szczególny nacisk położono na oddziaływanie przyjętych działań na obszary cenne przyrodniczo w tym Natura 2000. Za pomocą matrycy przeanalizowano oddziaływania: pozytywne, negatywne, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane na poszczególne elementy środowiska zgodnie z art. 51 ust. 2.

Do określenia skali potencjalnego oddziaływania, zastosowano następujące wskaźniki oceny wpływu:

"-" oddziaływanie negatywne (niekorzystne),

"+" oddziaływanie pozytywne (korzystne),

"0" oddziaływanie obojętne (brak oddziaływania),

"et" oddziaływanie na etapie budowy.

Realizacja działań ujętych w projekcie Programu może powodować następujące kierunki zmian stanu środowiska:

- zmiana stanu jakości powietrza atmosferycznego- kierunek poprawy,
- polepszenie komfortu jakości życia mieszkańców gminy,
- polepszenie bądź utrzymanie ekosystemów.

Oceniają potencjalne oddziaływanie kierunków zadań zastosowano metodę macierzy interakcji do określenia analizy wpływu działań na poszczególne elementy.

Tabela 23. Wyniki analizy przewidywanych oddziaływań projektowanego dokumentu

ELEMENT ŚRODOWISKA	DZIAŁANIE	ODDZIAŁYWANIE							
		B	P	S	KT	ŚT	DT	ST	CH
POWIETRZE	Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury (kluczowy).	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Zintegrowany projekt poprawy bezpieczeństwa w centrum miasta.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wymiana poszycia dachowego wraz z zainstalowaniem fotowoltaiki na stronie południowej budynku Rynek Zygmunta Augusta 15.	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Zagospodarowanie podwórza budynku przy Rynku Zygmunta Augusta 15.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Mieszkania chronione.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kino Letnie na Tyłach MDK.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych	0	0	0	0	0	0	0	0
	Propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych i ich rodzin	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kompleksowe zagospodarowanie terenu zielonego (park) Lipowiec (kluczowy).	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Zagospodarowanie terenów wokół jeziora Białego – plaża Lipowiec.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Serdeczne przedszkole.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Warsztaty i wystawy plenerowe na osiedlach Kaczy Dołek, Koszary i Lipowiec.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Odnowa przestrzeni międzyblokowych (kluczowy).	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Zagospodarowanie bulwarów Kanału Bystrego i wykonanie ścieżek rowerowych.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Modernizacja wielorodzinnego zasobu mieszkaniowego – Przemysłowa 1A i 1B wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Motocykle- jak to jest zrobione i jak to działa gdzie tu matematyka, a gdzie fizyka?	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przy ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich.								
	Rozbudowa Hospicjum i zagospodarowanie terenu przyległego	0	0	0	0	0	0	0	0
	Podłączenie do sieci MPEC budynku użytkowanego przez Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci Przyszań.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Galeria Koszary – modernizacja ogrodzenia przy stadionie miejskim.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Praktyki zawodowe dla Uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozszerzenie oferty terapeutycznej Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Utworzenie spółdzielni socjalnej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
KLIMAT	Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0

	Zintegrowany projekt poprawy bezpieczeństwa w centrum miasta.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wymiana poszycia dachowego wraz z zainstalowaniem fotowoltaiki na stronie południowej budynku Rynek Zygmunta Augusta 15.	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Zagospodarowanie podwórza budynku przy Rynku Zygmunta Augusta 15.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Mieszkania chronione.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kino Letnie na Tyłach MDK.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych	0	0	0	0	0	0	0	0
	Propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych i ich rodzin	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kompleksowe zagospodarowanie terenu zielonego (park) Lipowiec (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zagospodarowanie terenów wokół jeziora Białego – plaża Lipowiec.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Serdeczne przedszkole.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Warsztaty i wystawy plenerowe na osiedlach Kaczy Dołek, Koszary i Lipowiec.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Odnowa przestrzeni międzyblokowych (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zagospodarowanie bulwarów Kanału Bystrego i wykonanie ścieżek rowerowych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Modernizacja wielorodzinnego zasobu mieszkaniowego – Przemysłowa 1A i 1B wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Motocykle- jak to jest zrobione i jak to działa gdzie tu matematyka, a gdzie fizyka?	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przy ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozbudowa Hospicjum i zagospodarowanie terenu przyległego	0	0	0	0	0	0	0	0
	Podłączenie do sieci MPEC budynku użytkowanego przez Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci Przyszań.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Galeria Koszary – modernizacja ogrodzenia przy stadionie miejskim.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Praktyki zawodowe dla Uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozszerzenie oferty terapeutycznej Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Utworzenie spółdzielni socjalnej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
WODY	Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zintegrowany projekt poprawy bezpieczeństwa w centrum miasta.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wymiana poszycia dachowego wraz z zainstalowaniem fotowoltaiki na stronie południowej budynku Rynek Zygmunta Augusta 15.	0	0	0	0	0	0	0	0

	Zagospodarowanie podwórza budynku przy Rynku Zygmunta Augusta 15.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Mieszkania chronione.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kino Letnie na Tyłach MDK.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych	0	0	0	0	0	0	0	0
	Propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych i ich rodzin	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kompleksowe zagospodarowanie terenu zielonego (park) Lipowiec (kluczowy).	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Zagospodarowanie terenów wokół jeziora Białego – plaża Lipowiec.	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Serdeczne przedszkole.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Warsztaty i wystawy plenerowe na osiedlach Kaczy Dółek, Koszary i Lipowiec.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Odnowa przestrzeni międzyblokowych (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zagospodarowanie bulwarów Kanału Bystrego i wykonanie ścieżek rowerowych.	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Modernizacja wielorodzinnego zasobu mieszkaniowego – Przemysłowa 1A i 1B wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Motocykle- jak to jest zrobione i jak to działa gdzie tu matematyka, a gdzie fizyka?	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przy ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozbudowa Hospicjum i zagospodarowanie terenu przyległego	0	0	0	0	0	0	0	0
	Podłączenie do sieci MPEC budynku użytkowanego przez Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci Przyszań.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Galeria Koszary – modernizacja ogrodzenia przy stadionie miejskim.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Praktyki zawodowe dla Uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozszerzenie oferty terapeutycznej Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Utworzenie spółdzielni socjalnej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
ZWIERZĘTA, ROŚLINY	Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zintegrowany projekt poprawy bezpieczeństwa w centrum miasta.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wymiana poszycia dachowego wraz z zainstalowaniem fotowoltaiki na stronie południowej budynku Rynek Zygmunta Augusta 15.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Zagospodarowanie podwórza budynku przy Rynku Zygmunta Augusta 15.	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Mieszkania chronione.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kino Letnie na Tyłach MDK.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych	0	0	0	0	0	0	0	0
	Propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych i ich rodzin	0	0	0	0	0	0	0	0

	Kompleksowe zagospodarowanie terenu zielonego (park) Lipowiec (kluczowy).	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Zagospodarowanie terenów wokół jeziora Białego – plaża Lipowiec.	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Serdeczne przedszkole.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Warsztaty i wystawy plenerowe na osiedlach Kaczy Dołek, Koszary i Lipowiec.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Odnowa przestrzeni międzyblokowych (kluczowy).	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Zagospodarowanie bulwarów Kanału Bystrego i wykonanie ścieżek rowerowych.	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Modernizacja wielorodzinnego zasobu mieszkaniowego – Przemysłowa 1A i 1B wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych.	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Motocykle- jak to jest zrobione i jak to działa gdzie tu matematyka, a gdzie fizyka?	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przy ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich.	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Rozbudowa Hospicjum i zagospodarowanie terenu przyległego	0	0	0	0	0	0	0	0
	Podłączenie do sieci MPEC budynku użytkowanego przez Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci Przyszań.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Galeria Koszary – modernizacja ogrodzenia przy stadionie miejskim.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Praktyki zawodowe dla Uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozszerzenie oferty terapeutycznej Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Utworzenie spółdzielni socjalnej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
POWIERZCHNIA ZIEMI	Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zintegrowany projekt poprawy bezpieczeństwa w centrum miasta.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wymiana poszycia dachowego wraz z zainstalowaniem fotowoltaiki na stronie południowej budynku Rynek Zygmunta Augusta 15.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Zagospodarowanie podwórza budynku przy Ryнку Zygmunta Augusta 15.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Mieszkania chronione.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kino Letnie na Tyłach MDK.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych	0	0	0	0	0	0	0	0
	Propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych i ich rodzin	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kompleksowe zagospodarowanie terenu zielonego (park) Lipowiec (kluczowy).	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Zagospodarowanie terenów wokół jeziora Białego – plaża Lipowiec.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Serdeczne przedszkole.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Warsztaty i wystawy plenerowe na osiedlach Kaczy Dołek, Koszary i Lipowiec.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Odnowa przestrzeni międzyblokowych (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0

	Zagospodarowanie bulwarów Kanału Bystrego i wykonanie ścieżek rowerowych.								
	Modernizacja wielorodzinnego zasobu mieszkaniowego – Przemysłowa 1A i 1B wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych.								
	Motocykle- jak to jest zrobione i jak to działa gdzie tu matematyka, a gdzie fizyka?								
	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przy ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich.								
	Rozbudowa Hospicjum i zagospodarowanie terenu przyległego								
	Podłączenie do sieci MPEC budynku użytkowanego przez Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci Przyszań.								
	Galeria Koszary – modernizacja ogrodzenia przy stadionie miejskim.								
	Praktyki zawodowe dla Uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.								
	Rozszerzenie oferty terapeutycznej Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.								
	Utworzenie spółdzielni socjalnej w Augustowie.								
ZASOBY NATURALNE	Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zintegrowany projekt poprawy bezpieczeństwa w centrum miasta.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wymiana poszycia dachowego wraz z zainstalowaniem fotowoltaiki na stronie południowej budynku Rynek Zygmunta Augusta 15.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zagospodarowanie podwórza budynku przy Rynku Zygmunta Augusta 15.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Mieszkania chronione.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kino Letnie na Tyłach MDK.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych	0	0	0	0	0	0	0	0
	Propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych i ich rodzin	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kompleksowe zagospodarowanie terenu zielonego (park) Lipowiec (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zagospodarowanie terenów wokół jeziora Białego – plaża Lipowiec.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Serdeczne przedszkole.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Warsztaty i wystawy plenerowe na osiedlach Kaczy Dołek, Koszary i Lipowiec.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Odnowa przestrzeni międzyblokowych (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zagospodarowanie bulwarów Kanału Bystrego i wykonanie ścieżek rowerowych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Modernizacja wielorodzinnego zasobu mieszkaniowego – Przemysłowa 1A i 1B wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Motocykle- jak to jest zrobione i jak to działa gdzie tu matematyka, a gdzie fizyka?	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przy ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich.	0	0	0	0	0	0	0	0

	Rozbudowa Hospicjum i zagospodarowanie terenu przyległego	0	0	0	0	0	0	0	0
	Podłączenie do sieci MPEC budynku użytkowanego przez Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci Przysiań.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Galeria Koszary – modernizacja ogrodzenia przy stadionie miejskim.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Praktyki zawodowe dla Uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozszerzenie oferty terapeutycznej Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Utworzenie spółdzielni socjalnej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
LUDZIE	Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury (kluczowy).	+	+	+	+	+	+	+	+
	Zintegrowany projekt poprawy bezpieczeństwa w centrum miasta.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Wymiana poszycia dachowego wraz z zainstalowaniem fotowoltaiki na stronie południowej budynku Rynek Zygmunta Augusta 15.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Zagospodarowanie podwórza budynku przy Ryнку Zygmunta Augusta 15.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Mieszkania chronione.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Kino Letnie na Tyłach MDK.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych	+	+	+	+	+	+	+	+
	Propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych i ich rodzin	+	+	+	+	+	+	+	+
	Kompleksowe zagospodarowanie terenu zielonego (park) Lipowiec (kluczowy).	+	+	+	+	+	+	+	+
	Zagospodarowanie terenów wokół jeziora Białego – plaża Lipowiec.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Serdeczne przedszkole.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Warsztaty i wystawy plenerowe na osiedlach Kaczy Dołek, Koszary i Lipowiec.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Odnowa przestrzeni międzyblokowych (kluczowy).	+	+	+	+	+	+	+	+
	Zagospodarowanie bulwarów Kanału Bystrego i wykonanie ścieżek rowerowych.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Modernizacja wielorodzinnego zasobu mieszkaniowego – Przemysłowa 1A i 1B wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Motocykle- jak to jest zrobione i jak to działa gdzie tu matematyka, a gdzie fizyka?	+	+	+	+	+	+	+	+
	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przy ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Rozbudowa Hospicjum i zagospodarowanie terenu przyległego	+	+	+	+	+	+	+	+
	Podłączenie do sieci MPEC budynku użytkowanego przez Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci Przysiań.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Galeria Koszary – modernizacja ogrodzenia przy stadionie miejskim.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Praktyki zawodowe dla Uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	+	+	+	+	+	+	+	+

	Rozszerzenie oferty terapeutycznej Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Utworzenie spółdzielni socjalnej w Augustowie.	+	+	+	+	+	+	+	+
ZABYTKI	Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zintegrowany projekt poprawy bezpieczeństwa w centrum miasta.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wymiana poszycia dachowego wraz z zainstalowaniem fotowoltaiki na stronie południowej budynku Rynek Zygmunta Augusta 15.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zagospodarowanie podwórza budynku przy Ryнку Zygmunta Augusta 15.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Mieszkania chronione.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kino Letnie na Tyłach MDK.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych	0	0	0	0	0	0	0	0
	Propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych i ich rodzin	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kompleksowe zagospodarowanie terenu zielonego (park) Lipowiec (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zagospodarowanie terenów wokół jeziora Białego – plaża Lipowiec.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Serdeczne przedszkole.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Warsztaty i wystawy plenerowe na osiedlach Kaczy Dołek, Koszary i Lipowiec.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Odnowa przestrzeni międzyblokowych (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zagospodarowanie bulwarów Kanału Bystrego i wykonanie ścieżek rowerowych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Modernizacja wielorodzinnego zasobu mieszkaniowego – Przemysłowa 1A i 1B wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Motocykle- jak to jest zrobione i jak to działa gdzie tu matematyka, a gdzie fizyka?	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przy ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozbudowa Hospicjum i zagospodarowanie terenu przyległego	0	0	0	0	0	0	0	0
	Podłączenie do sieci MPEC budynku użytkowanego przez Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci Przyszań.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Galeria Koszary – modernizacja ogrodzenia przy stadionie miejskim.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Praktyki zawodowe dla Uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozszerzenie oferty terapeutycznej Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Utworzenie spółdzielni socjalnej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
KRAJOBRAZ	Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury (kluczowy).	+	+	+	+	+	+	+	+
	Zintegrowany projekt poprawy bezpieczeństwa w centrum miasta.	0	0	0	0	0	0	0	0

	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wymiana poszycia dachowego wraz z zainstalowaniem fotowoltaiki na stronie południowej budynku Rynek Zygmunta Augusta 15.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zagospodarowanie podwórza budynku przy Rynku Zygmunta Augusta 15.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Mieszkania chronione.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kino Letnie na Tyłach MDK.	-/et	0	0	-/et	0	-	-	-/et
	Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych	0	0	0	0	0	0	0	0
	Propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych i ich rodzin	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kompleksowe zagospodarowanie terenu zielonego (park) Lipowiec (kluczowy).	+	+	+	+	+	+	+	+
	Zagospodarowanie terenów wokół jeziora Białego – plaża Lipowiec.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Serdeczne przedszkole.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Warsztaty i wystawy plenerowe na osiedlach Kaczy Dółek, Koszary i Lipowiec.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Odnowa przestrzeni międzyblokowych (kluczowy).	+	+	+	+	+	+	+	+
	Zagospodarowanie bulwarów Kanału Bystrego i wykonanie ścieżek rowerowych.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Modernizacja wielorodzinnego zasobu mieszkaniowego – Przemysłowa 1A i 1B wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Motocykle- jak to jest zrobione i jak to działa gdzie tu matematyka, a gdzie fizyka?	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przy ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Rozbudowa Hospicjum i zagospodarowanie terenu przyległego	0	0	0	0	0	0	0	0
	Podłączenie do sieci MPEC budynku użytkowanego przez Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci Przysiań.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Galeria Koszary – modernizacja ogrodzenia przy stadionie miejskim.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Praktyki zawodowe dla Uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozszerzenie oferty terapeutycznej Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Utworzenie spółdzielni socjalnej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zintegrowany projekt poprawy bezpieczeństwa w centrum miasta.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wymiana poszycia dachowego wraz z zainstalowaniem fotowoltaiki na stronie południowej budynku Rynek Zygmunta Augusta 15.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zagospodarowanie podwórza budynku przy Rynku Zygmunta Augusta 15.	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et

	Mieszkania chronione.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kino Letnie na Tyłach MDK.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych	0	0	0	0	0	0	0	0
	Propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych i ich rodzin	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kompleksowe zagospodarowanie terenu zielonego (park) Lipowiec (kluczowy).	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Zagospodarowanie terenów wokół jeziora Białego – plaża Lipowiec.	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Serdeczne przedszkole.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Warsztaty i wystawy plenerowe na osiedlach Kaczy Dołek, Koszary i Lipowiec.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Odnowa przestrzeni międzyblokowych (kluczowy).	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Zagospodarowanie bulwarów Kanału Bystrego i wykonanie ścieżek rowerowych.	-/et	+	+	-/et	+	+	+	-/et
	Modernizacja wielorodzinnego zasobu mieszkaniowego – Przemysłowa 1A i 1B wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Motocykle- jak to jest zrobione i jak to działa gdzie tu matematyka, a gdzie fizyka?	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przy ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich.	+	+	+	+	+	+	+	+
	Rozbudowa Hospicjum i zagospodarowanie terenu przyległego	0	0	0	0	0	0	0	0
	Podłączenie do sieci MPEC budynku użytkowanego przez Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci Przysiań.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Galeria Koszary – modernizacja ogrodzenia przy stadionie miejskim.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Praktyki zawodowe dla Uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Rozszerzenie oferty terapeutycznej Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Utworzenie spółdzielni socjalnej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
NATURA 2000	Rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Domu Kultury (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zintegrowany projekt poprawy bezpieczeństwa w centrum miasta.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wymiana poszycia dachowego wraz z zainstalowaniem fotowoltaiki na stronie południowej budynku Rynek Zygmunta Augusta 15.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
	Zagospodarowanie podwórza budynku przy Ryнку Zygmunta Augusta 15.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Mieszkania chronione.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kino Letnie na Tyłach MDK.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych	0	0	0	0	0	0	0	0
	Propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych i ich rodzin	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kompleksowe zagospodarowanie terenu zielonego (park) Lipowiec (kluczowy).	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et

Zagospodarowanie terenów wokół jeziora Białego – plaża Lipowiec.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
Serdeczne przedszkole.	0	0	0	0	0	0	0	0
Warsztaty i wystawy plenerowe na osiedlach Kaczy Dołek, Koszary i Lipowiec.	0	0	0	0	0	0	0	0
Odnowa przestrzeni międzyblokowych (kluczowy).	0	0	0	0	0	0	0	0
Zagospodarowanie bulwarów Kanału Bystrego i wykonanie ścieżek rowerowych.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
Modernizacja wielorodzinnego zasobu mieszkaniowego – Przemysłowa 1A i 1B wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
Motocykle- jak to jest zrobione i jak to działa gdzie tu matematyka, a gdzie fizyka?	0	0	0	0	0	0	0	0
Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przy ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
Rozbudowa Hospicjum i zagospodarowanie terenu przyległego	0	0	0	0	0	0	0	0
Podłączenie do sieci MPEC budynku użytkowanego przez Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci Przyszań.	-/et	0	0	-/et	0	0	0	-/et
Galeria Koszary – modernizacja ogrodzenia przy stadionie miejskim.	0	0	0	0	0	0	0	0
Praktyki zawodowe dla Uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozszerzenie oferty terapeutycznej Warsztatu Terapii Zajęciowej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0
Utworzenie spółdzielni socjalnej w Augustowie.	0	0	0	0	0	0	0	0

źródło: opracowanie własne

LEGENDA:

B-BEZPOŚREDNIE, P-POŚREDNIE, S-SKUMULOWANE, KT-KRÓTKOTERMINOWE, ŚT-ŚREDNIOTERMINOWE, DT-DŁUGOTERMINOWE, ST- STAŁE, CH- CHWILOWE

12. Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Realizacja zadań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Augustów ma za zadanie doprowadzenie do poprawy stanu jakości środowiska naturalnego oraz rozwoju społeczno gospodarczego na terenie miasta.

Realizacja działań opisanych w Programie powinna mieć na uwadze podjęcie środków zapobiegających bądź ograniczających prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- utrzymanie ścisłego nadzoru merytorycznego nad prawidłową realizacją Programu,
- miarodajny monitoring ewentualnych zmian stanu środowiska w celu podejmowania ewentualnych działań zapobiegawczych,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z Programem oraz z zasadami ochrony środowiska, m.in. poprzez włączanie się do postępowań administracyjnych różnych podmiotów na prawach strony (m.in. służb administracji),
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminach oraz w przepisach prawnych,
- działania edukacyjno-informacyjne dla społeczeństwa,
- wzmocnienie (np. finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnych służb ochrony środowiska.

Negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć do normowanego, akceptowalnego prawnie poziomu poprzez prawidłowy dobór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, pozwoli także ograniczyć te oddziaływania. Do ogólnych działań ograniczających potencjalnie negatywne oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy;
- zapobieganie powstawaniu oraz niewłaściwemu postępowaniu z powstałymi odpadami w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych oraz w fazie eksploatacji;
- zapobieganie zwiększonej emisji hałasu w związku z prowadzeniem prac – korzystanie z nowoczesnych maszyn w dobrym stanie technicznym, ograniczenie działań do pory dziennej;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt, wegetacji, okresów lęgowych, itp.;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu

- termomodernizacja budynków może spowodować zagrożenie dla siedlisk ptaków lub nietoperzy. Aby temu zapobiec należy sprawdzić czy budynek jest wykorzystywany jako schronienie tych zwierząt, a także dokonać rozpoznania gatunków, liczebności populacji oraz lokalizację schronień

Przeanalizowane i określone zagrożenia odnoszące się m.in. do obszarów objętych ochroną nie powodują eliminacji realizacji celów i kierunków działań zaplanowanych w Programie, ponieważ jej nadrzędnym celem jest zrównoważony rozwój gminy i poprawa stanu środowiska naturalnego. Założone projekty i przedsięwzięcia opisane w Programie mają również za zadanie zminimalizować lub całkowicie wyeliminować zagrożenia środowiska.

Działania zaplanowane do realizacji w projektowanym dokumencie nie stoją w sprzeczności z zakazami określonymi w:

- Szablon projektu dokumentacji Planu, Dokumentacja Planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (PLB 200002) „Puszcza Augustowska” w województwie podlaskim,
- Mapa przeglądowa lokalizacji zadań ochronnych w obszarze Natura 2000 PLB 200002 Puszcza Augustowska, Biuro zarządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku,
- Mapa przeglądowa rozmieszczenia gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 PLB 200002 Puszcza Augustowska, Biuro zarządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku,
- Standardowy formularz danych Natura 2000 Puszcza Augustowska
- Założenia do opracowania projektu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 „Puszcza Augustowska” PLB200002,
- Zarządzenie nr 27/2013 regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 31 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005,
- projekt Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLB 200002 Puszcza Augustowska,
- Uchwała Nr XII/89/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22czerwca 2015 r.w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie,
- SFD Ostoja Augustowska PLH 200005

Obszary Natura 2000

Sieć Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażanym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Dla każdego kraju członkowskiego określa się listę siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, dla których należy utworzyć obszary Natura 2000 w podziale na regiony biogeograficzne. Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 są dwie dyrektywy: Siedliskowa (Habitatowa) oraz Ptasia, na mocy których powoływane są obszary specjalnej ochrony ptaków oraz specjalne obszary ochrony siedlisk.

W ramach analizy dokonano oceny przewidywanych znaczących oddziaływań w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych i gatunków wymienionych w SDF dla obszarów Natura 2000 znajdujących się na terenie gminy lub w bliskiej odległości obszaru gminy Augustów.

Analizowany Program został stworzony w celu poprawy istniejącego stanu środowiska.

W odniesieniu do celów przedmiotu ochrony obszarów chronionych oraz integralności tych obszarów, analiza oddziaływania wykazała neutralny wpływ. Spodziewanym efektem realizacji zapisów w nich ujętych będzie utrzymanie a wręcz poprawa dziedzictwa przyrodniczego. Będzie to możliwe dzięki harmonii zabudowy z krajobrazem, niedopuszczeniu do trwałych zmian rzeźby terenu na dużych powierzchniach poprzez odpowiednie zapisy w strategicznych dla gminy dokumentach. Żadne z działań podjętych w Programie nie wpłynie w sposób negatywny na stan środowiska naturalnego w tym szczególnie na obszary Natura 2000. Nie są one też sprzeczne lub zagrażające siedliskom przyrodniczym lub walorom krajobrazowym obszarów.

Różnorodność biologiczna oraz rośliny

Realizacja zadań wynikających z wyznaczonych celów i określonych zadań Programie w sposób pośredni lub bezpośredni będzie oddziaływała neutralnie na różnorodność biologiczną oraz rośliny. Warto podkreślić tu przede wszystkim działania na rzecz aktywnej ochrony przyrody – związane bezpośrednio ze specyfiką cennych ekosystemów, m.in. zmniejszenie antropopresji poprzez uporządkowanie ruchu turystycznego na obszarach przyrodniczo cennych, wyznaczanie szlaków turystycznych czy też rekultywację i zagospodarowanie zdegradowanych terenów. Kolejnym aspektem wpływającym na wzrost i stabilizację różnorodności biologicznej jest egzekwowanie przepisów z zakresu ochrony przyrody na terenach objętych ochroną prawną, rewitalizacja zadrzewień śródpolnych czy uwzględnienie aspektów ekologicznych w planowaniu przestrzennym i lokalizowaniu przedsięwzięć.

Oddziaływanie na ludzi i zwierzęta

Oddziaływanie na ludzi i zwierzęta związane z realizacją planowanych zadań przewidzianych w analizowanym Programie najczęściej ma charakter pozytywny. Oddziaływania pozytywne wiązać się będą z poprawą ruchu na skutek realizacji przedłużenia, budowy, przebudowy oraz modernizacji dróg i chodników czy też znoszenie barier architektonicznych. Wpłynie to zarówno na polepszenie jakości powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze, jak również na zmniejszenie poziomu hałasu drogowego. Poprawi również dostępność instytucji publicznych dla ludzi niepełnosprawnych ruchowo. Dodatkowo działania te przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa ruchu.

Oprócz powyższego pozytywne oddziaływanie na ludzi będzie mieć realizację celów w zakresie rozwoju infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, co w sposób bezpośredni przyczyni się do poprawy jakości wód (powierzchniowych i podziemnych), co również wpływa na zdrowie ludzi i zwierząt.

Przewidywane oddziaływania związane są przede wszystkim z realizacją celów w zakresie rozwoju infrastruktury wodno – kanalizacyjnej i drogowej oraz ochrony przyrody. Z analizy można wnioskować o pozytywnych skutkach wdrażania działań Programu na stan środowiska. Warto jednak podkreślić, iż występowanie oddziaływań negatywnych może nastąpić w wyniku w krótkotrwałego i chwilowego wpływu budowy lub modernizacji obiektów, przynoszących w rezultacie długotrwałe oddziaływanie pozytywne. Oddziaływanie negatywne może być związane z emisją hałasu i płoszeniem zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji.

Jednym z głównych priorytetów określonych w Programie celów i zadań realizowanych w ich ramach jest edukacja ekologiczna. Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody i środowiska będzie przynosiło pozytywny efekt w postaci ograniczenia antropopresji na wszystkie komponenty środowiska.

Powietrze

W wyniku realizacji postanowień Programu, wpływ na stan powietrza atmosferycznego będzie zarówno pozytywny jak i negatywny. Oddziaływanie pozytywne wystąpi na etapie zrealizowania inwestycji związanych z budową, przedłużeniem, przebudową oraz modernizacją dróg czy też poprawą efektywności energetycznej obiektów. Wówczas w wyniku poprawy nawierzchni ograniczona zostanie emisja zanieczyszczeń substancji szkodliwych do powietrza a termomodernizacja zmniejszy zapotrzebowanie na zasoby naturalne oraz zmniejszy emisje gazów cieplarnianych. Wiązać się to będzie również z większą płynnością ruchu drogowego. Pozytywne skutki spowoduje również zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza z procesów energetycznego spalania paliw spowodowane zwiększeniem stosowania odnawialnych źródeł energii. Należy podkreślić, iż poprawa jakości powietrza wpłynie pozytywnie na stan innych komponentów środowiska – wody i gleby.

Negatywne oddziaływanie wiązać się będzie natomiast z fazą budowy poszczególnych przedsięwzięć i inwestycji. W fazie budowy nastąpi emisja zanieczyszczeń do powietrza zarówno zorganizowana jak i niezorganizowana. Emisja spowodowana będzie pracą maszyn budowlanych i środków transportu emitujących zanieczyszczenia powstające ze spalania paliw w silnikach spalinowych (tlenki azotu, benzen, tlenek węgla, węglowodory alifatyczne i aromatyczne). Dodatkowo dojdzie do emisji pyłów podczas prac ziemnych i w czasie ruchu pojazdów po nawierzchniach nieutwardzonych, a także emisji węglowodorów podczas układania nawierzchni bitumicznych.

Emisja tych zanieczyszczeń będzie miała charakter lokalny i ograniczony do krótkiego okresu czasu. Dlatego też nie będzie powodować znacznych uciążliwości i kumulacji w środowisku. W tym przypadku spodziewanym efektem jest poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Ma to nastąpić dzięki modernizacji kotłowni i eliminowaniu węgla jako paliwa, rozwoju odnawialnych źródeł energii, ograniczeniu emisji pochodzących z komunikacji. Ponadto zadania obejmują również wymianę przestarzałych urządzeń grzewczych i zwiększenie zakresu wykorzystania OZE. Opracowanie i realizacja powyższego dokumentu przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze.

Woda

Wszystkie inwestycje, w ramach, których przewiduje się prace związane z poprawą systemu komunikacyjnego gminy i infrastruktury wodno – kanalizacyjnej na etapie prowadzonych robót budowlanych mogą stanowić zagrożenie dla wód podziemnych. Chodzi tu w szczególności o prace ziemne i organizacyjne związane z konieczności wykonywania wykopów pod infrastrukturę techniczną, przewody kanalizacyjne i inne uzbrojenie terenu. Prace ziemne doprowadzić mogą do odstonięcia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie, czego może

dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonośca. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano – materiałowej.

Spodziewanym efektem realizacji zadań Programu będzie przede wszystkim uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej poprzez m.in. podłączenia istniejących budynków do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. Zapisy dotyczące konieczności ochrony ekosystemów wodnych przyniosą również pozytywne korzyści.

Wszystkie zamierzenia inwestycyjne związane z infrastrukturą drogową i wodno – ściekową mają na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochronę jakości wód podziemnych i racjonalizację ich wykorzystania, a więc w dalszej perspektywie skutki oddziaływania dadzą pozytywny i długotrwały efekt.

Powierzchnia ziemi

Zakłada się, iż oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi wiązać się będzie z realizacją wszystkich planowanych projektów kluczowych na skutek fazy budowy. Praca ciężkiego sprzętu mechanicznego wykorzystywanego m.in. do przygotowania terenu, zdjęcia darniny, wykonania wykopów, robót ziemnych doprowadzić może do zmiany struktury gleby, do zagęszczenia powierzchni ziemi, zmniejszenia porowatości i powietrza glebowego. Faza budowy może skutkować przekształceniem profilu glebowego i ograniczeniem powierzchni gleb w związku z realizacją inwestycji, a także szereg innych skutków, m.in. powstawaniem w danym miejscu nieużytecznych mas ziemnych, wzrost wydobywania surowców budowlanych czy powstawanie odpadów budowlanych.

W fazie budowy dojść może również do zanieczyszczenia środowiska glebowego substancjami niebezpiecznymi pochodzącymi z niewłaściwie prowadzonych prac budowlanych (np. wycieki płynów eksploatacyjnych z pojazdów i maszyn, niewłaściwe gromadzenie odpadów niebezpiecznych) lub zdarzeń drogowych z udziałem pojazdów przewożących materiały niebezpieczne. Nie mniej jednak powyższe zdarzenia występują losowo i są trudne do przewidzenia, zarówno w zakresie częstości występowania, jak i zakresu oraz nasilenia potencjalnego, negatywnego oddziaływania.

Oddziaływanie pozytywne wynikające z realizacji większości zamierzeń wiązać się będzie z realizacją infrastruktury technicznej. Realizacja tych zadań bezpośrednio przełoży się na poprawę stanu czystości gleb. Mniej zanieczyszczeń pochłaniana będzie przez gleby również w wyniku poprawy infrastruktury drogowej. Dodatkowo sprzyjać temu będą działania związane z rekultywacją terenów przyrodniczo zdegradowanych.

Krajobraz

Na charakter krajobrazu składa się wiele elementów, wynikających zarówno z ukształtowania rzeźby terenu, stosunków wodnych, wartości przyrodniczych i innych. Wśród czynników kształtujących krajobraz coraz większą rolę odgrywają elementy antropogeniczne, infrastruktura liniowa, osadnictwo. Prowadzenie działań określonych w przedmiotowym Programie przyczyni się do zachowania naturalnych walorów krajobrazowych. Negatywne

oddziaływanie na krajobraz może mieć charakter jedynie chwilowy, spowodowany prowadzeniem robót.

Realizacja ustaleń Programu może przyczynić się do poprawy walorów krajobrazowych regionu. Wśród celów i działań określonych w analizowanym dokumencie znajduje się szereg zadań niosących pozytywne skutki dla zachowania wysokich walorów krajobrazowych gminy. Zapobieganie fragmentacji krajobrazu i eliminowanie niekontrolowanej zabudowy pozytywnie odbije się na kształtowaniu okolicznego krajobrazu miasta.

Niemniej jednak w przypadku oddziaływań na krajobraz określone zostały również oddziaływania negatywne. Związane to będzie z ewentualnymi działaniami dotyczącymi OZE. Przy tym należy jednak pamiętać, że bilans oddziaływań jakie będą powodowały inwestycje z zakresu OZE w ogólnym rozrachunku będzie pozytywny.

Klimat

Na podstawie analizy można zauważyć, iż osiągnięcie niektórych celów i zadań Programu będzie w sposób pośredni pozytywnie oddziaływać na elementy klimatu. Pozytywne oddziaływanie na klimat będzie wynikać przede wszystkim z ograniczenia emisji pochodzącej z różnych źródeł i zwiększenie wykorzystania OZE czy też np. poprzez modernizację lokalnych kotłowni wpływając na zmniejszenie emisji substancji do powietrza.. Dodatkowo pozytywne oddziaływanie na klimat będzie wynikać z ochrony struktury i zapewnienia stabilności siedlisk i ekosystemów.

Klimat akustyczny

Tak jak w poprzednich wypadkach oddziaływanie na klimat akustyczny można analizować w dwóch fazach – w fazie budowy oraz w fazie eksploatacji omawianego obszaru.

Wzmożony hałas emitowany będzie podczas budowy prowadzonej w ramach realizacji projektów kluczowych, w szczególności odnoszących się do zadań związanych z budową, przebudową, przedłużaniem i modernizacją dróg oraz infrastruktury technicznej. Hałas emitowany podczas prac budowlanych będzie miał charakter okresowy występujący jedynie do czasu zakończenia rozbudowy drogi. Związany będzie wyłącznie z pracą wykorzystywanych maszyn i urządzeń oraz ruchem pojazdów ciężarowych. Na skutek eksploatacji przebudowanych i zmodernizowanych układów komunikacyjnych warunki akustyczne powinny ulec poprawie.

Zasoby naturalne

Lokalna eksploatacja surowców na potrzeby realizacji inwestycji będzie wiązała się z koniecznością naruszenia stanu poszczególnych zasobów. Realizacja postanowień Programu zakłada racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju. Można zatem przewidywać pozytywne oddziaływanie analizowanego dokumentu na zasoby naturalne.

Zabytki

Planowany w programie wzrost i rozbudowa oferty turystycznej i wszelkiego rodzaju akcji informacyjnych w tym zakresie przyczyni się dodatkowo do zwiększenia atrakcyjności regionu

oraz rozpoznawalności znajdujących się tam zabytków. Przyczynić się to może w późniejszym czasie do wzrostu wpływów do budżetu i przeprowadzenia prac związanych z modernizacją obiektów zabytkowych.

Dobra materialne

Zakłada się, iż poprzez poprawę jakości układów komunikacyjnych nastąpi pozytywny wpływ na dobra materialne, co wiązać się będzie ze zmniejszeniem pyłów oraz drgań (podobnie jak w przypadku zabytków). Wzrost efektywności zarządzania środowiskiem w zakresie gospodarowania energią oraz zasobami energii odnawialnej będzie odbywało się nie tylko z korzyścią dla środowiska w wyniku zmniejszenia presji antropogenicznej na środowisko spowodowanej zmniejszeniem spalania węgla oraz stosowaniem wysokosprawnych urządzeń do wytwarzania i przesyłania energii, ale będzie miało pozytywny wpływ na dobra materialne.

Oddziaływania bezpośrednie i pośrednie są związane przede wszystkim z budową i funkcjonowaniem danej inwestycji zarówno na etapie budowy jak i późniejszej eksploatacji. Przewiduje się, iż na etapie budowy danych obiektów mogą wystąpić chwilowe negatywne oddziaływania tego typu, natomiast późniejsza eksploatacja będzie skutkować pozytywnym wpływem na wszystkie komponenty środowiska.

Planowane w Programie przedsięwzięcia mogą wykazywać efekty skumulowane, w momencie, gdy inwestycje nakładają się będą w czasie z innymi planowanymi na tym obszarze i w jego sąsiedztwie przedsięwzięciami. W razie nakładania się harmonogramów prac związanych z budową niektórych obiektów nie można wykluczyć oddziaływania skumulowanego na wszystkie komponenty środowiska. Zwiększy się emisja zanieczyszczeń powietrza w wyniku pracy sprzętu i maszyn w jednakowym czasie. Destabilizacji ulegnie klimat akustyczny, niektóre prace będą generować drgania i wibracje powierzchni ziemi i wody. Będą to oddziaływania, które ustąpią wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Oddziaływania wtórne, podobnie jak oddziaływania skumulowane, są trudne do przewidzenia, przede wszystkim ze względu na możliwość wystąpienia z opóźnieniem oraz w oddaleniu od źródła pierwotnego oddziaływania.

Analiza ustalonych w Programie działań ma jedynie pozytywne, długoterminowe oddziaływane na środowisko o stałych efektach. Brak znaczących negatywnych oddziaływań Programu na środowisko, należy uznać za oczywisty w świetle specyfiki ocenianego dokumentu.

13. Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w strategii albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych

W ramach podsumowania przeprowadzonej analizy należy podkreślić, że wpływ realizacji celów i działań zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Augustów poprzez konkretne zadania, mają charakter pozytywny.

Poszczególne kierunki działań mogą w różnym stopniu oddziaływać na środowisko, jednak w efekcie prognozuje się poprawę jakości środowiska i jego funkcjonowania. Przeprowadzone działania będą mieć również pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców, dzięki możliwej do osiągnięcia poprawie jakości powietrza oraz zmniejszeniu zanieczyszczenia środowiska. Rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto prognoza ta ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań. Dodatkowo należy podkreślić, że niektóre z zaproponowanych do realizacji działań będzie wymagało uszczegółowienia oraz opracowania oddzielnej oceny oddziaływania na środowisko.

Patrząc przez pryzmat celu, w jakim jest opracowywany i realizowany Program należy uznać, że środkami zapobiegającymi prawdopodobnemu negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są między innymi rozwiązania zaproponowane w projekcie tego dokumentu. Możliwe, że realizacja niektórych zaplanowanych zadań wymagać będzie wykonania szczegółowego raportu o oddziaływaniu na środowisko oraz przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. Zarówno w przypadku działań wskazanych w niniejszej prognozie jak i tych, które mogą zaistnieć w trakcie realizacji Programu należałoby podjąć przede wszystkim możliwe środki zapobiegające oraz ograniczające prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko.

Zapobieganie negatywnemu wpływowi na środowisko planowanych inwestycji powinno odbywać się zawsze już na etapie planowania danego przedsięwzięcia. Ograniczanie wpływu jest tak samo istotne na etapie realizacji celu (zabiegi minimalizujące na etapie budowy, modernizacji), jak i w trakcie eksploatacji inwestycji (np. użytkowania obiektu).

Należy wziąć pod uwagę, iż problemy z realizacją inwestycji mogą zaistnieć na obszarach chronionych. Rozwiązanie tych problemów będzie wymagało dużego wysiłku i niejednokrotnie poniesienia kosztów. W świetle uregulowań prawnych konflikty te można rozwiązać na trzy sposoby:

- podjęcie działań minimalizujących i/lub kompensacyjnych,
- zmianę lokalizacji inwestycji, omijając tereny chronione,
- rezygnację z inwestycji.

Wszystkie te rozwiązania są trudne w realizacji. Najmniej korzystną sytuacją okazuje się zawsze rozwiązanie trzecie, które jest rozwiązaniem ostatecznym. Rezygnacja powoduje brak rozwiązania ważnych problemów lokalnych społeczności, a w efekcie doprowadza do wykształcenia postaw niechętnych ochronie przyrody. W przypadku realizacji zapisów Programu nie stwierdzono zagrożeń na cele i przedmioty ochrony Natura 2000.

Biorąc pod uwagę powyższe, bardzo ważną rolę odgrywać będą oceny oddziaływania na środowisko, które należy prowadzić dla przedsięwzięć mogących pogorszyć stan środowiska. Na podstawie tej oceny wydawane będą decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

Rezygnacja z wdrażania Programu jako kompleksów celów i zadań, byłaby dla jakości środowiska przyrodniczego i życia mieszkańców rozwiązaniem gorszym niż potencjalne oddziaływanie. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono pozytywny wpływ celów Programu na wszystkie komponenty środowiska. Najkorzystniejsze i najsilniejsze skutki dla środowiska może generować realizacja następujących działań:

- ograniczenie eutrofizacji wód poprzez rozwój, w tym budowę i modernizację infrastruktury wodno – kanalizacyjnej na obszarze gminy,
- racjonalną gospodarką odpadami,
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego, dzięki rozwojowi instalacji OZE,
- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i racjonalnej gospodarki,
- Pogłębienie świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska.

Realizacja pozostałych ustaleń także spowoduje znacząco pozytywne skutki dla środowiska.

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Augustów została opracowana zgodnie z wytycznymi ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko i stanowi element procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko przyrodnicze regionu.

Prognoza dotyczy następujących zagadnień, będących treścią analizowanego Programu: analizy i oceny środowiska przyrodniczego oraz problemów jego ochrony, identyfikacji i charakterystyki przewidywanych znaczących oddziaływań i ustaleń zawartych w opisie celów i zadań realizowanych w ramach poszczególnych celów Programu.

Prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu sprawdzenie stopnia uwzględnienia, w tym projekcie celów ochrony środowiska i priorytetów ekologicznych ustanowionych na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Porównanie zapisów zawartych w dokumentach: Miejskowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego, Strategia Rozwoju Gminy Miasta Augustów na lata 2014-2020, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Augustowa, Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych Augustowa na lata 2017 – 2025, Program ochrony środowiska dla gminy Augustów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021, Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego, Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2012-2017, Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej, Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Narodowy Plan Rewitalizacji, Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (2010-2020), Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030, Pakiet klimatyczno-energetyczny (przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku), Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Kraju 2020, Polityka Klimatyczna Polski, Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywą do roku 2016, Krajowy Program Oczyszczania Ścieków, Polityka Leśna Państwa ukazuje, dużą zgodność głównych celów i priorytetów ekologicznych. Nie stwierdzono celów sprzecznych i wykluczających się.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Augustów określa cele i zakres polityki rozwojowej części obszaru miasta, który został wyznaczony do zadań rewitalizacyjnych, z uwzględnieniem wszystkich potencjalnych mocnych stron i zagrożeń umożliwiających rozwój w danym zakresie. Program zawiera w sobie opis celów strategicznych do których gmina dąży. W celu szczegółowego określenia kierunków rozwoju sformułowano w ramach poszczególnych celów zadania określające konkretne działania i zamierzenia rozwojowe.

Naczelną zasadą przyjętą w przedmiotowym Programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która zapewnia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. Wizję Programu określono następująco:

Wzrost potencjału społeczno-gospodarczego miasta poprzez zwiększenie spójności społecznej, poprawę poziomu i jakości życia mieszkańców oraz zagospodarowanie obiektów i terenów zdegradowanych.

Cele strategiczne ze względu na duży poziom ogólności odnoszą się do całego obszaru rewitalizacji miasta Augustów. Natomiast cele operacyjne różnicują się dla poszczególnych podobszarów w zależności od specyfiki zachodzących na ich terenie procesów degradacji.

Na poziomie strategicznym wyróżniono następujące cele:

5. Zapobieganie wykluczeniu szczególnie zagrożonych nim grup mieszkańców poprzez aktywizację i integrację.
6. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.
7. Obniżenie poziomu bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
8. Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców poprzez modernizację i rozbudowę zasobu mieszkaniowego, poprawę dostępności do funkcjonalnych przestrzeni półpublicznych oraz zagospodarowanie obiektów zdegradowanych.

Cele operacyjne zostały przyporządkowane do poszczególnych obszarów rewitalizacyjnych miasta Augustów:

Centrum I

Cel C1. Zapobieganie wykluczeniu szczególnie zagrożonych nim grup mieszkańców poprzez

Cel operacyjny C1.1. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych.

Cel operacyjny C1.2. Wsparcie rodzin wieloproblemowych w tym dzieci i młodzieży oraz samotnych rodziców.

Cel operacyjny C1.3. Aktywizacja osób bezrobotnych w tym w szczególności kobiet.

Cel C2. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej oraz poprawę dostępności do funkcjonalnych przestrzeni publicznych i półpublicznych.

Cel operacyjny C2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego.

Cel operacyjny C2.2. Poprawa ładu przestrzennego.

Cel operacyjny C2.3. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Cel operacyjny C2.4. Modernizacja infrastruktury technicznej.

Cel operacyjny C2.5. Modernizacja zasobu zabytkowego oraz zdegradowanych obiektów kubaturowych.

Cel C3. Obniżenie poziomu bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny C3.1. Tworzenie nowych miejsc pracy.

Cel C4. Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców poprzez modernizację i rozbudowę zasobu mieszkaniowego oraz zagospodarowanie obiektów zdegradowanych.

Cel operacyjny C4.1. Poprawa warunków mieszkaniowych.

Cel operacyjny C4.2. Modernizacja i zagospodarowanie obiektów kubaturowych.

Cel operacyjny C4.3. Kompleksowe wsparcie rodzin z zaległościami w opłatach czynszowych w lokalach komunalnych.

Lipowiec

Cel L1. Zapobieganie wykluczeniu szczególnie zagrożonych nim grup mieszkańców poprzez aktywizację i integrację.

Cel operacyjny L1.1. Kompleksowe wsparcie rodzin wieloproblemowych.

Cel operacyjny L1.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny L1.3. Wsparcie osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin.

Cel L2. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej oraz poprawę dostępności do przestrzeni publicznych i półpublicznych.

Cel operacyjny L2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego.

Cel operacyjny L2.2. Poprawa ładu przestrzennego.

Cel operacyjny L2.3. Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej.

Cel L3. Obniżenie poziomu bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny L3.1. Gospodarcze wykorzystanie terenów zdegradowanych.

Cel operacyjny L3.2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych powyżej 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych.

Cel L4. Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców poprzez modernizację i rozbudowę zasobu mieszkaniowego oraz zagospodarowanie obiektów zdegradowanych.

Cel operacyjny L4.1. Poprawa warunków mieszkaniowych i rozbudowa zasobu komunalnego miasta.

Cel operacyjny L4.2. Modernizacja i zagospodarowanie obiektów kubaturowych.

Cel operacyjny L4.3. Kompleksowe wsparcie rodzin z zaległościami w opłatach czynszowych w lokalach komunalnych.

Kaczy Dółek

Cel KD1. Zapobieganie wykluczeniu szczególnie zagrożonych nim grup mieszkańców poprzez aktywizację i integrację.

Cel operacyjny KD1.1. Aktywizacja i integracja społeczna dzieci i młodzieży oraz osób bezrobotnych.

Cel operacyjny KD1.2. Aktywizacja postaw obywatelskich.

Cel operacyjny KD1.3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny KD1.4. Wsparcie rodzin wieloproblemowych.

Cel operacyjny KD1.5. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i przewlekłe chorych.

Cel operacyjny KD1.6. Wsparcie osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin.

Cel KD2. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej oraz poprawę dostępności do przestrzeni publicznych i półpublicznych.

Cel operacyjny KD2.1. Poprawa ładu przestrzennego.

Cel operacyjny KD2.2. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Cel operacyjny KD2.3. Modernizacja infrastruktury technicznej.

Cel operacyjny KD2.4. Aktywizacja mieszkańców poprzez działania kulturalne.

Cel KD3. Obniżenie poziomu bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny KD3.1. Aktywizacja zawodowa kobiet i osób do 25 roku życia.

Cel operacyjny KD3.2. Aktywizacja zawodowa osób bez kwalifikacji

Cel operacyjny KD3.3. Edukacja w zakresie postaw związanych z przedsiębiorczością

Cel KD4. Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców poprzez modernizację i rozbudowę zasobu mieszkaniowego.

Cel operacyjny KD4.1. Poprawa warunków mieszkaniowych.

Cel operacyjny KD4.2. Kompleksowe wsparcie rodzin z zaległościami w opłatach czynszowych w lokalach komunalnych.

Koszary

Cel K1. Zapobieganie wykluczeniu szczególnie zagrożonych nim grup mieszkańców poprzez aktywizację i integrację.

Cel operacyjny K1.1. Aktywizacja i integracja społeczna osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych.

Cel operacyjny K1.2. Aktywizacja i wsparcie dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny K1.3. Wsparcie osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin.

Cel operacyjny K1.4. Wsparcie rodzin wieloproblemowych.

Cel operacyjny K1.5. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem kobiet oraz osób bez kwalifikacji zawodowych.

Cel operacyjny K1.6. Aktywizacja postaw obywatelskich.

Cel K2. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej oraz poprawę dostępności do przestrzeni publicznych i półpublicznych.

Cel operacyjny K2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i budowie kapitału społecznego.

Cel operacyjny K2.2. Poprawa ładu przestrzennego.

Cel operacyjny K2.3. Modernizacja infrastruktury technicznej.

Cel K3. Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców poprzez modernizację i rozbudowę zasobu mieszkaniowego oraz zagospodarowanie obiektów zdegradowanych.

Cel operacyjny K3.1. Poprawa warunków mieszkaniowych.

Cel operacyjny K3.2. Kompleksowe wsparcie rodzin z zaległościami w opłatach czynszowych w lokalach komunalnych.

Określone cele i kierunki działań zostały podzielone ze względu na poszczególne obszary działania, które są zgodne z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych, na podstawie których opracowano Program.

Analizie i ocenie poddano również przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko. W wyniku analizy stwierdzono, iż wśród zadań ujętych w Programie nie ma inwestycji mogących powodować większe zagrożenie dla środowiska, gdyż suma korzyści z realizacji działań przekracza potencjalne zagrożenie.

Podsumowując, można stwierdzić, iż zdecydowana większość zaproponowanych celów i zadań będzie miała dodatni wpływ na środowisko i ludzi. Zakładając, że zostaną one wcielone w życie, powinny wpłynąć na zwiększenie tempa aktywności w zakresie ochrony środowiska.

Powstanie niniejszej *Prognozy* pozwala stwierdzić poprawność wykonania Programu w zakresie zawartości niezbędnych informacji i analiz dotyczących wpływu działań i założeń polityki rozwoju na stan ochrony środowiska gminy Augustów.

15. Literatura

1. Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna,
2. Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego - potocznie zwana Dyrektywą "azotanową"
1. Pakiet klimatyczno-energetyczny
2. Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
3. II Polityka ekologiczna państwa (dokument z perspektywą do 2025 roku),
4. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
5. Krajowy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu (POKzA)
6. Krajowy program zwiększania lesistości,
7. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
8. Plan gospodarki odpadami województwa podlaskiego na lata 2012 - 2017,
9. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa podlaskiego,
10. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego,
11. Strategia rozwoju województwa podlaskiego do 2020 r.,
12. Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej,
13. Ocena stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód powierzchniowych województwa podlaskiego w 2015 roku, (ocena w Jednolitych Częściach Wód Powierzchniowych), lipiec 2016.
14. Ocena stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód powierzchniowych województwa podlaskiego w 2015 roku (ocena w punktach pomiarowo-kontrolnych), lipiec 2016.
15. Ocena wyników badań hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2015 roku, marzec 2016.
16. Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu białostockiego, sierpień 2016.
17. Wyniki badań pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2015 roku, Białystok, luty 2016 r..
18. Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2015 roku, kwiecień 2016.
19. Rozporządzenie Nr 14/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 8 października 2012 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć na terenie województwa podlaskiego.

20. Szablon projektu dokumentacji Planu, Dokumentacja Planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (PLB 200002) „Puszcza Augustowska” w województwie podlaskim,
21. Mapa przeglądowa lokalizacji zadań ochronnych w obszarze Natura 2000 PLB 200002 Puszcza Augustowska, Biuro urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku,
22. Mapa przeglądowa rozmieszczenia gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 PLB 200002 Puszcza Augustowska, Biuro urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku,
23. Standardowy formularz danych Natura 2000 Puszcza Augustowska
24. Założenia do opracowania projektu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 „Puszcza Augustowska” PLB20002,
25. Zarządzenie nr 27/2013 regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 31 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005,
26. projekt Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLB 200002 Puszcza Augustowska,
27. Uchwała Nr XII/89/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22czerwca 2015 r.w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie,
28. SFD Ostoja Augustowska PLH 200005
29. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. nr 49, poz. 549).

ZASOBY INTERNETOWE:

- Portal <http://bialystok.rdos.gov.pl> (stan na 01/2016)
- Portal <http://www.wios.bialystok.pl> (stan na dzień 01/2016)
- Portal <http://www.stat.gov.pl> (stan na dzień 10/2015)
- Portal <http://www.geoserwis.gdos.gov.pl>,
- Portal <http://www.mos.gov.pl>,
- Portal <http://www.natura2000.gdos.gov.pl>,
- Portal <http://www.crfop.gdos.gov.pl>,
- Portal <http://www.pgi.gov.pl>,
- Portal <http://www.geoportal.gov.pl>

PRZEPISY PRAWNE UE:

- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
- Dyrektywy Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 1, str. 248);

- Dyrektywy Rady nr 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm .; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102);
 - Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 7, str. 375);
 - Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 466);
 - Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008, str.8).
-